

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΡΟΔΟΔΑΚΤΥΛΟΣ ΗΩΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΤΟΣ Α΄.—ΑΡΙΘ. Β΄.—ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1880

Ἦὸς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' Ὀικενοῦ βράων
Ἄγνου' ἔν' ἀθανάτοισι φῶς φέροι γὰρ βροτοῖσιν...
Ἰλιάδος Τ. στίχ. 1—2.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐρησιέα, οἰκογένεια, πατρίς. Κεφ. Β΄. Οἰκογένεια.— Αἱ τύχαι τοῦ οἴκου Γλάστωνος (συνέχεια καὶ τέλος).— Αἱ περὶ ψυχῆς καὶ πνευμάτων ἰδέαι καὶ δοξασαὶ τῶν ἐθνικῶν (συνέχεια).— Ἐκ φαινομένων καὶ παρανοήσεων δυσμένειαι.— Αἱ δυσχέρειαι τῶν διαφόρων ἐπαγγελματίων.— Αἱ Ἰδιαι καὶ τὰ Ἰμαλάια (συνέχεια).— Ὁ πύθγκος Γορίλλας (μετὰ εἰκόνας).— Περὶ πάγου.— Περὶ πλοῦτος τοῦ Βορείου Πόλου ὑπὸ Νορβενκόλδου.— Καλὸν ἀντὶ κακοῦ (ποίημα).— Παράδειγμα (ποίημα).— Συμβουλαὶ καὶ γνῶμαι.— Ἀνεμῶλια.— Ὁ γενναῖος ἰδικτήτης.— Ἡ κενόδοξος γυνή (συνέχεια).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

14—Ὁδὸς Περικλέους—14

1880

Η ΡΟΔΟΔΑΚΤΥΛΟΣ ΗΩΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΑΡΙΘ. Β΄.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1880

ΘΡΗΣΚΕΙΑ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΠΑΤΡΙΣ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φυλλάδιον).

ΚΕΦ. Β΄. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.

«Οὐ καλὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι μόνον» εἶπεν ὁ θεὸς δημιουργὸς πλαττων τὸν ἄνθρωπον· τὴν δὲ οὐράνιον ταύτην ἀλήθειαν ἀποδεικνύουσιν ἀπ' αἰῶνων πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς καὶ αὐτὰ τὰ βάρβαρα καὶ τὰ ἄγρια, διότι ὁ τῆς οἰκογενείας θεσμὸς εἶναι παγκόσμιος καὶ παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἐξ Ἰσοῦ ἱερός.

Εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον ὁ ἄνθρωπος ἄγεται τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης τῆς πρὸς ἀλλήλους βοηθείας, τὸ δὲ ἐκ στοργῆς καὶ πόθου τῆς συμμεθέξεως καὶ συναπολαύσεως τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου, διότι ἡ καλῶς συνημορσμένη οἰκογένεια εἶναι ἄθροισμα τῶν καλλίστων φίλων. Ἡ ἀμοιβαία στοργὴ τῶν μελῶν ἐναρέτου οἰκογενείας εἶναι τὸ κάλλιστον, τὸ ἀγνότατον, τὸ ἀγιώτατον εἶδος τῆς φιλίας. Ἡ ἱστορία παρέχει ἡμῖν ἄπειρα παραδείγματα τῆς μέχρι θανάτου συγκινήσεως ἐκ λύπης ἢ ἐκ χαρᾶς γονέων ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ τέκνων ὑπὲρ τῶν γονέων, ἢ ἀφοσιώσεως καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ πρὸς ἀμοιβαίαν σωτηρίαν ἐν ὧρα κινδύνου περιφρονούντων καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον οὐ μόνον δὲ γονέων πρὸς τέκνα καὶ τέκνων πρὸς γονεῖς,

ἀλλὰ καὶ ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφούς καὶ συζύγων πρὸς συζύγους. Οἱ τοιοῦτοι λοιπὸν γλυκεῖς δεσμοὶ τῶν ἐναρέτων οἰκογενειῶν δὲν εἶναι ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα ὑπὲρ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου;

Ὁ δὲ στερούμενος τῆς κοινῆς χαρᾶς καὶ ἀγάπης τῆς οἰκογενείας, ὁ ζῶν μεμονωμένος ἐν τῷ κόσμῳ, κεκλεισμένος ἐν τῷ δωματίῳ του, ὁ μὴ ἀπολαύων ἄλλων θεληγῆτρων συναναστροφῆς ἢ τῶν τῆς λέσχης ἢ τοῦ καφενεῖου, ὁ βλέπων τὴν ἀνθρωπότητα μόνον ἐν τῷ περιπάτῳ ἢ ἐν ταῖς συνελεύσεσι δὲν εἶναι ἄρα κακοδαίμων καὶ λύπης ἄξιος; Πολλάκις ἀσθενήσας οὗτος ἐν ξενοδοχείοις καὶ μάλιστα ἐν τῇ παρακμῇ τοῦ βίου δὲν ἐστέναξε πικρῶς μηδένα ὄρων περὶ ἑαυτὸν ἐκ τῶν οἰκείων ἀλλὰ μόνον τοὺς ἢ τὸν ὑπὲρ τὴν τοῦ ξενοδοχείου, καὶ τοῦτον σπανίως, καὶ ὑπακούοντα εἰς τὴν πρόσκλησίν του ἄνευ προθυμίας, πολλάκις δὲ μετὰ δυσαρεσκείας καὶ ἀποστροφῆς;

Ἡ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινωνικοῦ πελάγους ἀπομόνωσις αὕτη δὲν καθιστᾷ τὸν βίον μονότονον, ἄχαριν καὶ ζοφερόν;

Τί δὲ νὰ εἶπη τις ὅταν ἡ τελευταία ὥρα ἐστερημένου οἰκογενείας ἀνθρώπου σημάνῃ;

Ἀπέρχεται τοῦ βίου ἐγκαταλελειμμένος, ἄκλαυστος, ἀπαρηγόρητος, καὶ εἴτε ἐν νοσοκομείῳ πενέστατος εἴτε ἐν πολυτελεστάτῳ ξενοδοχείῳ πλουσιώτατος μετὴν αὐτὴν ἀδημονίαν, μετὴν αὐτὴν βαρυθυμίαν παραδίδει τὸ πνεῦμα καὶ μετ' ὀλίγον παντάπασιν λησμονεῖται.

Ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ ἐναρέτως γηράσας οἰκογενειάρχης καὶ καταλείπων καλῶς ἀνατεθραμμένους υἱοὺς καὶ θυγατέρας, οἵτινες περικυκλοῦσι τὴν κλίνην του δεόμενοι τοῦ Πανοικτεῖρμονος Θεοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ μετὰ δακρύων

ἢ τοῦλάχιστον ἐκφράζοντες ἀνησυχίαν καὶ λύπην διὰ τὸν προσφιλεῖ πατέρα των, ὁ οὕτως ἀποθνήσκων λέγω πάντῃ διαφόρως ἀντικρύζει τὸν θάνατον. Ἀπέρχεται τοῦ βίου συναισθανόμενος καὶ χαίρων ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸ πρὸς τὸν Θεόν, τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν πατρίδα καθήκον του. Λέγω δὲ καὶ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα, διότι ὁ ἄγαμος πολίτης, εἰ μὴ ἄλλως πως καὶ διὰ πολυτίμων ὑπηρεσιῶν ἀποτίνει τὴν πρὸς τὴν κοινωνίαν, τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ὀφειλὴν, ἐλαττοῦται πολὺ τοῦ ἐγγάμου πολίτου, ὅστις πολλαπλασιάζων διὰ τῆς πολυτεχνίας καὶ καλλιτεχνίας τὴν ἀγαθὴν ὑπαρξίν του καθίσταται παράγων σπουδαῖος τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος του. Φαντάσθητε ἂν συνεφώνουν πάντες οἱ πολῖται κράτους τινὸς ν' ἀπόσχωσι τοῦ γάμου; Μετ' ὀλίγα ἔτη πάντες οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ἤθελον συνίστασθαι ἐκ γερόντων καὶ μετ' ἄλλα ὀλίγα οὐδεὶς κάτοικος ἤθελεν ὑπάρχει ἐν αὐτῇ.

Ἄλλὰ τί πρὸς ἐμέ; δύναται νὰ εἶπη ὁ ἰδιοτελής ἄνθρωπος, δὲν εἶμαι ὑπόχρεως διὰ συμβολαίου ν' ἀναπληρῶ τοὺς ἐλαττομένους κατοίκους τῆς πατρίδος μου!

Ὁ λέγων ταῦτα (ἐὰν τοιοῦτός τις ὑπάρχη) κηρύττει ἀπροκαλύπτως ὅτι ἤκιστα μεριμνᾷ περὶ πατρίδος καὶ μεγαλείου καὶ δόξης πατρίδος· τοῦθ' ὅπερ ἤκιστα Ἑλληνικόν. Ἄλλὰ πλὴν τούτου φωνή τις, ἡ φωνὴ τῆς φύσεως, προσκαλεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς συμβίωσιν, τῆς δὲ φύσεως πατὴρ ἐστὶν ὁ Θεός· πολλαχῶς λοιπὸν ἐνδεχόμενον νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἀθετῶν τὴν τοιαύτην φωνήν.

Ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου πηγάζει ζωὴ καὶ ζωὴ πολλαπλασία· τῆς δὲ ζωῆς ὑπάρχει τι τιμαλφέστερον τῷ ἀνθρώπῳ; Πλὴν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων παραφροσύνης τῶν αὐτοκτονούντων τίς δὲν ποθεῖ τὴν διατήρησιν καὶ εἰ δυνα-

τὸν ἦν ἐπὶ γῆς, τὴν διαιώνισιν τῆς ἰδίας ζωῆς ἀντὶ παντός ἄλλου ἀγαθοῦ; Ἄρα φαίνεται αὐταπόδεικτον ὅτι ἡ ζωὴ μέγιστον ἀγαθὸν ἐστὶ, καὶ τὸ μέγιστον δῶρον τοῦ Πλάστου. Ἐντεῦθεν πηγάζει καὶ τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ οὕτως ἰσχυρῶς ποθοῦμενον οὐκ εἰς μάτην καὶ ἄνευ λόγου ἐνεφυτεύθη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου τόσον βαθέως ὑπὸ τοῦ Πλάστου, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος ἀρχὴ μείζονος καὶ κρείττονος ζωῆς ἐστὶ, καὶ μακαριωτέρας τοῖς ἐναρέτοις. Ἄλλ' ὁ ἔγγαμος βίος εἶναι πλήρης ἀκανθῶν, πλήρης βασάνων.

Ὁμολογητέον ὅτι τὰ πάντα δὲν εἶναι ῥόδινα ἐν τῷ ἐγγάμῳ βίῳ· ὅτι καὶ νόσοι καὶ θάνατοι καὶ παρεκτροπαὶ τέκνων πολλάκις πικραίνουσι καὶ μαραίνουσι τὸν οἰκογενειάρχην, ἀλλ' οὐδὲν ῥόδον ἄνευ ἀκανθῶν, αἱ δὲ ἀκανθαὶ αὐταὶ τοῦ βίου καθιστῶσι τὴν ἀπόλαυσιν ἔτι γλυκυτέραν. Ὅπως ὁ ἄπικτος πλοῦτος παρέχει ὀλιγωτέραν ἡδονὴν τοῦ μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ ἰδρωτός ἀποκτωμένου, οὕτω καὶ ὁ ἀκύμαντος βίος εἶναι εἶδος εἰκόνας ἄνευ ζωηροῦ χρωματισμοῦ, ἡ δὲ ἀδιάκοπος αὐτοῦ γαλήνη ἐμποιεῖ κόρον τῶν ἀπολαύσεων καὶ ἰδίως ὅταν ὁ ἀνθρώπος διατελῇ κεχωρισμένος καὶ διεζευγμένος ἀπὸ τῶν ὁμοίων του, μὴ συνδεόμενος μετ' αὐτῶν διὰ τῶν γλυκυτάτων δεσμῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου.

Ποία δὲ μουσικὴ μελοδράματος δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀγγελικὴν φωνὴν τέκνου νηπίου καλοῦντος τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα του; Πόσον ζωογονεῖ τὸν ἀνθρώπον ἡ φωνὴ αὐτῆ! Πόσον μαλάσσει τὴν καρδίαν του! Ὅποιον βάλσαμον χύνει εἰς αὐτήν! Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι αἱ μέριμναι, ὀδύνη καὶ θλίψεις τοῦ ἐγγάμου βίου εἰσὶ πολλάι καὶ ἐνίοτε μεγάλαι καὶ δυσβάστακτοι· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ δεινὰ ταῦτα εὐρίσκουσι τὴν θερα-

πείαν των ἐξ αὐτῆς ἐκείνης τῆς πηγῆς, ἐξ ἧς καὶ πηγάζουσιν ἡ ἐκ τῆς στοργῆς ἐνάρετος λύπη ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὸ ἐξευγενίζον καὶ ἀνακουφίζον τὸν ἀνθρώπον, ἐν δὲ τοῖς κόλποις τῆς οἰκογενείας, ἐξ ἧς πηγάζουσι τὰ δάκρυα πηγάζει καὶ ἡ ἀμοιβαία παραμυθία. Προστιθεμένης δὲ καὶ τῆς ἡρωϊκῆς καρτερίας εἰς ἣν ὀφείλει νὰ ἐθίξῃ ἑαυτὸν ὁ φρόνιμος ἀνθρώπος, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις προστιθεμένης ὡς κορωνίδος τῆς εἰς τὸ θεῖον θέλημα χριστιανικῆς ὑποταγῆς, οὐ μόνον εὐοδοῦται ὁ οἰκογενειάρχης ἀλλὰ καὶ πολλῆς εὐδαιμονίας μέτοχος καθίσταται, γινόμενος καὶ τῇ πατρίδι ὠφέλιμος καὶ τῷ Θεῷ ἀρεστός.

(Ἔπεται τὸ περὶ Πατρίδος.)

ΑΙ ΤΥΧΑΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΤΩΝ ΓΛΑΔΣΤΩΝΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ προηγούμενου φυλλάδιου.)

Ἐν ἔτει 1845, ὁ Σίρ Ῥοβέρτος Πήηλ ἀπένειμεν εἰς τὸν Κύριον Ἰωάννην Γλάδσωνα (πατέρα τοῦ νῦν Γ. Ε. Γλάδστωνος) τὸν τίτλον τοῦ βαρώνου (baronet) δι' οὗ προτάσσεται εἰς τὸ κύριον ὄνομα ἢ προσαγόρευσις τοῦ Σίρ, τίτλον οὐ κατέστη ἄξιος καὶ ὡς πολιτευόμενος καὶ ὡς διαπρεπῆς ἐν τοῖς ἐμπόροις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ Σίρ Ἰωάννης Γλάδστων δις ἤλθεν εἰς γάμον, καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης γυναικός του οὐδὲν ἔσχε τέκνον, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας τέσσαρας υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, ἐξ ὧν δευτερότοκος εἶναι ὁ νῦν πρωθυπουργὸς Γουλιέλμος Ἐβάρτος Γλάδστων, γεννηθεὶς ἐν Λιβερπούλῃ τῇ 29 Δεκεμβρίου 1809. Ἐν τῷ υἱῷ τούτῳ ὁ κύριος Ἰωάννης εὕρισκε πάντοτε πρόθυμον ἀχροατὴν τῶν ὁμιλιῶν του, καὶ πρὶν ὁ παῖς καταστῆ ἔφηβος συνωμίλει μετὰ τοῦ

πατρός του περί δημοσίων πραγμάτων. Οὕτω λοιπὸν ἡ παιδικὴ ἡλικία τοῦ μέλλοντος πολιτικοῦ ἀνδρὸς παρήλθεν ἐν τῷ μέσῳ περιστάσεων καταλληλοτάτων πρὸς πολιτικὴν μόρφωσιν αὐτοῦ. Συνάφεια μετ' ἐμπορικῶν πραγμάτων ἐγέννησεν ἐν αὐτῷ κλίσει πρὸς οικονομικὰς μελέτας, καὶ συνάφεια μὲ τὰς διακυμάνσεις τῶν κομματικῶν αἰσθημάτων ἐπλήρωσαν τὴν νεαρὰν κεφαλὴν αὐτοῦ μὲ πολιτικὰς ἰδέας καὶ πολιτικὴν φιλοτιμίαν.

Τὸν Σεπτεμβρίου τοῦ 1821, ὁ Γ. Ε. Γλάδστων ἐπέμφθη εἰς τὴν περίφημον σχολὴν τῆς Ἐτόνης, ἐνθα ἐπὶ ἐξαετιᾶν ἐπεδόθη γενναίως εἰς τὰς σπουδὰς του καὶ ἐπρόκοψε μεγάλως ἐν τῇ φιλολογίᾳ. Ἐν ἔτει 1829, τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος ἄγων τῆς ἡλικίας του μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης ὅπου κατὰ τὸ διάστημα τῶν σπουδῶν του ἐνεφορήθη τῶν ἐκεῖ ἐπικρατουσῶν Ὅρειων ἢτοι ἀριστοκρατικῶν τάσεων, καὶ προηλείφθη εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιόν του, μετέχων τῶν συζητήσεων τῆς Ὁξφορδικῆς Ἐνώσεως. Ἀλλὰ τότε, ὡς ἐσχάτως ἐξεφράσθη «δὲν εἶχεν ἀκόμη γνωρίσει τὴν ἀληθῆ ἀξίαν τῶν ἀπαραγράπτων καὶ ἀνεκτιμήτων ἀρχῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας».

Διὰ τῶν ἀγορεύσεων καὶ συγγραμμάτων του ταχέως προσεῖλκε τὴν προσοχὴν τῶν πολιτικῶν καὶ φιλολογικῶν ἡγετῶν τῆς ἡμέρας· καὶ οἱ μὲν τοῦ κόμματός του ἐχαιρέτησαν αὐτὸν ὡς ἰσχυρὰν ἐπικουρίαν εἰς τὰς τάξεις των, οἱ δὲ ἀντίπαλοί του ὠμολόγησαν ὅτι ἦτο ἐχθρὸς ἄξιος τῆς μαχαίρας των.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ τῆς βουλευτικῆς πείρας του (1834) πρωθυπουργοῦντος τοῦ Σίρ Ῥοβέρτου Πήηλ, διωρίσθη δεῦτερος λόρδος τοῦ θησαυροφυλακείου, τὸ δ' ἐπιὸν ἔτος προήχθη εἰς ὑφυπουργὸν τῶν ἀποικιῶν. Δὲν εἶναι δὲ

μικροῦ λόγου ἄξιον ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Κύριος Γλάδστων δύο μόνον ἔτη διανύσας τοῦ σταδίου του καὶ μῆπω ὑπερβάς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του κατέσχε δύο ὑπουργήματα καὶ ἀπεκτήσατο φήμην ῥήτορος.

Ἦδη ὅμως ἡμέρα τῇ ἡμέρα ὁ Γλάδστων ἀφίστατο τῶν προτέρων συντηρητικῶν ἀρχῶν του, ὥστε τῷ 1852, ὅτε προσήνεγκεν αὐτῷ ὑπουργήμα ὁ λόρδος πρωθυπουργὸς Δέρβης, ἀπέρριψεν αὐτὸ ὡς μὴ ἀνήκων πλέον εἰς τὸ κόμμα του.

Διαδεχθέντος ὅμως τοῦτον τοῦ λόρδου Ἀβερδῆνου καὶ σχηματισθέντος μικτοῦ ὑπουργείου, ὁ Γλάδστων ἐδέχθη τὸ τῶν οικονομικῶν καὶ παρουσίασεν εἰς τὴν βουλὴν τόσον ἐπιτυχῆ προϋπολογισμὸν, ὥστε οἱ βουλευταὶ ἀμφοτέρων τῶν μερίδων ἐπίστησαν ὅτι ἦτον ὁ ἰκανώτατος τῶν ὑπουργῶν τῶν οικονομικῶν, καὶ ὅτι πρὸ πολλοῦ ἢ Ἀγγλία δὲν εἶχεν ἰδεῖ ὅμοιον αὐτῷ. Διηγοῦνται δὲ καὶ ἀνέκδοτόν τι συνδεόμενον μετὰ προϋπολογισμοῦ τούτου. Πορευθεὶς ὁ Γλάδστων εἰς τὰ γραφεῖα μεγάλου τινὸς ἰδιοκτῆτου πλοίων ἐν Λονδίῳ τοῦ κ. Λινδσαίη, ἵνα λάβῃ πληροφορίας καὶ λεπτομερείας εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ἐκάθισεν εἰς ἓν ἐκ τῶν γραφείων καὶ ἤρξατο ἐργαζόμενος. Τυχῶν ἐκεῖ πλησίον ἄξεστός τις πλοίαρχος ἐκ Σουνδερλάνδης εἰς ὃν ἦτο ἄγνωστος ὁ Γλάδστων, καὶ ἰδὼν ὀπόσον καλῶς ἔγραφε προσελθὼν τῷ λέγει.

— «Μουρὲ καλὸ κοντύλι ἔχεις, νὰ, ἓνα παιδί 'σάν ἐσένα μου χρειάζεται, ἔρχεσαι μαζί μου ;

— Διὰ τί ὄχι ; τῷ ἀποκρίνεται ὁ νέος ὑπουργός. — Εὐχαριστῶ μάλιστα ὅτι μὲ προτιμάτε ἀπὸ ἄλλους.

— Τσαὶ πόσα θές τὸ χρόνο ;

— Ἡξεύρω κ' ἐγώ ; τί ἐμπορεῖτε νὰ μὴ πληρόνετε ;

— Νά, ὡς ἑκατὸν εἴκοσι λίραις.

— Δὲν εἶναι ὀλίγον;

— Ὅλιγο! ἀμ' τσαὶ πόσαις θέλεις;

— Ἔως διακοσίας.

— Πᾶ, πᾶ, πᾶ! διακόσαις λίραις! τσαὶ ποῦ ἀκούστηκε; Μὲ πέρνεις γιὰ κουτό;

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπιστρέφει καὶ ὁ Κύριος Λινδσαίης, πρὸς ἓν καμμύων τὸν μὴ ὄρατὸν εἰς τὸν πλοίαρχον ὀφθαλμὸν λέγει ὁ Γλάδστων.

— Ὁ καπετάνιος θέλει νὰ μὲ πάρῃ γραμματικὸν τοῦ τοῦ ζητῶ διακοσίας λίρας κατ' ἔτος καὶ τοῦ φαίνονται πολλαί· δὲν μᾶς συμβιβάζετε;

— Ἐγὼ ὅστις σᾶς πληρώνω 180, λέγει ὁ Λινδσαίης, δὲν ἔμπορῶ νὰ σᾶς δώσω ἀκόμη εἴκοσι καὶ νὰ σᾶς κρατήσω;

Ὁ ἀστεῖσμός ἐξηκολούθησεν ἀκόμη ἐπὶ τινα ὥραν, ἀλλ' ἐπὶ τέλος ὁ Λινδσαίης λέγει εἰς τὸν πλοίαρχον.

— Καπετάνιε, σᾶς συνιστῶ τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἀγγλίας.

— Αἱ! πῶς;

Εἶπεν ὁ ἀγαθὸς Σουνδερλανδίτης καὶ ἔμεινε μὲ μίαν πιθαμὴν ἀνοικτὸν στόμα.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μικτοῦ ὑπουργείου Ἀβερδὴνου διεχειρίσθη τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους μετ' ἐξαισίας ἰκανότητος, ὡς ἦτο δὲ ἐπόμενον, ἀναλαβόντος τοῦ Λόρδου Παλμερστῶνος τὴν πρωθυπουργίαν ἐν ἔτει 1855, ὁ Κύριος Γλάδστων ἐξηκολούθησε νὰ ἦναι ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως, ἐπιμείνας εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ νὰ διορισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεξιν τῆς καταστάσεως τοῦ πρὸ τῆς Σεβαστουπόλεως Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, παρητήθη καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ Σίρ Γ. Κ. Λέ-

εις. Ἐπῆλθε δ' ἔπειτα ἡ μετὰ τῆς Ῥωσσίας εἰρήνη καὶ ἡσυχωτέρα κατάστασις πραγμάτων.

Ἐν ἔτει 1858 ἐπέμφθη ὡς Λόρδος ἀρμοστής ἕκτακτος εἰς τὰς Ἴονίους νήσους ἐρευνησας δ' ἐν Κερκύρα τὰ αἷτια καὶ ἐλατήρια τοῦ πρὸς ἔνωσιν μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος πόνου τῶν κατοίκων, ἐπέισθη περὶ τοῦ δικαίου τῆς ἀπαιτήσεώς των καὶ συνεβούλευσε τὴν κυβέρνησιν τῆς πατρίδος τοῦ νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν παραχώρησιν.

Λεπτομερὲς ἀφήγησις τῆς ἐκάστοτε ἀναβάσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἔξουσίαν καὶ καταβάσεως ἐξ αὐτῆς οὐ μόνον δυσανάγνωστος θὰ ἦτο, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑπερέβαινε τὰ ὅρια τοῦ μικροῦ ἡμῶν περιοδικοῦ συγγράμματος. Ὅθεν παρατρέχοντες πᾶμπολα καὶ ποικίλα προσθέτομεν καὶ περὶ λόγων καὶ συγγραμμάτων αὐτοῦ μόνον τὰ ἐξῆς· ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἐπεδόθη πολὺ εἰς τὴν μελέτην τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ἰδίως τοῦ Ὀμήρου ὡς εἰς στάδιον προσφιλὲς αὐτῷ. Ἐν ἔτει 1869 ἐδημοσίευσεν τὸ Juventus Mundi (νεότης τοῦ κόσμου). Θεοὶ καὶ ἄνδρες τῆς Ἡρωϊκῆς ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐν ἔτει 1876, τοὺς Ὀμηρικοὺς συγχρονισμοὺς του.

Ὁ φιλόπατρις, φιλελεύθερος καὶ φιλόανθρωπος Κύριος Γλάδστων οὐδεμίαν εὐκαιρίαν ἀπορρίπτει τοῦ νὰ προσέλθῃ εἰς ὁμηγύρεις καὶ συνελεύσεις, καὶ νὰ χρησιμοποιοῖ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ τὰς εὐρείας, ποικίλας καὶ βαθείας γνώσεις του ἐκφωνῶν λόγους τοὺς ὁποίους μετ' ἀπληστίας ἀκούει πάντοτε τὸ ἀκροατήριόν του, ὁ δὲ τύπος μετὰ μεγάλης σπουδῆς δημοσιεύει ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀγγλίαν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀνταποκριτὴς πρόθυμος καὶ καλοκᾶγαθος εἶναι συγκαταβαίνων ν' ἀποκρίνηται καὶ εἰς τοὺς ἐλαχίστους τῶν ἐπιστελλόντων αὐτῷ, τοῦ-

λάχιστον διὰ ταχυδρομικῶν δελταρίων ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν. Τὰ δελτάρια δὲ ταῦτα (post-cards) ἐπὶ Γλαδ-
στωνείου κυβερνήσεως ἐφευρέθησαν.

Τοιοῦτός ἐστιν ἐν ὀλίγοις ὁ ἀνὴρ ὅστις κατὰ καλὴν
ἡμῶν τύχην ἀνέλαβε πάλιν τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐν τῇ
μεγαλουργῷ Ἀγγλίᾳ, τοιοῦτος ὁ πολύτιμος καὶ ἀγαπη-
τὸς φίλος τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλὰ τί ἔγραψε Τουρκικὴ τις ἐφημερὶς περὶ αὐτοῦ
πρὸς φωτισμὸν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς, οἵτινες δύνανται
νὰ καταπίνωσιν ἀβασανίστως καὶ τὰ μωρότατα καὶ γε-
λοιωδέστατα ψεύδη, ἀκούσατε.

«Ὁ νῦν πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας δὲν εἶναι Ἀγ-
γλος ἀλλὰ Βούλγαρος. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἔμπορος
χοίρων ἐν τῷ βιλαετίῳ τῆς Κωνσταντίας· ὁ δὲ Γλάδστων
νέος ὢν ἐδραπέτευσε εἰς Σερβίαν, ὅθεν μετ' ἄλλου τινὸς
χοιρεμπόρου ἐπέμφθη εἰς Λονδίνον ἵνα πωλήσῃ χοίρους·
τούτου δὲ γενομένου ἤλλαξε τοῦνομα ἀπὸ Τροζαδίνου
εἰς Γλάδστωνα γενόμενος ὑπήκοος βρεταννός, τοσοῦτον
δὲ ἐβοήθησεν αὐτῷ ἡ τύχη ὥστε κατάρθωσε νὰ γείνη
πρωθυπουργός».

«Voilà comment on fait l'histoire» chez les Turcs

ἦτοι

Ὅποσον οἱ γενναῖοι Ὀσμανλίδες σέβονται τὴν ἀλή-
θειαν.

Ἄλλ' οἱ μὲν Τούρκοι δίκαιον ἔχουσι νὰ φοβῶνται
πάντα φιλελεύθερον, φιλοπρόδον, φιλόκλιτον καὶ δίκαιον
ἄνδρα, ἡμῖν δὲ τοῖς Ἑλλησι τὸ ὄνομα Γλάδστων
ἔσται εἰς ἀεὶ προσφιλὲς καὶ προσκυνητόν.

ΛΙ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΗΝΕΥΜΑΤΩΝ ΙΔΕΑΙ ΚΑΙ ΔΟΞΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φυλλάδιον.)

Οἱ πλείστοι τῶν αἰθιοπῶν τῆς Ἀφρικῆς πιστεύουσιν εἰς τὰ
φαντάσματα ἢ βρυκολάκας· τούτέστιν εἰς ὄντα ἅτινα ἐξερχόμενα
ἐκ τῶν τάφων τρέφονται τὴν νύκτα μὲ τὸ αἷμα καὶ τὰς σάρκας
τῶν κοιμωμένων. Ἐν Ἀμερικῇ δὲ ὑπὸ τὰς καλύβας ἢ τρώγλας
τῶν ἐρυθροδέρμων Ἰνδῶν διηγούνται φοβερὰς ἱστορίας βρυκολά-
κων, οἵτινες καταβιβρώσκουσι τὰ πτώματα καὶ ἐκμυζῶσι τὸ
αἷμα τῶν ζώντων. Ὅταν θνατῶνωσιν οἱ Ἰνδοὶ οὗτοι αἰχμάλωτον
ἐπικαλοῦνται τὰς σκιὰς τῶν προγόνων των ἵνα πῶσι τὸ αἷμα
τοῦ θύματός των. Καὶ αὕτη δὲ ἡ Εὐρώπη παρέχει ἡμῖν μακρὰν
σειρὰν μύθων περὶ βρυκολάκων.* Ἐν Ῥώμῃ οἱ lemures οὐδὲν
ἄλλο ἦσαν ἢ φοβεραὶ σκιαὶ διψῶσαι ἀνθρώπινον αἷμα. Καὶ ἡ
Ἑλλὰς δὲ φαίνεται μετασχῶσα τῆς δεισιδαιμονίας φαντασμάτων,
διότι τίς ἀγνοεῖ καὶ τὴν μέχρι τῆς σήμερον ἐπικρατούσαν παρὰ
τοῖς ἀμαθέσι τὴν ἰδέαν καὶ δοξασίαν περὶ βρυκολάκων; Ἀλ-
λὰ καὶ πᾶσα ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη κατέχεται ὑπὸ τῆς δεισιδαι-
μονίας ταύτης. Ὁ βρυκόλαξ κατ' αὐτὴν εἶναι μάγος ἢ μάγου
υἱός, ὅστις καίτοι ἀποθανὼν καὶ ἐνταφιασθεὶς διατηρεῖ εἶδος
ὑπάρξεως καὶ δύναται νὰ ἐξέλθῃ τὴν νύκτα ἐκ τοῦ τάφου του,
ἵνα ὑπάγῃ καὶ ἀπορροφήσῃ τὸ αἷμα τῶν παιδίων καὶ τῶν κορα-
σίων, ἐνίοτε δὲ ἐνεδρεύων ἐν ταῖς τριύδοις ὄρμα ἐπὶ τοὺς
βραδύναντας ὁδοιπόρους. Πιστεύουσι δὲ πρὸς τούτοις ὅτι τὸ πρῶ-
τον θῦμα ἐπιδημίας βρυκολακιάζει. Οὕτω συνέθη ἐν Λουσατίᾳ
κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς χολέρας. Πιστεύουσιν ὅτι ἀνα-
γνωρίζουσι τὸν βρυκόλακα ὅταν ἀνακομίζοντες νεκρὸν εὕρωσιν
αὐτὸν σῶον, ροδόχρουν καὶ μὲ δέρμα ἔτι ἀπαλόν· ἀλλὰ πῶς νὰ
κάμωσιν ἵνα τὸν τάφον ἀνακαλύψωσιν. Οἱ Σέρβοι περιάγουσι μέ-
λανα πῶλον καὶ ἀκηλίδωτον ἐν τῷ νεκροταφείῳ, ὁ δὲ λάκκος,
ἐπ' οὗ δὲν θέλει νὰ διέλθῃ εἶναι ὁ τοῦ βρυκόλακος. Ἴνα τὸν
ἀναγκάσωσι νὰ μένῃ ἐν τῷ φερέτρῳ εἰς μόνος τρόπος ὑπάρχει*

τουτέστι νὰ ἐμπήξωσι κοντάριον εἰς τὸ στήθος του ἐξ ἰδιαιτέρου εἶδους ζύλου, τῆς κερκίδος(*) παραδείγματος χάριν· ἐκ δὲ τοῦ τραύματος ἀναπιδύει τὸ ἐρυθρὸν αἷμα, ὑπερ τὸ τέρας ἀπερρόφησεν· ἄλλοι δὲ λαοὶ πρὸς τούτοις θραύουσι τὰ σκέλη τοῦ δυστυχοῦς βρυκόλακος, τέλος δὲ καίουσι τὸ σῶμα του κατὰ τινα τελετουργίαν ἰδιαιτέρην, ἣ δὲ τέφρα διασκορπίζεται εἰς τὸν ἀέρα. Δέον ὅμως ἐμπηγνύων τις τὸ κοντάριον ἐν μόνον κτύπημα νὰ κτυπήσῃ· ὅτι καὶ δευτέρον κτύπημα ἐν δώσει τὸ κατάρατον πτώμα ἀνεγείρεται ἐκ θανάτου.

Πᾶσι αἱ ψυχαὶ δὲν εἶναι κακοποιαί· ἀπεναντίας μάλιστα αἱ πλείσται ἐξ αὐτῶν μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλον κόσμον, κατηρτισμένον σχεδὸν ὡς ὁ κόσμος οὗτος. Πλείστοι ὅμως λαοὶ ποιοῦσι διάκρισιν ἐν τῇ μελλούσῃ τύχῃ τῶν ψυχῶν· οἱ μὲν κατὰ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου αὐτῶν, οἱ δὲ κατὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι βίῃ διαγωγὴν. Κατὰ βάθος ὅμως ἡ αὐτὴ ἰδέα ἐπικρατεῖ· ἦτοι καὶ ἡ μελλούσα ζωὴ ῥυθμίζεται κατὰ τὰς περὶ καλοῦ καὶ κακοῦ ιδέας τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν. Ἐν ᾧ κατὰ τοὺς χριστιανούς, τοὺς ἰουδαίους καὶ τοὺς μουσουλμάνους αἱ ψυχαὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ δικαίων μεταβαίνουσιν εἰς τὸν Παράδεισον, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἀσεβῶν βυθίζονται εἰς τὴν κόλασιν, κατὰ τοὺς ἀρχαίους Γερμανοὺς καὶ τοὺς Σκανδιναυοὺς μόνον οἱ ἀνδρεῖοι πίπτοντες ἐν ταῖς μάχαις μεταβαίνουσιν εἰς τὴν *Baldhalar*, οἱ δὲ λοιποὶ εἰσὶ καταδεδικασμένοι νὰ μένωσιν ἐν ταῖς ζοφεραῖς χώραις τῆς *Hellias* ἦτοι τοῦ ἔθου.

Ἡ αὐτὴ σχεδὸν ἰδέα ἐπικρατεῖ παρὰ πᾶσι τοῖς βαρβάρους καὶ τοῖς ἀγρίοις. Οὕτω παρὰ τοῖς ἀγρίοις *Δαχιάκαις* τῆς νήσου Βορνεοῦ πιστεύουσιν εἰς τὴν ὑπαρξίν διαφόρων κόσμων μελλούσης ζωῆς, εἰς ἄλλον δηλαδὴ μεταβαίνουσιν οἱ πνιγόμενοι ἐν τῷ ὕδατι καὶ εἰς ἄλλον οἱ ἀποθνήσκοντες ἐπὶ τῆς κλίνης των. Ἐὰν γυνὴ τις ἀποθάνῃ πρὸ τοῦ ἀνδρός της ὑπανδρεύεται μὲ ἄλλον ἐν ταῖς σκιαῖς τῶν τεθνεώτων· ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν πρῶτον ἄμα καὶ οὗτος μεταστῆ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Οἱ Πολυνήσιοι τῆς

(*) Εἶδος πελέας.

Ῥοτούμης πιστεύουσι καὶ αὐτοὶ ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν χώραν τῶν πνευμάτων, ἀλλὰ προηγουμένως διακλυδωνίζονται ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐν τῷ αἰθέρι· τέλος φθάνουσιν εἰς Καϊνακάκι, καὶ ἂν μὲν ἦναι πολὺ γεγηρακυῖαι ἢ ἀδύνατοι, αἱ ψυχαὶ τῶν προαποθνόντων ἔρχονται εἰς βοήθειάν των, ἵνα εἰσαγάγωσιν αὐτάς εἰς τὴν αἰώνιον ἀνάπαυσιν. Ἐνταῦθα αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν ἀνατρέφονται ὑπὸ τῶν θηλυκῶν συγγενῶν των ἕως οὗ ἡλικιωθῶσι· διότι οἱ Πολυνήσιοι δὲν ἐννοοῦσι τὴν μελλούσῃν ζωὴν ἄλλως ἢ ὡς ὑλικὴν ὑπαρξίν καὶ αὐτήν. Κατὰ τὴν δοξασίαν τῶν κατοίκων τῆς Τόγκας οἱ παράδεισοι εἰσὶ πλήρεις ὀπωρῶν καὶ λαχανικῶν ἐν ἀφθονίᾳ, πλείσται δὲ ὑπάρχουσιν ἐκεῖ καὶ γυναῖκες. Ἀλλὰ μόνον οἱ κατεστιγμένοι, ἦτοι ἐλευθεροὶ τὸ γένος δύνανται νὰ εὐδωθῶσιν καὶ νὰ φθάσωσι εἰς τὸν παράδεισον, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καταβροχιζονται καθ' ὁδὸν ὑπὸ τῆς γίγαντος *Barrés*. Οἱ Ἀτσέκαιοι τοῦ Μεξικῆ καὶ οἱ Ἰνδοὶ τῆς Νιγαράγουας στέλλουσιν εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἠλίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐν ταῖς μάχαις πεσόντων ἢ ἐν θρησκευτικαῖς τελεταῖς σφαγέντων, ἐπίσης δὲ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἐν τοκετῷ ἀποθνεουσῶν γυναικῶν· οἱ ἐκ τυχεῖων αἰτίων ἢ ἐξ ἰδικαιτέρων νόσων ἀποθνόντες μεταβαίνουσιν εἰς *Tlalocán*, χώραν μεμαγευμένην, οἱ δὲ λοιποὶ μεταβαίνουσιν εἰς χώραν ὑπόγειον ἐν *Maléc*.

Ἡ περὶ ψυχῆς ἰδέα τῶν ἐθνικῶν εἶναι μᾶλλον ὑλική, αἱ ψυχαὶ κατ' αὐτοὺς ἔχουσι χρεῖας, πεινώσι, διψῶσι, ριγῶσι, ἀποκάμνουσι ἐκ τοῦ κόπου διερχόμενοι μακρὰς καὶ τραχεῖας ὁδοὺς, αἵτινες ἄγουσιν εἰς τὴν χώραν τῶν σκιῶν. Παραδείγματος χάριν οἱ Νηγηρίται ἢ Ἀἷται τῶν Φιλιππινῶν νήσων προσφέρουν θυσίας ἐξ ὄρουζιου, κοκκοκαρῶν καὶ χοιρίου κρέατος· θάπτουσι τοὺς ἐαυτῶν νεκροὺς ἐνδεδυμένους καὶ ὠπλισμένους. Οὗτοι οἱ Ἀἷται ὑποθέτουσιν ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων ἐπισκέπτονται ἐνίοτε τοὺς ζῶντας· ἵνα βεβαιωθῶσι τοῦτο καλύπτουσι τὴν ἐστίαν διὰ σποδοῦ, ἐὰν δὲ τὴν ἐπαύριον εὐρωσιν ἐπ' αὐτῆς ἔχνος ἀνθρωπίνου ποδὸς ἢ ἄλλου τινὸς ζώου, καταλαμβάνονται ὑπὸ τρόμου, διότι πιστεύουσιν ὅτι νεκρὸς τις ἐπανῆλθεν ἵνα ἐκδικηθῇ διὰ τινα ὕβριν ἢ νὰ τοὺς τιμωρῆσῃ δι' ἀμέλειάν τινα. Πόρκατα λοιπὸν προσφέρουσιν

αὐτῷ θυσίαν τινὰ πρὸς ἐξίλεωσιν αὐτοῦ. Πόσον τοῦτο ὁμοιάζει πρὸς τὴν συνήθειαν τῶν νεωτέρων Εὐρωπαίων, οἵτινες ἔτι καὶ σήμερον ἐνθάπτουσι μετὰ τῶν νεκρῶν πράγματα ἢ κειμήλια ἀνήκοντα αὐτοῖς. Οἱ χωρικοὶ τῆς Γαλλικίας ἢ τῆς Ῥωσσίας, οἵτινες ἀποθέτουσι τροφὰς ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῖς δὲν εἶναι ὀλιγώτερον δεισιδαίμονες τῶν Ἀητῶν. Οἱ Ἐρυθρόδερμοι καὶ οἱ Ἰνδοὶ τῆς Καλλιφορνίας, οἵτινες φροντίζουσι νὰ ὑποδένωσι μὲ σκινάλια τοὺς νεκροὺς δὲν εἶναι κατὰ τοῦτο μᾶλλον ψευδόδοξοι τῶν Σουαβῶν, οἵτινες ἐνθέτουσι ξύλινα ὑποδήματα εἰς τὸ φέρετρον, ἢ τῶν κατοίκων τῆς Ἐρζγεβίργης καὶ τῆς Βοιγτλάνδης ἐν Γερμανίᾳ, οἵτινες ἐναποθέτουσιν εἰς αὐτὸ ἐλαστικὰς ἐμβάδας καὶ ἀλεξιθεροχον. Ὅσον ἡ ὁδὸς εἶναι μακρὰ καὶ ἐπίπονος, τοσοῦτον ἡ εἴσοδος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον εἶναι δύσκολος καὶ προσέτι φοβερά. Ἐνταῦθα ἡ ψυχὴ κινδυνεύει ν' ἀπολεσθῆ καὶ δεῖται ὁδηγοῦ, δηλαδὴ κυνὸς θυσιαζομένου κατὰ τὴν κηδείαν, ὡς τοῦτο γίνεται παρὰ τοῖς Ἑσκιμώοις· διότι ποῦ μὲν χειμάρρος ὀρμητικώτατος, ποῦ δὲ φύλαξ θηριώδης, ὑποβάλλει τὴν ψυχὴν εἰς δοκιμασίαν, καὶ δεῖον νὰ ἐξευμενισθῆ φιλοδωροῦμενος ἢ ὡς ὁ Χάρων τῶν πάλαι διὰ τοῦ ὄβολου ἢ ὡς ὁ Κέρβερος διὰ τῆς μελιτοπότητος.

(*Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΕΚ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΗΣΕΩΝ ΔΥΣΜΕΝΕΙΑΙ.

Πόσον εἶναι λυπηρὸν καὶ ἄδικον τὸ νὰ προκύπτωσι δυσἀρέσκεια καὶ δυσμένεια ἐκ τυχαιῶν αἰτίων! καὶ πόσον πρέπει νὰ προφυλάττωνται οἱ ἄνθρωποι κατ' αὐτῶν!

Διαβαίνων καθ' ὁδὸν ἀπαντᾷ τὸν κάλλιστον φίλον σου ἢ τοῦλάχιστον γνώριμόν τινα, ὅστις βεβυθισμένος ὢν εἰς σκέψεις ἢ προσέχων εἰς ἄλλο τι τὸν νοῦν δέν σε παρατηρεῖ χαιρετῶντα καὶ διὰ τοῦτο δέν σε ἀντιχαιρετᾷ. Ἀγανακτεῖς σὺ τότε καὶ γίνεσαι ἄλλος ἐξ ἄλλου καὶ λέγεις κατὰ νοῦν.

— Ὀλίγας χάριτας μοὶ ὀφείλει, ὀλίγην εὐεργεσίαν ὁ κύριος!

πόσον εὐκόλως φεῦ! πρέπει νὰ μεταβάλλωνται εἰς ἐχθροὺς ἢ ἀδιαφόρους οἱ καλοὶ ἄνθρωποι; Τίς ἄρα μὲ ἐσυκοφάντησε παρ' αὐτῷ; καὶ δὲν εἶναι τάχα πεπεισμένος περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν φρονημάτων μου; Δέν με γινώσκει πρὸ πολλοῦ; Ἴσως αἴφνης ὑπερεπλούτησε καὶ ζητεῖ νὰ κάμῃ ἐκ ποδῶν τοὺς πενεστέρους τῶν φίλων του, ζητεῖ νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἐκλεκτότερον ἢ ὑψηλότερον κύκλον συναναστροφῆς. ὦ τῆς ματαιότητος τοῦ ἀνθρώπου!

Ἡ Κυρία Β— ἐπισκέπτεται τὴν Κυρίαν Γ— ἐκ φιλοφροσύνης καὶ καλοκάγαθίας, διότι τὴν θεωρεῖ καλῆς ἀγωγῆς γυναῖκα, καίτοι μὴ εὐποροῦσαν ὡς αὐτὴ· παρέρχονται ὅμως ἡμέραι, ἐβδομάδες καὶ μῆνες, ἢ δὲ κ. Γ— δέν τῇ ἀνταποδίδει τὴν ἐπίσκεψίν της, ἴσως διότι ἀσθενεῖ ἢ ἀσθενοῦσι τὰ τέκνα της ἢ διότι ἔνεκα δυσχερείας οἰκονομικῆς δέν δύναται νὰ ἀνακαινίσῃ τὸν ἱματισμόν της· φύσει δὲ φιλότιμος οὔσα δέν ἀποφασίζει ν' ἀσχημίσῃ τὰ σαλόνια τῆς κ. Β— ὡς ἐμβάλωμα μὲ τὴν πενιχρὰν τουαλέτταν της· ἀλλ' ἰδοὺ τί λέγει αὐτὴ ἀγανακτοῦσα.

— Χέμ! καλὸ τί νομίζει ὅτι εἶναι καὶ δέν με ἀντεπισκέπτεται; Νομίζω δὲ ὅτι εἶμαι καλλιτέρα της. Μήπως φαντάζεται ὅτι συγγενεῦει μὲ τὴν ἀριστοκρατίαν τῶν Παρισίων ἢ τοῦ Λονδίνου; τοῦ Faubourg Saint Germain ἢ τοῦ Pall-mall street; Νὰ χαρῆ τὴν ἀκαταδεξίαν της, ἢ γελοία!

Ὁ κ. Δ— καίτοι ἄνθρωπος λίαν σώφρων καὶ ἐργατικώτατος μὴ δυνήθεις νὰ ὑπερνήκησῃ τὰς προσβολὰς τῆς τύχης εὐρίσκεται λίαν ἐστενοχωρημένος, καὶ μὴ ἔχων ἄλλο πρόχειρον μέσον προσκαίρου ἀνακουφίσεως γράφει πρὸς φίλον παλαιόν, ἀγαπητὸν καὶ δεδοκιμασμένον, ἵνα δανείσῃ αὐτῷ δραχμὰς ἑκατόν. Ὁ φίλος του εἰ καὶ λυπεῖται σφόδρα καὶ ἀδημονεῖ δέν δύναται νὰ δράμῃ πρὸς βοήθειάν του, διότι καὶ αὐτὸς συμβαίνει νὰ μὴ εὐπορῆ χρημάτων κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας. Ἄλλ' ἀγνοῶν τοῦτο ὁ Δ— ἀναφωνεῖ μὲ καρδίαν βαρυαλγῆ καὶ, οὕτως εἰπεῖν, αἰμάσουσαν.

— Οἴμοι, πόσον ἄστατος, πόσον ἀπατηλὴ εἶναι ἡ φιλία τῶν ἀνθρώπων! ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ φιλία εἶναι λέξις κενὴ πάσης σημασίας. Θεέ μου, Θεέ μου! εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ το-

σαύτη ἠθικὴ κατάπτωσης ἐν τῷ κόσμῳ ; Νὰ μὲ βλέπῃ ὁ κάλ-
λιστος τῶν φίλων μου πνιγόμενον καὶ νὰ μὴ ἀπλώσῃ τὴν χεῖρα
ἵνα σώσῃ ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου ἀπὸ τῆς λιμοκτονίας ; Ἐδι-
δάχθην καλὸν μάθημα !

Ἐν τούτοις ἡ γηραιὰ μήτηρ τοῦ κ. Δ — κληήρης καὶ στε-
ρουμένη καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, κλαίει καὶ ὀδύρεται μα-
κρὰν αὐτοῦ ἐν τῇ γενεθλίῳ πόλει, κλαίει, ὀδύρεται καὶ ἐκπέμ-
πει γοερὰς κρυγὰς, διότι ὁ ἀγαπητὸς τῆς υἱὸς Δ —, τὸν ὁποῖον
μὲ τόσῃ φροντίδᾳ καὶ στοργῇ ἀνέθρεψε καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευ-
σιν τοῦ ὁποῖου τόσας στερήσεις καὶ κακουχίας ὑπέφερε, τῶρα
εἰς τὸ ἔσχατον γῆρας τὴν ἐγκατέλιπεν ἐντελῶς ἵνα ἐκμετρή-
σῃ ἑλεεινῶς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου τῆς. Ταῦτα λέ-
γει ὀδυρομένη ἡ τάλαινα γραῦς, οἱ δὲ ἀκούοντες αὐτῆς πληροῦν-
ται θείας ἀγανακτοῦσι, φρίττουσι καὶ ἐξίστανται ἐπὶ τῇ ἀπαν-
θρωπίᾳ τοῦ ἀστόργου υἱοῦ ! . .

Ἦ ἄνθρωποι, μὴ σπεύδετε, πρὸς Θεοῦ, μὴ σπεύδετε ἐν
ταῖς κρίσεσιν ὑμῶν ! μὴ κρίνετε ἐκ τῶν φαινομένων καὶ ἀδομέ-
νων, ἐπέχετε ὀλίγον πρὶν ἐξενέγκητε τὴν μέλαιναν ψῆφον ὑμῶν
κατὰ τοῦ κατηγορουμένου βροτοῦ, τοῦ πλησίον, τοῦ ὁμοίου ὑ-
μῶν ; « Μὴ κρίνητε ἵνα μὴ κριθῆτε », « Ἄγαπάτε ἀλλήλους ».

ΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ.

Οὐδὲν ῥόδον ἄνευ ἀκανθῶν, εἶναι παροιμία ἐφαρμοζομένη
ἀνεξικριέτως εἰς ὁποῖον δήποτε ἐπάγγελμα τοῦ ἀνθρώπου. Τῷ
ὄντι, ἐὰν ἐπεχειρεῖ τις νὰ ἐξετάσῃ, ἀπαριθμῆσῃ καὶ περιγράψῃ
πάσας τὰς δυσχερείας, τοὺς πόνους καὶ τὰς πικρίας παντὸς ἀν-
θρωπίνου ἐπιτηδεύματος, ἐπαγγέλματος, ὑπουργήματος καὶ τέ-
χνης ἠδύνατο νὰ συμπληρώσῃ τόμον οὐ μικροῦ ὄγκου, ἔτι δὲ καὶ
ἐνδιαφέροντος ἐὰν καλῶς ἐγράφοντο ταῦτα. Εἴπωμεν ὀλίγα τινα
περὶ τινῶν ἐπαγγελημάτων.

Ὁ γεωργὸς π. χ. διὰ τῶν βίων ἐρημικὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν
καλλωνῶν τῆς φύσεως, ὁ ἀκούων τὰ κελαδῆματα τῶν πτηνῶν

καὶ ἀντλῶν ὕδωρ καθαρῶτατον καὶ διαυγέστατον ἐκ ῥύακος ἢ
πηγῆς καὶ ἀναπνέων τὴν εὐώδη τῶν ἀγρῶν αἶσιν καὶ ζῶν ἐν
λιτότητι καὶ αὐταρκείᾳ, τίνος ἀγαθοῦ στερεῖται ; δὲν ἀπολαύει
εὐδαιμονίας σχετικῶς τελειοτέρως τῆς τῶν ἀστῶν ; Ἀναλογιζό-
μενός τις ταῦτα δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι βεβαίως ὁ γεωργὸς τυγχά-
νει ἐν πολλοῖς εὐδαιμονέστερος τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἴ-
δωμεν καὶ τὰ δεινὰ εἰς ἃ ὑπόκειται.

Καλλιεργεῖ τὸν ἀγρὸν τοῦ μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ ἰδρώτος
ἐπὶ προσδοκία συγκομιδῆς πλουσιοπαρόχου· ἀλλὰ πολλάκις ἢ
ἄφθονοι βροχαὶ καὶ πλημμύραι παρσύρουσι τὰ ἐσπαρμένα ἢ διη-
νεκῆς ἀνομβρία ἀποξηραίνει τὸν σῖτόν τοῦ πρὶν ἔτι ὠριμάσῃ
καὶ οὕτως αἱ χρῆσται ἐλπίδες τοῦ ματαιοῦνται. Ποῦ νὰ καταφύγῃ·
πόθεν νὰ πορισθῇ τὴν τοῦ ὄλου ἔτους τροφήν ;

Παρόμοια δύναται τις εἰπεῖν καὶ περὶ τοῦ κηπουροῦ.

Περὶ δὲ τοῦ τέκτονος λέγομεν ὅτι ἐργαζόμενος ἐπιμόχθως
καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἰδίως ὑποφέρει τὸ θέρος ὑπὸ τὸν
καύσωνα τοῦ ἡλίου διακινδυνεύων τὴν υἰεῖαν τοῦ καὶ μάλιστα
εἰς τὰ νοτιώτερα κλίματα. Τὸ χεῖριστον δὲ πάντων πολλάκις κα-
ταπεσὼν ἐκ μεγάλου ὕψους ἐν ᾧ ἐργάζεται μῆνει ἄπνους ἐν ἀ-
καρεῖ· ὅπερ οὐχὶ σπανίως ἀναγινώσκωμεν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν. Καὶ
ταῦτα ἀντὶ τριῶν ἢ τεσσάρων δραχμῶν τὴν ἡμέραν.

Τί δ' εἰπεῖν περὶ τοῦ ταλαιπώρου ναύτου !

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἐπίπο-
νον καὶ σκληρὸν ἐν τῇ φορτώσει καὶ ἐκφορτώσει, καὶ περιποιή-
σει τοῦ πλοίου, ὁ ἀποχωριζόμενος ἐνίοτε ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα τῶν
προσφιλεστάτων γονέων, συζύγου καὶ τέκνων ναύτης εἰς ὀπό-
σας κακουχίας καὶ εἰς ὀπίσους κινδύνους ἐκτίθεται πελαγοδρο-
μῶν ; Πλὴν τοῦ κόπου, τῆς ἀγρυπνίας καὶ τοῦ ψύχους ἄτινα
ὑποφέρει νύκτα καὶ ἡμέραν διαβρεχόμενος ὑπὸ τῶν βαρυγού-
πων κυμάτων τῆς θαλάσσης ἄτινα εἰσορμῶσιν εἰς τὸ κλυδωνι-
ζόμενον πλοῖον, εἶναι ἐκτεθειμένος καὶ εἰς βροχὴν ῥαγδαίαν καὶ
ψυχρὰν καὶ μὲ χεῖρας νεναρκωμένας ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ ἐν μέσῳ
ζοφερὰς νυκτὸς ἀναγκάζεται ν' ἀναρριχᾶται ἐπὶ τοὺς οὐρανομή-
κους ἰστούς ἵνα συστειλῇ τὰ ἰστία ἢ καταβιδιάσῃ τὰ ἐφίστια (κ.

άλμυρορέττα) ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ποιεῖ ἀσθμαίνων, αἴφνης τινασσόμενον σφοδρότερον τὸ πλοῖον ἐκσφενδονίζει αὐτὸν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἵνα ἐκεῖ ἀφ' οὗ ἐλευσινῶς τελευτήσῃ γίνῃ βορὰ τῶν ἰχθύων ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας.

Ἄλλὰ καὶ ἀνατρέπεται ἐνίοτε τὸ πλοῖον ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων καὶ βυθίζεται αὐτανδρον, ἢ συντρίβεται κατὰ σκοπέλων ἢ ῥίπτεται ἐπὶ ἔρημον ἀκτὴν, μὴ δυνάμενον νὰ παλαίσῃ κατὰ τῶν κυμάτων ἵνα ἀναχθῇ εἰς τὸ πέλαγος. Διασωθὲν δὲ τὸ πλήρωμα πρὸς στιγμὴν ἐπὶ χιονοσκεποῦς ἢ πεπαγωμένης παραλίας, ἐὰν μὲν εὐρεθῇ πλησίον χωρίου ἢ καλύβης τινὸς ἐσώθη, εἰ δὲ μὴ ναρκούμενον κατολισθαίνει βαθμηδὸν εἰς τὸν αἰώνιον ὕπνον.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν τραχείων τούτων καὶ ὁμοίων τούτοις ἐπαγγελεμάτων. Ἰδωμεν λοιπὸν καὶ περὶ τῶν ἡσύχων καὶ γαληνιαίων ἄτινα φαίνονται εὐκολώτερα.

Ἐν γένει εἰπεῖν πᾶσα ὑπαλληλία εἶναι ζυγὸς καὶ δουλεία, καὶ ὁ τὰ μάλιστα ζηλωτῆς καὶ εὐσυνείδητος ἐξκρῶμενος ἐκ τῆς εὐνοίας ἢ δυσμενείας τοῦ προϊσταμένου του, ὅστις ἐνδεχόμενον νὰ ᾔναι ιδιοτρόπος ἢ ιδιοτελής, αἴφνης ἀπολύεται ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ οὐτιδανῇ προσφάσει ἢ καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτίας ἢ προσφάσεως, καὶ οὕτω στερεεῖται ὁ ταλαίπωρος καὶ τοῦ ἰσχυροῦ ἐκείνου μισθοῦ του, καὶ ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ ἔτος ἢ ἔτη ὀλόκληρα, ἀποξηραίνεται πεινῶν ὡς ἀσκητῆς αὐτὸς τε καὶ ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του, καὶ περιμείνει νὰ εὕρῃ νέαν θέσιν ἢ νὰ διορισθῇ παρὰ τοῦ δεῖνα ἢ δεῖνα ὑπουργοῦ.

Ἄλλὰ τὰ τοῦ ἐμπόρου τοῦλάχιστον θὰ ἔχῃσι καλῶς, διότι ἡ τέχνη του συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀγοράζῃ εὐθηνὰ καὶ νὰ πωλῇ ἀκριβᾶ καὶ νὰ πλουτῇ ἀκόπως καὶ ἀνέτως.

Ὁμολογητέον ὅτι τοῦτο συμβαίνει ὅταν αἱ περιστάσεις ᾔναι εὐνοϊκαί· ἀλλ' ὅταν ὑπάρχῃ πολὺς ἀνταγωνισμὸς, ἢ ὅταν τὸ ἐμπόριον ᾔναι στάσιμον ὁπόσας νύκτας διέρχεται ἄγρυπνος συλλογισόμενος πῶς νὰ εὕρῃ τρόπον τοῦ νὰ βάλῃ τὸ ἐμπόριόν του εἰς ὀλίγην κίνησιν διὰ νὰ οἰκονομῇ τὰς περιστάσεις. Πόσῃν ῥητορικὴν ἀναγκάζεται νὰ καταναλίσκῃ τότε, καὶ πόσῃν ποιεῖται (αἰτῶ συγγνώμην) περκαμόρφωσιν τῆς ἀληθείας. Τοῦτο ἔγκειται δυσ

χῶς εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἐπαγγέλματος του. Ὅταν δὲ ἐπέλθῃ ἐμπορικὴ τις κρίσις, καὶ ἀκούονται ἀλλεπάλληλοι πτωχεύσεις, τότε δὴ τότε...

Μετὰ τούτους ἐπισκεφθῶμεν τοὺς ἐπιστήμονας· καὶ πρῶτον τοὺς δικηγόρους. Οὗτοι τὴν σήμερον κατήντησαν τόσον πολλοὶ ὅστε ὀλίγοι μόνον ἐξ αὐτῶν οἱ ἀρχαιότεροι καὶ ἐξοχώτεροι πλουτοῦσι· πλὴν τούτου ὑπόκεινται εἰς τὴν μυσκρὴν συκοφαντίαν τοῦ ὅτι συνεννοοῦνται πολλάκις μετὰ τοῦ δικηγόρου τοῦ ἀντιδίκου πρὸς ἀμοιβαίαν ὠφέλειαν! Μὴ γένοιτο ἡμεῖς νὰ ἤμεθ' ἐκ τῆς γνώμης ταύτης.

Μετὰ τοὺς δικηγόρους δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τοὺς ἰατροὺς, οἵτινες καὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι ὀλίγοι. Τὰ τέκνα τοῦ Ἀσκληπιοῦ δὲν εἶναι θεοὶ ὡς ὁ μακαρίτης πατήρ αὐτῶν· ἡ ἐπιστήμη των πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ᾔναι σαφὴς καὶ τελεία μηδὲν ἀφίνουσα τὸ ἄδηλον καὶ ἀμφίβολον, οἱ δὲ πελάται των δὲν εἶναι ἀθάνατοι. Τίς ὅμως θνητὸς ἀπορασίξει ἀγογγύστως ν' ἀποθάνῃ; Τίς δὲν ἐπιθυμεῖ οἱ ἀσθενεῖς του νὰ θεραπεύωνται πάντοτε; Οὐδεὶς. Ὅταν ὅμως ὁ θάνατος ἐπέλθῃ ἐξ ἐφόδου καὶ ἀπαιτήσῃ τὸ ὀφειλόμενον, κατενεγκῶν πληγὴν ἀνίατον; ὦ, τότε πταίει ὁ ἰατρός, ὁ ἀγύρτης ὅστις δὲν ἠδυνήθη νὰ κάμῃ ἀκριβῆ διάγνωσιν τῆς νόσου!

Πρόσθετε τούτοις καὶ τὰς ἀγρυπνίας καὶ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς πολλάκις ἐκτίθεται ὁ ἰατρός ἐπὶ κολλητικῶν νοσημάτων.

Ἄλλ' οἱ ὑπουργοί; Αὐτοὶ δὲ εἶναι οἱ ἀκούοντες τὸν ἐξάψκλμὸν των καθ' ἑκάστην μᾶλλον παντὸς ἄλλου, καὶ οἱ σήμερον ἐξυμνούμενοι καὶ ἐκθειάζόμενοι αὔριον ὑπὸ τῆς ἀστάτου κοινῆς γνώμης καὶ τοῦ ὄχλου ἀποκαλοῦνται προδόται, στηλῖται καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλετε.

Οἱ βασιλεῖς τοῦλάχιστον.—Ἔστωσαν ἡμῖν παραδείγματα πρόσφατα ὁ αὐτοκράτωρ Λουδοβίκος Ναπολέον καὶ ὁ ἐν ψκλιδισμῷ τῇ λήξει Σουλτάν Ἀζίζ Χάν καλῖφης τοῦ Ἰσλάμ.

Ἰδωμεν τί θὰ εἴπῃς καὶ περὶ τῶν διδασκάλων.

Οἱ ἱερμαχτύρες οὗτοι τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ καταναλισκόμενοι οὗτοι λύχνοι πρὸς φωτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος τί δὲν ὑποφέρουσιν; ὁποῖα πικρὰ ποτήρια δὲν πίνουσιν πολλάκις καὶ οἱ μᾶλλον εὐσυνείδητοι, συνετοὶ καὶ ἱκανώτατοι ἐξ αὐτῶν;

Διὰ τὸν ξηρὸν ἄρτον τὸν ὁποῖον κερδαίνουσι μετὰ τοσούτου ἰδρωτός εὐρίσκονται ὡσεὶ μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμοις, ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς ἀταξίας, ἀνυποταξίας, αὐθαδείας καὶ δυσμαθείας τῶν πλείστων μαθητῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀδίκων ἐπικρίσεων καὶ δυσμενείας τῶν γονέων τῶν μαθητῶν ἢ τῶν ἀρχῶν ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται.

Καίτοι δὲ ἐπ' ἀγαθῶ κρίνονται, οἱ τῶν κριτῶν αὐτῶν κρίσις καὶ ἐκτίμησις ἐνδεχόμενον πολλάκις γὰρ ἦναι ἐσφαλμένη, διότι οὔτε καρδιογνώσταί εἰσιν ἵνα κατ' ἀξίαν πάντοτε κρίνωσι τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ διδασκάλου, οὔτε τὰς δυσχερείας κατὰ τῶν ὁποίων πολλάκις ἠρωϊκῶς καὶ μετὰ θείου ζήλου ἀγωνίζεται εἶναι πάντοτε εἰς θέσιν γὰρ γινώσκωσιν ἀκριβῶς.

Ἄλλὰ τέλος πάντων οἱ ἐκδύται καὶ συντάκται τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων δὲν εἶναι αὐτοὶ τοῦλάχιστον εὐτυχεῖς; Αἱ, περὶ τούτων οὐδὲν λέγομεν. Τὸ δὲ συμπέρασμα; — Μηδεὶς μηδενὶ φθονεῖτώ τῆς εὐτυχίας.

Αἱ Ἰνδίαὶ καὶ τὰ Ἰμαλαία.

ANAMNHSEIS PERIHGHSEWS.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Κ.)

(Συνέχεια ἰδὲ προηγούμενον φυλλάδιον.)

Ὅτε δὲ ἔφθασα κατὰ τὴν ὀρισθείσαν ὥραν παρὰ τῷ ξενίοντι με εὔρον αὐτὸν λίαν ἀπησχολημένον. Οὐχ ἦττον ὅμως με ἐδέχθη λίαν φιλοφρόνως καὶ μοι ἐπρότεινε πάραυτα γὰρ μοι δεῖξαι τι αὔπερ ἴσως οὐδέποτε εἶχον ἰδεῖν. Τῷ ὄντι ὁδηγηθεὶς ὑφ' ἐνὸς τῶν ἀνεψιῶν του εἰς τινὰ στοᾶν ἐπιβλέπουσαν εἰς εἶδος τι ἐσωτερικῆς αὐλῆς ἠδυνήθην ν' ἀριθμήσω εὐκόλως 1000 ἢ 1200 γυναίκας ἐνδεδυμέναις τὰ ὠραία λεπτοῦφῃ ὑφάσματα τῶν χρωμάτων λευκοῦ, κυανοῦ, κίτρινου, ἐρυθροῦ, πρασίνου με χρυσοῦς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς, καὶ συγκαθημέναις ὀκλαδὸν τὴν μίαν παρὰ τὴν ἄλλην κατὰ πέντε μακρὰς σειρὰς.

Ἐνώπιόν των ἔκειντο πινάκια καὶ ὑπὸ κύπελλο ἐσχηματι-

σμένα διὰ φύλλων συκῆς καὶ περιέχοντα πάντα τὰ δειγμάτα τῆς ἐγχωρίου μαγειρικῆς, ζωμούς, Ἰνδοπέπερι, σακχαρωτὰ κτλ. Εἶπομεν ὅτι οἱ Ἰνδοὶ δὲν δύνανται οὔτε νὰ φονεύσωσιν οὔτε νὰ φάγωσιν οὐδὲν ζῶον. Τὰ ἐπιτραπεζώματα φυσικῶ τῷ λόγῳ ἔλειπαν ὅσον καὶ τὰ καθίσματα καὶ τὰ χειρόμακτρα. Ἄλλ' αἱ κυριαὶ αὐταὶ ἀνεπλήρουν αὐτὰ κάλλιστα διὰ τῶν σκευῶν, ἅτινα ἡ φύσις ἐδώρησεν αὐταῖς, καὶ δὴ κατώρθουν τοῦτο ἕνεκα μακρᾶς πείρας μετὰ μείζονος καθαριότητος ἢ ὅσον ἠθέλομεν δεῖξει ἡμεῖς ἐν τῇ θέσει αὐτῶν. Διὰ μέσου τῶν σειρῶν περιεφέροντο ὑπηρέται γυμνοὶ μέχρι τῆς ὀσφύος καὶ φέροντες ζωμὸν ἢ Ἰνδοπέπερι (curry) ἐντὸς λεβήτων, ὅθεν ἤντλουν διὰ μεγάλων κοχλιαρίων ἵνα ἀναπληρῶσι τὰ πινάκια καθόσον ἐκενοῦντο. Ἡ εὐωχία ἔμελλε γὰρ διαρκέσει ὥρας, τὴν δὲ ἐσπέραν ἤρχετο ἡ σειρά τῶν ἀνδρῶν. Ἐὰν δὲ σκεφθῆ τις ὅτι αἱ εὐωχίαι αὐταὶ ἐξακολουθοῦσι καθεκάστην ἐπὶ ὀλόκληρον ἑβδομάδα πρὸ τοῦ γάμου, καὶ μόνον τὰς δαπάνας τῆς τροφῆς ἐὰν ὑπολογίσῃ εἰς ἡμισυ ρούπιον (1 φρ. 25) τὸν ἀνθρώπον, θὰ συλλάβῃ ἰδέαν τῆς κολοσσιαίας δαπάνης, ἣν συνεπάγεται ὁ Ἰνδικὸς γάμος. Αὕτη ἡ δαπάνη εἶναι ἡ μόνη πολυτέλεια τοῦ λαοῦ καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις αὐτῆς, ἀλλὰ πολυτέλεια ἥτις καὶ ἐφ' ἅπαξ καταστρέφει τὰς ἥττον εὐπόρους οἰκογενείας, αἵτινες ὅμως δὲν τολμῶσι ν' ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας ταύτης. Λέγουσιν ὅτι ἡ βρεφοκτονία τῶν θηλέων, τὸ βάρβαρον τοῦτο ἔθος, ὅπερ ἡ Ἀγγλία μετὰ τοσαύτης προσπαθείας πειρᾶται νὰ ἐκριζώσῃ ἐν τῇ Ἰνδικῇ, προέρχεται κυρίως ἐκ τοῦ φόβου τῶν ἐξόδων τοῦ γάμου. Διὰ τοῦτο ἡ κυβέρνησις προσπαθεῖ ὅσον δύνανται νὰ ἐλαττώσῃ τὰς δαπάνας ταύτας εἴτε περιορίζουσα αὐτὰς διὰ εἰδικῶν κανονισμῶν ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος ἐν ἔτει 1870 νόμου ἀφορῶντος εἰς τινὰ γένη τῆς Ἀχμεδαβὰδ, εἴτε ὑποδοθηθοῦσιν συνδυασμὸν πρὸς ἀπλοποποίησιν τῶν δαπανῶν διὰ τινος ἀμοιβαίας συμφωνίας μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ αὐτοῦ τόπου. Ὁ κύριος Μούγγουλδασ με προσεκάλεσε νὰ ἐπιστρέψω τὸ ἐσπέρας ὅπως παρκαταθῶ εἰς τὴν νάουτσ (nautch) ἥτοι χορὸν τῶν βαυκθερῶν, ὅστις ἐνταῦθα εἶναι τὸ ἐπιδόρπιον πασῶν τῶν ἰδιωτικῶν πανηγύρεων. Περὶ τὴν 10^{ην} διηρχόμεν

τοὺς λαμπροὺς πεφωτισμένους κήπους του, ἵνα φθάσω εἰς τὰ οἰκήματα ὅθεν ἐξήρχετο ἤδη ὁ ἦχος τῶν ἐγχωρίων ὀργάνων. Εἰσήχθη εἰς αἴθουσαν παμμεγέθη διεσκευασμένην κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον, ἔνθα ὁ μέλας ἐπενδύτης μου ἐφκίνετο πενιχρότατος ἐν τῷ μέσῳ 500 ἢ 600 Βανυάκων λαμπρότατα ἐνδεδυμένων. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰ καὶ δὲν ἔφερον οὔτε κίθαριν οὔτε τήβεννον ἐκ μετᾶξης, ἐφόρουσ ὅμως περικνημίδας καὶ πέδιλα ἐν ᾧ οἱ πλείστοι τῶν κυρίων τούτων εἶχον τὰς κνήμας γυμνάς καὶ τινες ἤσαν καὶ ἀνυπόδητοι. Λαμπρὸς τάπησ ἐκάλυπτε τὸ δάπεδον καὶ παμπληθεῖς πολυέλαιοι διέχεον χειμάρρους φωτὸς ἐπὶ τῶν ἀνηρημένων εἰκόνων ἐπὶ τῶν τοίχων. Πάντες οἱ προσκεκλημένοι ἐκάθηον ἐπὶ καθεδρῶν, ἐπὶ ἀνακλίντρων καὶ ἑδρῶν γαλλικῆς κατασκευῆς τεταγμένων ἐν τετραγώνῳ περὶ τὸ κενὸν διάστημα ὅπερ ἦτο ὠρισμένον διὰ τὴν παράστασιν. Εἰς πάντα προσερχόμενον καὶ καθεζόμενον προσκεκλημένον ὑπηρέτης προσέφερεν ἀνοδοσμην, ἣν ἕτερος ὑπηρέτης ἐράντιζε μὲ ῥοδόσταγμα (ottar). Αἱ χορεύτριαι ἦσαν αἱ μόναι γυναῖκες τῆς ὀμηγύρεως. Νὰ τὸ εἶπω; Αὕτη ἡ νάουτσ ἦν ἐρανταζόμην ὡς θαυμασίον τι ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ ἀφελείᾳ μου δὲν ἀνταπεκρίθη πολὺ εἰς τὰς προσδοκίας μου. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν νάουτσ συνίσταντο ἐκ τριῶν ἀνδρῶν, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἶχε τυμπάνιον, οἱ δ' ἕτεροι δύο εἶδός τι κιθάρας, καὶ ἐκ δύο νεανίδων χορευτριῶν, αἵτινες καίτοι δὲν ἦσαν ἐξοχοὶ ἐφημίζοντο ὅμως μεγάλως ἐν Βομβαίῃ. Μ' ἐβεβαίωσαν μάλιστα ὅτι μία ἐξ αὐτῶν λαμβάνει μέχρι 400 ἢ 500 ῥουπίων (2,500 φράγ.) καθ' ἑσπέραν. Τούναντίον τοῦ ὅ,τι βλέπει τις ἐπὶ τῶν ἡμετέρων σκηνῶν αὐταὶ αἱ χορεύτριαι ἦσαν πολλῷ μᾶλλον ἐνδεδυμέναι ἐν τῷ ἐσπερινῷ αὐτῶν ἱματισμῷ ἢ ἐν τῷ τῆς πόλεως. Περιστήθια κλειστά, ἐσθῆτας ἀμυλοπήκτους καὶ περισκελίδας δεδεμένας περὶ τὰ σφυρά. Ἡ δὲ ναούτση αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν μοὶ ἐφάνη ὅτι εἶναι μᾶλλον ψῶδική ἢ ὀρχηστική. Τὸ πολὺ ἐκ διαλειμμάτων ἢ ἐτέρα τῶν ὀρχηστριῶν προὐχώρει ἐν τῇ αἰθούσῃ συννεοῦσα τὰς χεῖράσ της ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς καὶ κλονοῦσα ἐλαφρῶς τὰ ἰσχύα διολισθαίνουσα βραδέως ἐπὶ τοῦ τάπητος οὕτως, ὥστε νὰ κάμη νὰ κροτῶσι τὰ ψέλλια τῶν

ποδῶν της. Πάντα δὲ ταῦτα συνωδεύοντο δι' ἐμμέτρων λόγων ἐραίνως πως πορφερομένων ἐν εἶδει ὡς φαίνεται ἐρωτικῷ ἄσματος, δυναμένου ὅμως νὰ ἐκληφθῆ ὡς ὕμνος ἀπαγγελλόμενος. Αἱ κινήσεις βεβαίως δὲν ἐστεροῦντο χάριτός τινος, εἰς ἣν ἠρέσκετό τις ἐπὶ τέλους. Ἀλλὰ τὸ σύνολον ἐστερεῖτο φιλοκαλίας, οἴστρου καὶ ἐνθουσιασμοῦ, αἵτινα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν περὶ ἀνατολῆς βιβλίων ἀποδιδόμεν συνήθως εἰς τὴν παράστασιν τῶν βαυαδερῶν.

Ἐν τῇ πανηγύρει ταύτῃ παρήσαν καὶ ὁ νυμφίος μετὰ τῆς νύμφης, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἦτο ἐτῶν δεκαοκτώ, ἡ δὲ δεκαεπτὰ. Οἱ Ἴνδοὶ σπανίως ἀναμένουσι νὰ φθάσωσι τὰ τέκνα των εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην ὅπως τὰ νυμφεύσωσι, καὶ ὁ κύριος Μούγγουλδασ μοὶ εἶπεν ὅτι προσεγγίζων κατὰ τοῦτο εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν συνήθειαν εἶχεν ἐγείρει παρά τοῖς ἑαυτοῦ συμπατριώταις πολλὴν ἐκπληξιν καὶ θυμόν. Ὁ εὐγενὴς οὗτος Ἴνδὸς παριστᾶ καλῶς τὸν τύπον τοῦλάχιστον ἐν Βομβαίῃ τῆς πεφωτισμένης τάξεως τῶν ἐγχωρίων. Μέλος τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος ἐπὶ δεκαοκταετίαν γενόμενος καὶ ἱππότης ὑπὸ τῆς βασιλίσσης, οὐχ ἦττον θεωρεῖται ὡς ῥίζοσπάστης, διότι ἀντὶ νὰ παραδέχεται τὰ πάντα ἀβασανίστως κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν τῶν ἰθαγενῶν συμβούλων, πρῶτος αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς συναδέλφους του κατὰ τινὰς περιστάσεις τὸ παράδειγμα τῆς ἀντιστάσεως πρὸς τὰς θεωρίας καὶ τὰ νομοσχέδια τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνταῦθα ὅμως πρόκειται μόνον περὶ εἰληκτινοῦς ἀντιπολιτεύσεως, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, διότι ὁ κ. Μούγγουλδασ μοὶ ὠμολόγησεν αὐτὸς ἐν τινὶ τῶν συνδιαλέξεων ἡμῶν ὅτι μέγιστον δυστήχημα τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι θὰ ἦτο ἡ στέρησις τῆς Ἀγγλικῆς κυριαρχίας, τῆς μόνης ἱκανῆς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τάξιν καὶ διαδώσῃ τὴν παιδείαν εἰς τὴν χώραν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ λέγειν αὐτοῦ ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἔχει δύο μεγάλα ἐλαττώματα. Τὸ πρῶτον συνίσταται εἰς τὸ ὅτι αὕτη δὲν πείθεται περὶ τῆς πτωχείας τῶν κατοίκων καὶ ὅτι τείνει εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐπιβαρύνῃ μὲ ὑπερόγκους φόρους. Τὸ δεύτερον συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον ἄγεται ὑπὸ ἀρχῶν ἀφηρημένων καὶ ὄνθειων παραγωνρίζουσα τὰς διαφορὰς τοῦ τόπου καὶ τῶν γενῶν διὸ σφοδρῶς ἐμέμφετο τὴν ἔλλειψιν σεβασμοῦ ἐν πολ-

λαίς περιστάσεσιν ἢν ἡ διοίκησις τῆς Προεδρείας εἶχε δείξει πρὸς τε τὰς συνηθείας καὶ τὰ προνόμια καὶ αὐτὰς τὰς προλήψεις τῶν ἰθαγενῶν ἀρχηγῶν.

Ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ὁ σὶρ Μούγγουλδας ἐκήρυττε τὸν λόγον καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος, διότι καίτοι ἔσκαπτε τὰς δυσειδαιμονίας τῶν συμπατριωτῶν του καὶ ἔλυπετο διὰ τὰ ἄτοπα τῶν δοξασιῶν των, οὐχ ἤττον ὅμως ἐφύλαττε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν, ὅλας τὰς συνηθείας τῆς πατρίδος θρησκείας, διετήρει δὲ τὰ εἰδῶλα τῶν ναῶν, παρεδέχετο διὰ τοὺς γάμους τῶν υἱῶν του τὴν ὑπὸ τῶν ἀστρολόγων ὀρισθεῖσιν χρονολογίαν, τέλος δὲ ἔφερε κεχαραγμένον ἐπὶ τῆς ῥίζης τῆς ῥίνος τὸ διακριτικὸν σημεῖον τῆς αἰρέσεώς του. Διότι ἐν τῇ Ἰνδικῇ μᾶλλον ἢ παρ' ἡμῖν ἡ λατρεία εἶναι ζήτημα περὶ προσήκοντος, τὸ δὲ νὰ ἐκπέσῃ τις ἐκ τοῦ γένους του ἐνταῦθα δὲν εἶναι μικρὸν πρᾶγμα ὡς ἔλεγεν αὐτὸς ὁ κύριος Μούγγουλδας, δικαιολογούμενος λίαν εὐσχήμως διὰ τοὺς περιορισμοὺς οὓς ἄφειλε νὰ δικτηρῇ ἐν ταῖς μετὰ τῶν εὐρωπαϊῶν σχέσεσιν αὐτοῦ.

Ὑπάρχουσιν ὅμως ἔτι ἐν ταῖς πεφωτισμέναις τάξεσιν ἀνθρώποι ἐμμένοντες μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὴν πάτριον θρησκείαν. Αὐτὸς δὲ ὁ σὶρ Μούγγουλδας συνοδεύων με ἡμέραν τινα εἰς τὰ ἱερὰ τεμένη, ἅπερ συντηρεῖ ἐν τῇ Δακαραπάλῃ τῆς Βομβαίης μοὶ εἰδείξεν ἀνθρωπὸν τινα νέον ἔτι ἔχοντα ὄψιν νοήμονα, ἀκόχον τῆς σανσκριτικῆς καὶ ἱατρὸν ἐν τοῖς μάλιστα, ὅστις καίτοι ἔγγαμος καὶ πατὴρ οἰκογενείας ἐν τῷ Πουντζιάπ (Πενταποτάμῳ) εἶχεν ἐγκαταλείψει πατρίδα, σύζυγον καὶ τέκνα ὅπως ἐπιδόθῃ ἐνταῦθα εἰς βίον θεωρητικὸν φακίρου (ἀσκητοῦ). Ὁ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποβιώσας ἡγεμὼν τῆς Σερύχης, δὲν παρεχώρησε τοῖς Ἀγγλοῖς τὸ Μονταμποῦ τὸ περίφημον ὑγιεινὸν παρχον (sanitarium) τοῦ Σινδ εἰμὴ ἐπὶ τῇ ῥητῇ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ μὴ σφάζωσιν ἐκεῖ οὔτε βόας οὔτε περιστεράς. Οὕτω καὶ ὁ μέγας τῆς Καχεμίρης, ἡγεμὼν κράτους τοσοῦτον μεγάλου ὅσον ἡ Ἀγγλία, ἀπηγόρευσε τοῖς ὑπηκόοις του τὴν ἀλιεῖαν, διότι οἱ μάντις του τῷ εἶχον ἀποκαλύψει ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ πατρός του εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ σῶμα ἰχθύος.

Ἐνὶ λόγῳ ἡ Ἰνδικὴ θρησκεία φαίνεται ὅτι περιέχει ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν δύο εἶδη ὀπαδῶν, ἦτοι τοὺς μετὰ πεποιθήσεως πρᾶττοντας τὰ τῆς θρησκείας καὶ τοὺς συμμορφουμένους ἄνευ πίστεως. Πολὺ πιθανόν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν τελευταίων αὐξάνει ὀσημέραι, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ἐκ τοῦ ἀρχαίου Ἰνδικοῦ διοργανισμοῦ τὸ κοινωνικὸν σύστημα μόνον θὰ ὑφίσταται, καὶ τοῦτο δὲ δὲν θὰ βραδύνη νὰ συμμετάσχη τῆς τύχης τοῦ θρησκευτικοῦ συστήματος ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο. Ἡ διαίρεσις τῶν Ἰνδικῶν γενῶν, ἣτις εὔρεν εὐγλώττους ὑπερασπιστὰς οἶον τὸν κ. Βουρνούφ, ἠδυνήθη νὰ χρησιμεύσῃ, καθόσον διετήρησεν ἐν τῇ Ἰνδικῇ τὸν ἀρμάνον πολιτισμὸν, ἀπειλούμενον νὰ καταστραφῇ ὑπὸ τῶν κατωτέρων τάξεων. Ἀλλὰ σήμερον ὅτε τὸ ζήτημα εὐρίσκεται μετὰξὺ τῆς παρακμῆς τοῦ πολιτισμοῦ τούτου καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἰνδικῆς διὰ τῶν φάτων τῆς δύσεως, τὸ σύστημα τοῦτο παρέχει μόνον προσκόμματα εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν χειραφέτησιν τοῦ ὅλου Ἰνδικοῦ πληθυσμοῦ.

Κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν μου ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ ἕτερον ἐξοχὸν πρόσωπον, τὸν σὶρ Ταμσέγτη Ἰζιζιβχού, ὅστις θεωρεῖται ὡς τὸ πρωτεῦον μέλος τῆς κοινότητος τῶν Παρσῶν. Οἱ Παρσῆες, ὡς ἐμφαίνει τὸ ὄνομά των, εἰσὶν οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Περσῶν, οἵτινες προὔτιμησαν τῆς ἐξωμόσεως τὴν ἐξορίαν ἐπὶ τῶν εἰσβολῶν τῶν μωαμεθανῶν κατὰ τὸν ἑβδομον αἰῶνα. Ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς των ἐν τῇ Ἰνδικῇ διεκρίθησαν ἐπὶ ἐμπορικῇ καὶ βιομηχανικῇ δραστηριότητι, ἐπιδιοθέντες ἰδίως εἰς τὴν ναυπηγίαν πρὸς ἣν οἱ Ἰνδοὶ αἰσθάνονται ἀποστροφὴν, ἕνεκεν ἀκαταμαχῆτου προλήψεως κατὰ τῆς θαλάσσης. Οὕτω δὲν ἐβράδυναν νὰ διανεμηθῶσι μετὰ τῶν Βανουκῶν ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς περσικῆς ταύτης. Σήμερον δὲ ἐπειδὴ ἐπολλαπλασιάσθησαν, διεσπάρθησαν πανταχοῦ καὶ εὐρίσκονται ἐν πᾶσι τοῖς γραφεῖσι τῆς ἀνατολῆς ἀπὸ Κεϋλάνης μέχρις Ἀρχαγγέλου μὴ ἔχοντες δὲ μήτε προλήψεις τοῦ γένους μήτε ἰδίαν ἐθνικότητα, θεωροῦσιν ἑαυτοὺς πανταχοῦ ἀνασπαστούς ἐκ τῆς τύχης τῆς Ἀγγλίας. Κατενόησαν φαίνεται πρῶτως ὅτι μόνη ἡ ἀγγλικὴ Κυριαρχία δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ καὶ ἐδραιώσῃ τὰς ἐν τῇ Ἰνδικῇ συναλλαγὰς

των, καὶ νὰ τοὺς προκρίξῃ ἐνταυτῷ κατὰ τοῦ ἀμειλίχτου φανατισμοῦ τῆς μωαμεθανικῆς κοινότητος. Βεβαίως ὀλίγον ἀγαπῶνται ὑπὸ τῶν ἐν Βομβαίῃ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες κατηγοροῦσιν αὐτοὺς ὡς φιλάρπαγας εἰ μὴ ὡς δολίους. Τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πένητες μεταξὺ τῶν καὶ ὅτι τινὲς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἀπέκτησαν κολοσσιαίας περιουσίας· δύναται δέ τις νὰ εἴπῃ πρὸς τούτους ὅτι χροῶνται ταῖς περιουσίαις αὐτῶν εὐγενέστατα καὶ γενναϊότατα οὐ μόνον χάριν τῶν ἑαυτῶν συμπατριωτῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον τοῦ πληθυσμοῦ. Οὕτω π.χ. ὁ Σὶρ Κοουαδζή Τζεχαγιέρ καὶ ὁ Σὶρ Τζαμσετί Τζιτζιχόη ἐγένοντο ὁ μὲν ἱππότης, ὁ δὲ βαρωνίσκος διὰ γενναιοδωριῶν ὑπολογιζομένων εἰς ἑκατομμύρια φράγκων δαπανηθέντων εἰς οἰκοδομὴν σχολείων, μουσείων, ὁδῶν, γεφυρῶν, ἀσύλων, νοσοκομείων κτλ. Δύναται τις μάλιστα νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Σὶρ Τζιτζιχόη συνεισένεγκε μετὰ τοῦ υἱοῦ του κατὰ τὸ μέγιστον εἰς τὰ ἐξ ἑκατομμύρια φράγκων, ἅτινα κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετηρίδα αἱ ἰδιωτικαὶ συνεισφοραὶ προσήνεγκον εἰς ἀνίδρυσιν τῶν δημοσίων καταστημάτων τῆς Βομβαίης. Ὅτε ἐπεσκέφθη τὸν νῦν βαρονέτον, ἐξεπλάγην ἰδὼν ὅτι οὗτος κατ' οὐδὲν διέφερε τῶν πτωχῶν αὐτοῦ συμπατριωτῶν εἰμὴ μόνον ἴσως κατὰ τὴν λεπτότητα τοῦ ὑφάσματος τῆς ῥοδόχρου ἀναξυρίδος του, τῆς λευκῆς ἐφεστρίδος καὶ τῆς κεκρωμένης μίτρας του. Ἄλλ' ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ἥτις μὲ ὑπεδέχθη μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς κατοικίας των, καθημένη πατριαρχικῶς ἐπὶ ξυλίνης ἑδρας ὑπὸ τὴν σκιάν σουκῆς ἐφόρει ἀδαμάντινα ἐνώτια ἀξίας ὀλοκλήρου ἐπαρχίας. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι οἱ πλείστοι τῶν Παρσῶν καίτοι διατηροῦσι τὰ προπατορικὰ ἥθη των ἀγωνίζονται εἰς τὸ νὰ ἐκμανθάνωσι τὴν γλῶσσαν τῶν κυριαρχῶν· ἄλλοτε ἦσαν σχεδὸν οἱ μόνοι διερμηνεῖς, οἷς ἐχρῶντο οἱ Ἄγγλοι ἐν ταῖς μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ σχέσεσι ναυτῶν. Συνέβη μάλιστα νὰ συνομιλήσω μετὰ τινος Παρσῆ, ὅστις εἶχε τρίς ἐπισκεφθῆ τὴν Εὐρώπην καὶ ὠμίλει τὴν γαλλικὴν ὡς εἰ εἶχε γεννηθῆ ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Καννεβιέρας. Οἱ Παρσεῖς λατρεύουσι τὸ πῦρ ἐν ναοῖς καὶ διατηροῦσιν ἱερὰν ἐστίαν διὰ πολυτιμοτάτων μύρων, εἰς ἣν δυσκόλως ἐπιτρέπουσι

τὴν εἴσοδον τοῖς ἀλλοτρίοις. Λατρεύουσι δὲ καὶ τὰ στοιχεῖα ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν τὸν Ἥλιον. Πολλάκις περὶ τὴν αὐγὴν διερχόμενος ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ φρουρίου ἐστάθην νὰ ἴδω αὐτοὺς ὀρθοῦς, ἀκινήτους καὶ ἔχοντες τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἵνα θεωρήσωσι τὴν ἐμφάνισιν τοῦ θείου φωστῆρος, ψυθιρίζοντες θεήσεις γεγραμμένας ἐν γλώσσῃ, ἧς ἡ ἔννοια τοὺς διαφεύγει, δηλαδὴ ἐν τῇ νεκρᾷ γλώσσῃ τοῦ Ζενδαβέστα. Ἐννοεῖται βεβαίως ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν παραδίδονται εἰς πολλὴν παραπληρωματικὴν δεισιδαιμονίαν. Οἱ πεφωτισμένοι αὐτῶν ἀπ' ἐναντίας πνευματικοποιοῦσι τὴν θρησκείαν των καὶ λατρεύουσιν ἐν ὑπέρτατον ὃν ὀπισθεν τῶν ἀψύχων ἐμφανίσουν τῆς φύσεως. Τέλος δὲ ἔχουσι καὶ τὴν ἰδιάζουσαν αὐτοῖς συνήθειαν τοῦ νὰ μὴ καίωσιν μηδὲ νὰ ἐνταφιάζωσι τοὺς νεκροὺς, ἀλλὰ νὰ μετακομίζωσιν αὐτοὺς εἰς νεκροθήκας ἐν ὑπαίθρῳ, ἔνθα ἐναποθέτουσιν αὐτοὺς ἐπὶ ἐσχάρας, ἀφίνοντες εἰς τοὺς σκόλληκας καὶ τοὺς γύπας τὴν φροντίδα τοῦ ἐξαφανίζεῖν τὰ πτώματα.

Τὰ ἀπαίσια ταῦτα μέρη καλοῦνται οἱ Πύργοι τῆς σιωπῆς, εἰσὶ δὲ ὑψηλοὶ καὶ μονήρεις περικυκλωμένοι ἐκ δένδρων. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς των κἀθηνται ἀναριθμητοὶ γύπες· οὔτε δὲ οἱ ξένοι οὔτε αὐτοὶ οἱ Παρσεῖς δύνανται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸν περιβόλον τοῦτον προσιτὸν μόνον τοῖς ἱερεῦσι τοῦ πυρός· ὥστε πᾶσαι αἱ περιγραφαὶ ἅς ἔδωκαν περὶ αὐτῶν περιηγηταὶ τινες εἰσὶν ἀπολύτως φαντασιώδεις.

Παραλείπω, τὰ εὐρωπαϊκὰ καταστήματα τῆς Βομβαίης ἅτινα οὐδὲν παριστώσι λίαν ἄξιον λόγου. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀπόβασίν μου προσεκλήθη εἰς ὑποδοχὴν ἐν τῷ κήπῳ τῆς αὐτοῦ ἐξεχότητος τοῦ Διοικητοῦ Σὶρ Φιλίππου Βοδεχάουζ. Ὁ Διοικητὴς τῆς Προεδρίας κατοικεῖ ἐν Παρέλ, προαστείῳ ἀποτάτῳ τοῦ λιμένος, ἐν εὐμεγεθεὶ ἀνακτόρῳ ἢ ἐπαύλει ἐντὸς μικροῦ παραδείσου. Κατὰ τὴν ἐσχατιὰν τοῦ κήπου ὑψοῦται δῶμα ὅθεν ἡ ὄρασις ἐφικνεῖται πέραν λίμνης διαυγοῦς μέχρι τῶν ἀναβαθμῶν τῶν μεμακρυσμένων ὀρέων. Ἐπὶ τοῦ δώματος τούτου ἐδίδετο ἡ συναναστροφή. Ὁ Διοικητὴς εὐειδῆς γέρων φέρων τύπον ὅλως ἀγγλικὸν ἴστατο ἐπὶ τῆς κορυφῆς κλίματος παρὰ τὴν ὁποίαν ἦσαν

παρκεταγαμέναι δύο ἀκίνηται σειραὶ σιπαύδων στρατιωτῶν χαλκοχρῶων, ἐρυθρὰ ἐνδεδυμένων.

Πέραν αὐτῆς ἐκινεῖτο μέγα πλῆθος καθ' ὁμάδας ἐπὶ τοῦ δώματος περὶ τὸ ὁποῖον ἀφ' ἐνὸς μὲν ἦτο κεκρυμμένη ὄρχηστρα ὑπὸ τὰ φυλλώματα ἀφ' ἐτέρου δὲ κυλικεῖον πλήρες ἀναψυκτικῶν.

Οἱ προσκεκλημένοι ἀνῆκον εἰς ὅλα τὰ γένη καὶ τὰς αἰρέσεις τῆς Βομβαίης ἀπὸ τοῦ καθολικοῦ ἐτισκόπου μέχρι τοῦ ἀρχιερέως τοῦ πυρός καὶ τοῦ ἱμάμου τοῦ μητροπολιτικοῦ τζαμιου, χωρὶς μὴδὲν νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν Βραχμάνων καὶ τῶν ἱεροκηρήκων τῶν ἀναριθμητῶν ὑποδιαίρέσεων τῶν διαμαρτυρουμένων ἦσαν δὲ καὶ τινες ἡγεμόνες κεκοσμημένοι ὡς ἱερὰ λείψανα καὶ τὸ ἄνθος τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πληθυσμοῦ πολιτικοῦ τε καὶ στρατιωτικοῦ. Ἀλλὰ τὸ θῆλυ γένος ἀντεπροσωπεύετο μόνον ὑπ' Ἀγγλίδων κυριῶν καὶ τινων Παρσίδων γυναικῶν.

Ἡ ὑποδοχὴ ἦτις ἤρχισε περὶ δειλὴν ἔληξε τῆς νυκτός ἐπελθούσης καὶ ὀλίγας εἶδον εἰκόνας τοσοῦτον γραφικὰς ὅσον ἦτο ἀναχώρησις τῆς πεποικιλμένης ταύτης πληθῆος κυματίζουσας ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ δώματος ἐν τῷ φωτὶ τῶν δάδων ἃς ἐκράτουν οἱ σιπαῦδες.

Ἡμῖν πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος ἐν Βομβαίῃ ὅτε ἀφίκετο ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλίας ἐπὶ τοῦ Σεράπιδος. Δὲν προτίθεμαι νὰ περιγράψω τὰς ἐπισήμους πανηγύρεις, αἵτινες ἐλάμπρυναν τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰνδικὴν χώραν. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ παρασιωπήσω τὸ σύνολον τῆς λαμπρότητος τῆς ὑποδοχῆς αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπόβασιν. Ἐς φαντασθῆ τις πάντας τοὺς ἡγεμόνας τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς Ἰνδικῆς, συνελθόντας μετὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς προεδρείας καὶ τῶν δεσποινῶν τῆς Ἀγγλο-Ἰνδικῆς ἀποικίας ἐν εὐρυτάτῃ στοᾷ Ἰδρυθείᾳ ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας. Οἱ εὐρωπαῖοι ἦσαν ἐν στολῇ, αἱ δὲ σύζυγοι αὐτῶν ἐν ἐνδυμασίᾳ χοροῦ, ἀλλ' οὐτε οἱ ἱματισμοὶ τούτων, οὔτε τὰ χρυσοκέντητα ἐείκων ἠδύναντο νὰ ἀμιλλῶνται οὐδεμίαν στιγμὴν πρὸς τὴν περιρρέουσαν στιλπνότητα τῶν βελούδων, τῶν σηρικῶν, τῶν γαζῶν, τῶν κασμιρικῶν ὑφασμάτων, χρυσῶν κεντημάτων, ἀδαμάντων, σμαράγδων, ἀνθράκων καὶ μαργαριτῶν οἵτινες περιγράφον ἐν τῷ ὠρισμένῳ

διαχωρίσματος τῶν ἰθαγενῶν ἀρχηγῶν ἀληθῆ στέφανον λαμπρότητος ἀνηκούστου καὶ ἀπεριγράπτου.

Ἐπὶ τινων τετραγωνικῶν μέτρων ἐπισσώρευσις πλοῦτου ἱκανοῦ ν' ἀγοράσῃ τὸ ἥμισυ τῆς Ἰνδικῆς.

Ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις ἦτο τελεία θάμβωσις. Δὲν διέκρινον ἄλλο ἢ τὸ ποικιλόχρουν τῶν ὑφασμάτων καὶ τὴν μαρμαρυγὴν τῶν πολυτίμων λίθων. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅμως σημεῖα λαμπρὰ ἀπεσπάσθησαν καὶ διεγράφησαν ἐν τῷ πλήθει ὅπως τὰ κρύσταλλα σχηματίζονται ἐν ταῖς διαλύσεσι κεχρωματισμένων τινων ἀλάτων. Ὁ παρ' ἐμὲ ἱστάμενος μοὶ ἔδειξε παιδίον τι ἐν ἀποστάσει βημάτων τινων ὅπερ ἐστρέφετο ἐπὶ τῆς ἔδρας του. Ἡ χαλκόςχρους ὄψις του, εὐγενῆς ὅμως καὶ διακεκριμένη, ἐκρύπτετο κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ τοὺς ἀδάμαντας τῆς κιθάρας του καὶ τοῦ πτεροῦ του φέροντος λίθου πολυτίμου διαγέστατον καὶ μέγαν ὅσον ὦν περιστερὰς, ἐπὶ δὲ τοῦ μέλανος βελούδου τοῦ χιτωνίου του ἔλαμπε περιδέριον ἐκ πέντε σειρῶν ἀδαμάντων. Ὁ μεγίστων οὗτος πρὸ ὀλίγων ἔτι μηνῶν οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ταλαίπωρον παιδίον ἄνευ περαιοσύνης καὶ προωρισμένον καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα νὰ ζῆσθαι καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐν τῇ ταπεινῇ ἀσημότητι Ἰνδικοῦ χωρίου. Ἡδὲ ὅμως ἦτο ἡ αὐτοῦ ὑψηλότης ὁ Γαϊκτάρ τῆς Βαρόδας, δὴ ἡ πρόσφατος ἐκθρόνισις τοῦ ἐξαδέλφου του Πουλγὰ ῥέο, εἶχε προσκαλέσει νὰ βασιλεύσῃ ἐφ' ἐνὸς τῶν μεγίστων θρόνων τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς Ἰνδικῆς.

Ἀπέναντι αὐτοῦ ἐνδεδυμένος ἱμάτιον ἐκ ποικιλανθοῦς σηρικῶν ὑφασματος καὶ περισκελίδα ἐρυθρὰν μὲ χρυσὴν ταινίαν, φέρων δὲ περὶ τὸν λαιμὸν λαμπρὸν περιδαίρειον ἐκ μαργαριτῶν ἴστατο ὑψηλότης δεκατετραετῆς ὁ νέος ἡγεμὼν τῆς Μυσώρης. Παρὰ τὸν gaicowar ἄνθρωπον μέσης ἡλικίας λευχείμονα, φέροντα ῥομφαίαν ἐντὸς θήκης βελουδίνης καὶ ἀσπίδα ὑπὸ τὸν βραχίονα ἴστατο ὁ ἡγεμὼν τῆς Οὐδεπόρης ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρχαιοτάτης δυναστείας τοῦ κόσμου. Ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἄνευ διακοπῆς ἐπὶ ἑπτακαίδεκα αἰῶνας, καυχᾶται δὲ μάλιστα ὅτι συγγενεὺς τοῖς βασιλεῦσι τῆς Ἀουδίας, οἵτινες ἤκμαζον τρεῖς ἢ τέσσαρας αἰῶνας π. Χ. Ἡ μετὰ τοῦτον θέσις κατεῖχετο ὑπ' ἀνδρὸς ὅλω

κεκαλυμμένου διὰ χρυσοῦ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἦτο δὲ οὗτος ὁ ῥάου τῆς Κούτσ, ἀρχαίας φωλεᾶς πειρατῶν, ἐκ πολιτισθείσης εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ συντηρῆ, κατὰ γε τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν τριάκοντα δύο στοιχειώδη σχολεῖα μετὰ τριῶν ἢ τεσσάρων χιλιάδων μαθητῶν. Ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ὅπερ προσεῖλκε τὰ βλέμματα πάντων ἦτο ἀπέναντι τοῦ ῥάου, ἀνὴρ μὲ πρόσωπον σύννου καὶ κοίλους ὀφθαλμούς, ἐνδεδυμένος μὲ ἐπενδύτην ἐκ μέλανος βελούδου, ζώνην χρυσὴν καὶ λευκὸν πιλίδιον ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου κοσμήματος ἢ τῆς κυανῆς ταινίας τοῦ μεγάλου Γαζιάρχου τοῦ ἀστέρος τῆς Ἰνδικῆς. Οὗτος δὲ ἦν ἀπλοῦς ὑπουργὸς ὁ Σιρ Σκλάρ-Γιούγκ ὅστις ἀντεπροσώπευε τὸν κύριον αὐτοῦ τὸν Νιζάμ, τὸν ἰσχυρότατον τῶν ἰθαγενῶν ἡγεμόνων, αὐτὸς δὲ ἐφημιζετο ὡς ὁ τελειότατος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς σημερινῆς πολιτικῆς.

Ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐκλίας διῆλθε μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποικίλου τούτου πλῆθους, ἀποτείνων εἰς ἕκαστον φράσεις τινὰς καταλλήλους, αἵτινες φαίνεται ὅτι ζωνρῶς συνεκίνησαν τοὺς μέλλοντας ὑποτελεῖς αὐτοῦ. Εἶτα ἀπαντήσας εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐπέβη τῆς ἀμάξης μετὰ τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ τοῦ Διοικητοῦ ὅπως φθάσῃ εἰς τὸ μέγαρον Παρέλ ἐν τῷ μέσῳ ἀνευφημιῶν ἐξακοσίων χιλιάδων Βομβαῦκων προβαλλόντων ἐκ τῶν ὀδῶν τῶν θυρίδων, τῶν στεγῶν, τῶν ἐξωστῶν καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐκ παντὸς ἐξέχοντος μέρους δυναμένου νὰ φέρῃ ὁμάδα ἀνθρώπων.

Ὅπως διαφόρου εἶδους πανήγυρις ἀλλ' οὐχ ἦττον ἀξία προσοχῆς ἦτο ἡ ἐορτὴ τῶν σχολείων εἰς ἣν παρευρέθη ἡμέρας τινὰς βραδύτερον. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον κατεσκευάσε παμμεγέθη στοὰν ἐν ἣ ἐτέθησαν μακρὰί τράπεζαι πλήρεις ὀπωρῶν καὶ πλακουντίων διὰ δεκακισχίλια περίπου παιδία ἀνήκοντα εἰς πάσας τὰς φυλάς καὶ τὰς θρησκείας. Ἀπὸ τῆς τρίτης μ. μ. τὰ διάφορα σχολεῖα ἐξῆλθον διευθυνόμενα εἰς τὴν πλατείαν προηγουμένων τῶν σημαίων καὶ τῆς μουσικῆς. Ὅτε μὲν ἔβλεπέ τις ὄμιλον Παρσιδῶν κορασίων, μὲ λευκοὺς ἀτλαζίνους ὑποχίτωνας καὶ ἐφεςτρίδας σπρικὰς χρυσοκεντήτους, ὅτε δὲ σχολεῖον ὑποτρόφων χαριεστάτων ἀγγλίδων ὁμοιομόρφως ἐνδεδυμένων λευκά,

ὅτε δὲ πάλιν σχολεῖον μικρῶν Ἰνδοπαίδων δεικνυόντων διὰ τοῦ ποικίλου ἱματισμοῦ των ὄλην τὴν φροντίδα ἦν οἱ ἰθαγενεῖς καταβάλλουσιν εἰς τὸ νὰ κοσμῶσι τὰ παιδία των ἐν εἶδει μικρῶν ἡγεμόνων ἀναμφιβόλως μὲ πολλὰ ψευδῆ κοσμήματα, ἀλλ' οὐχὶ ἄνευ πολλῆς ἐπιδείξεως καὶ λαμπρότητος. Θὰ ἦτο δύσκολον νὰ φαντασθῆ τις συνοδείαν μᾶλλον πρωτότυπον, ἦτο εἰκὼν ἐν μικρογραφίᾳ τῆς ἰνδικῆς κοινωνίας τῆς Βαβυλωνίας ἐκείνης τῶν φυλῶν καὶ θρησκευμάτων.

Ἡ διοργάνωσις τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ἀπασχολεῖ ἀπὸ τινος τὴν Ἀγγλο-Ἰνδικὴν Κυβέρνησιν. Ἡ ἐταιρία τῶν Ἰνδιῶν ἔμεινε πολὺν χρόνον ἀδιάφορος πρὸς τὴν ἐκπαιδεύσιν τῶν πολυπληθῶν ὑπηκόων της, εἴτε διότι ἐφοβεῖτο νὰ ὑποδοθῆσῃ τὴν πολιτικὴν χειραφέτησιν των, εἴτε ἀπλῶς διότι δὲν εὔρισκεν ἄμεσον ὠφέλειαν ἀπὸ τοὺς μετόχους αὐτῆς. Πλὴν τούτου τὸ κυβερνητικὸν σύστημά της ἀποβλέπον μόνον εἰς τὸ νὰ δικαιωνίξῃ ὑπὸ ἄλλο ὄναμα τὰς παραδόσεις τῆς Μογγολικῆς Αὐτοκρατορίας ἠκιστα πρόσφορον ἦτο εἰς τὴν ἐφορησὴν τῶν ἰδεῶν καὶ μεθόδων. Ἐν ἔτει 1823 ἔδιδεν ἐπιχορήγησιν μόνον εἰς δύο ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, εἰς τὸ σανσκριτικὸν Λύκειον τῆς Βενάρες καὶ τὸ μωαμεθανικὸν Λύκειον τῆς Καλκούττης. Ἐδέησε νὰ ἐπέμβῃ ἡ Βουλὴ ὅπως πείσῃ αὐτὴν νὰ συστήσῃ ἐπιτροπὴν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως μὲ προϋπολογισμὸν χιλιάδων τινῶν λιρῶν στερλινῶν. Ἡ διὰ τοῦ μέσου τούτου οργανισθεῖσα ἐκπαιδεύσις διετῆρει ὡς βᾶσιν τὴν σανσκριτικὴν, ἀραβικὴν καὶ περσικὴν, τουτέστι γλῶσσαν νεκρὰν, γλῶσσαν ξένην καὶ γλῶσσαν ἀπλῶς ἐπίσημον. Μόνον δὲ ἐν ἔτει 1835 χωρὶς νὰ παραιτηθῶσι τῆς εἰδικῆς διδασκαλίας τῶν κυρίως φιλολογικῶν τούτων γλωσσῶν, ἀντικατέστησαν αὐταῖς, ὡς βᾶσιν τῆς διδασκαλίας τὴν ἀγγλικὴν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς ἀνωτέρας βαθμίδος καὶ τὰς ἑτοπικὰς διαλέκτους ἐν τοῖς ἄλλοις.

Ἀλλ' ἐδέησε νὰ περιμείνωσι τὴν τελευταίαν ἀνανέωσιν τοῦ θεμελιώδους νόμου τοῦ 1853, ἵνα λάβωσιν ὑπὸ τὴν ἀναμορφωτικὴν διεύθυνσιν τοῦ λόρδου Δαλχούσου πλήρη καὶ ἔλλογον διοργάνωσιν τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως παντὸς βαθμοῦ. Ἐκτοτε

λοιπόν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον ἀποτελεῖ ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ χωριστὸν κλάδον διευθυνόμενον ὑπὸ γενικοῦ διευθυντοῦ ἔχοντος προσωπικὸν πλήρες ἐπιθεωρητῶν, ἐντολὴν ἔχόντων νὰ ἐπισκέπτωνται τὰ δημόσια σχολεῖα ἢ τὰ ἔχοντα ἐπιχωρήγησιν, νὰ παρίστανται ἐν ταῖς ἐξετάσεσι καὶ νὰ βοηθῶσι τοὺς διδασκάλους διὰ τῶν συμβουλῶν των.

Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις δίδεται σχεδὸν μόνον διὰ τῶν τοπικῶν διαλέκτων ἐν τοῖς σχολείοις τῶν χωρίων ἐνθα διδάσκαλοι ἰθαγενεῖς διδάσκουσι τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν διπλογραφίαν, ἐτι δὲ καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας. Ὑπάρχουσι καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἐπαρχιακὰ ἐνθα γίνεται χρῆσις τῆς Ἀγγλικῆς ἐν ταῖς ἀνωτέροις τάξεσιν. Ἡ μέση ἐκπαίδευσις δίδεται ἐν μέρει Ἀγγλιστὶ καὶ ἐν μέρει διὰ τοπικῆς διαλέκτου ἐν Λυκείοις, ἅτινα ἀναπτύσσουσι τὰ μαθήματα τὰ ἐν τοῖς κατωτέροις σχολείοις διδασκόμενα, καὶ προετοιμάζουσι, εἰς τὰ πανεπιστημιακὰ μαθήματα. Τέλος ἡ ἀνωτέρα διδασκαλία κέντηται τρία πανεπιστημιακὰ τῆς Καλλικουτῆς, τῆς Βομβαϊκῆς καὶ τῆς Μανδράς, ἐνθα δίδονται διπλώματα τῆς νομικῆς, τῆς ἰατρικῆς, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς πολιτικῆς μηχανικῆς. Εἶναι διωργανισμένα ὅπως τὸ τοῦ Λονδίνου πανεπιστημίου· τουτέστι περιέχουσιν ἀπλῶς ἰθαγενεῖς διὰ τὰς ἐξετάσεις μετ' ἐπιτροπῆς ἐξεταστῶν ἐπιστήμων. Ἀλλ' αἱ σπουδαὶ ἄς παρέχουσι γίνονται μόνον ἐν τοῖς Λυκείοις τοῖς συνδεδεμένοις μετ' αὐτῶν, ἅτινα εἰσὶ διεσπαρμένα ἐν ταῖς κυριωτέραις πόλεσι τῆς χώρας. Αἱ ἐξετάσεις γίνονται ἀγγλιστὶ, οὐχ ἦττον ὅμως ἀπαιτεῖται ἡ γνώσις κλασσικῆς τινος ἀνατολικῆς γλώσσης, τουτέστιν τῆς Περσικῆς ἢ τῆς Σανσκριτικῆς. Τὰ διπλώματα ἅτινα παραχωροῦσι τὰ ἀκαδημαϊκὰ ταῦτα σωματεῖα ἐτιμῶνται πολὺ ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν, ἅτινες κατ' ἔτος ἐγγράφονται κατὰ χιλιάδας ἐν ταῖς πανεπιστημιακαῖς δέλτοις· κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν ἀξιοπίστου ἀνδρός, τοῦ καθηγητοῦ κ. Μονιέ Οὐίλλιαμς τῆς Ὁξφόρδης αἱ ἐξετάσεις ἐνταῦθα παριστῶσι βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ τῶν Πανεπιστημίων τῆς Ἀγγλίας.

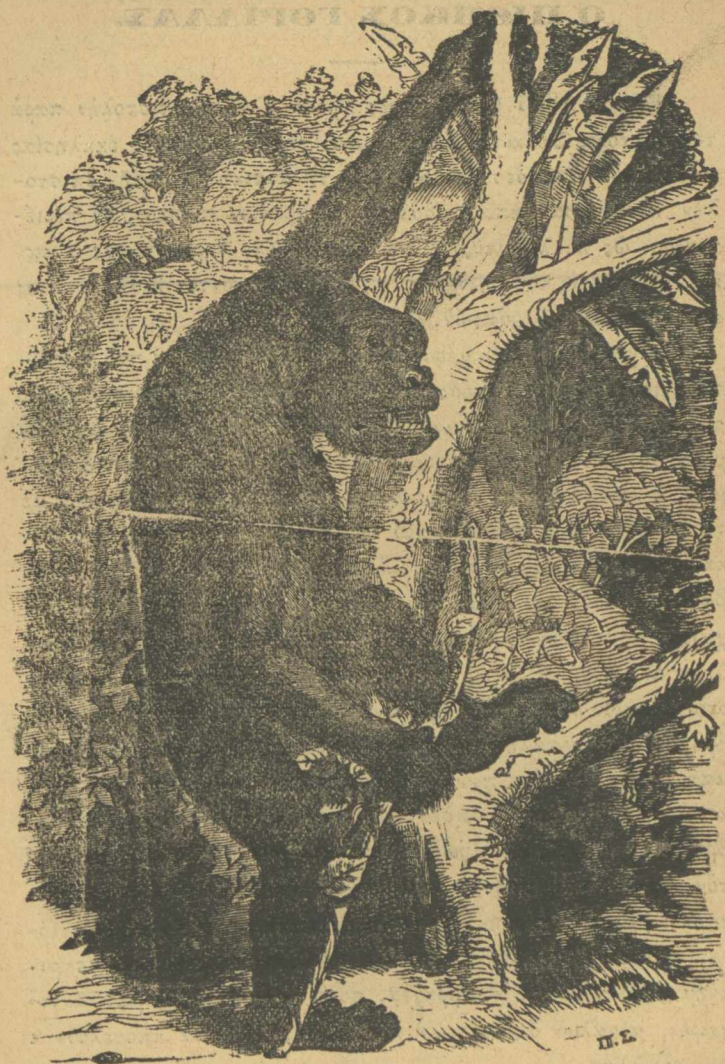
(Ἐπετι συνεχῆται.)

Ὁ ΠΙΘΗΚΟΣ ΓΟΡΙΛΛΑΣ.

Ἐν ἔτει 1847 ὁ καθηγητὴς Ὅουεν ἔλαβεν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ δόκτορος Σάβχιτζ, ἱερικοποστολοῦ τῆς Ἀγγλικανῆς ἐκκλησίας ἐν Γαβούν, δασωδεσπότη χῶρα ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ, ἐπιστολὴν περιέχουσαν ἀπεικονίσματα τοῦ κρανίου πιθήκου, ὃν περιέγραψεν ὡς πολλῶ μείζονα τοῦ *κιμπαντζῆ*, θηριώδη τὰς ἐξείεις, καὶ φροβερὸν εἰς τοὺς Αἰθίοπας μᾶλλον τοῦ λέοντος ἢ ἄλλου τινὸς ἀγρίου θηρίου τῶν δασῶν.

Ὁ γορίλλας κατὰ μέσον ὄρον ἔχει τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀνθρώπου, τουτέστι πέντε πόδας καὶ ἡμισὺν· ὁ τοῦ ἐγκεφάλου χῶρος τοῦ κρανίου του εἶναι χαμηλοῦς καὶ στενός, ἐπειδὴ δὲ τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ κρανίου του εἶναι ὑψηλόν καὶ ἐξέχει ἀνωθεν τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ κορυφή του πεπιεσμένη καὶ ἐπίπεδος, τὸ δὲ μέτωπον μετὰ τὸ παχύδερμον περίβλημα του ἀποτελεῖ γεισόν τι, ἐκ τούτων καθίσταται τὸ βλέμμα του ἀγριώτατον. Προσθέσατε εἰς ταῦτα τὸ βαθὺ μολυβδόχρουν δέρμα του, λιαν ἐρρυτιδωμένον, σιαγόνα ἐξέχουσαν μετὰ κυνόδοντας (εἰς τοὺς ἄρρενας) παμμεγέθεις, πώγωννα ὑπεστάλμενον, καὶ οὕτως ἔχομεν τὴν ἀχρειοτάτην καὶ τὰ μάλιστα ἀποτρόπαιον ὄψιν τῆς ἀνθρωπίνης μόρφης. Ὁ λαίμος του εἶναι βραχύς, ἡ δὲ κεφαλὴ του προτενής. Αἱ σχετικαὶ ἀναλογίαι τοῦ σώματος πρὸς τὰ κῶλα προσεγγίζουσι ταῖς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὅμως κατὰ ταῦτα εἶναι δυσειδέστερος παντὸς ἄλλου ζώου. Μακροὶ βραχίονες, παχείς καὶ μυῶδεις, οὐδόπως σχεδὸν στενούμενοι περὶ τὸν καρπὸν, χεῖρ πλατεῖα καὶ παχεῖα, παλάμη μακρὰ καὶ δάκτυλοι βραχεῖς, ἐξφθηκότες καὶ ἀρθρικοί τὴν ὄψιν, εὐρέα στέρνα, πλατεῖς ὄμοι, σκέλη παχεῖα καὶ ἄμορφα στερούμενα γαστροκνήμης, λιαν μυῶδη καὶ βραχεῖα, ποὺς ἐν εἶδη χειρὸς μετ' ἀντίχειρος, μεγάλων διαστάσεων καὶ βώμης· ἰδοὺ τὰ ἀποτελοῦντα τὸν γορίλλαν.

Οὐδὲν ἄπορον ὅτι ὁ λέων ἀποφεύγει τὸ τέρας τοῦτο, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἐλέφας ἠτᾶται ὑπὸ τῆς πανουργίας, εὐκνησίας καὶ ἀλκῆς του. Ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς ἐχθρότητός του πρὸς τὸν ἐλέ-

Ο ΗΠΘΗΚΟΣ ΓΟΡΙΛΛΑΣ.

φάντα φαίνεται ὅτι εἶναι οὐχὶ ὅτι ποτὲ βλάπτει αὐτὸν ἐκ προθέσεως, ἀλλ' ἀπλῶς διότι ἀγαπᾷ ὡς αὐτὸς εἶδη τινὰ ὀπωρικῶν. Ὅταν δὲ ἐκ τῆς σκοπιᾶς του, ἢ τοῦ τῆς κορυφῆς δένδρου τινὸς παρατηρήσῃ ἐντροφῶντα εἰς τὰς ὀπώρας τῆς ἀντιζηλιᾶς των, κατολισθαίνει λάθρα εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλώνων, καὶ πλήξας σφοδρῶς διὰ τοῦ ροπάλου του, ὅπερ πάντοτε φέρει, τὴν εὐκίσθητον προβοσκίδα του, ἐκδιώκει ἐντρομὸν τὸν γίγαντα, διασαλπίζοντα ὀξέως τὸ δεινὸν ἄλγος του.

Πρὸς τοὺς μαύρους ὁ γορίλλας φαίνεται τρέφων ἀδιάλλακτον μῖσος, καὶ τοὺς προσβάλλει ὅλως ἀπροκλήτως. Ἐάν συνοδία ἐξ αὐτῶν πλησιάσῃ ἐν ἀγνοίᾳ εἰς δένδρον ἐφ' οὗ ἐμφωλεύει ὡς φάντασμα ὁ γορίλλας, προσαιωρούμενος φθάνει ταχέως εἰς τοὺς κατωτέρους κλάδους, καὶ ἀρπάζει διὰ τῶν δακτυλοφόρων ποδῶν του τὸν πλησιέστατον ἐξ αὐτῶν· οἱ πράσινοι ὀφθαλμοὶ του ἀστράπτουσιν ὑπ' ὀργῆς, αἱ τρίχες του ὀρθοῦνται, τὸ δ' ἐπὶ τοῦ μετώπου δέρμα του ἀναδιθαζόμενον καὶ καταδιθαζόμενον μεταδίδοσιν αὐτῷ ὄψιν σατανικωτάτην. Ἐνίοτε δὲ οἱ ἀναζητοῦντες ἐλέφαντος ὀδόντας κατανοοῦσι τὴν γειννίασιν τοῦ γορίλλα ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐξαφανίσεως ἐνὸς τῶν συντρόφων των· τὸ τέρας ἀγκιστροβολοῦν, οὕτως εἶπειν, διὰ τοῦ φοικώδους ποδοχείρους του κρεμαζόμενος ἀπὸ τινος δένδρου, ἐν ᾧ οἱ ἰσχυροὶ βραχίονες του κρατοῦσιν αὐτὸ δυνατὰ, ἐκτείνει πρὸς τὰ κάτω τὴν παμμεγέθη ὀπισθίαν χεῖρά του, ἀρπάζει τὸν ταλαίπωρον ἐκ τοῦ λαιμοῦ, τὸν ἀνέλκει εἰς τοὺς κλώνους, καὶ ἄμα παύσασιν οἱ σπαραγμοὶ τοῦ τὸν ρίπτει κάτω πεπνιγμένον καὶ ἀκίνητον πτώμα.

Τὸ δένδρον εἶναι τὸ σύνηθες νυκτερινὸν κατάλυμα τοῦ γορίλλα πρὸς ὕπνον, τὸ τερπνὸν ἐνδιαίτημα τῆς ἡμέρας καὶ ὁ πύργος τῆς ἀμύνης του. Οὐδεὶς ἐνήλιξ γορίλλας ἐλήφθη ποτὲ ζῶν. Εἰς ἀνδρείον τινα αἰθιοπα ἡγέτην θηρευτικῆς τοῦ ἐλέφαντος ἐκδρομῆς προσήνεγκαν ἑκατὸν τάληρα διὰ τὴν ζωγρήσῃ καὶ φέρῃ ζῶντα ἓνα γορίλλα. «Καὶ ἂν μοι ἐδίδετο τὸ βᾶρος τοῦ ὄρους ἐκεῖνου εἰς χρυσόν, εἶπε, δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ τὸ κατορθώσω.»

Ὡς οἰκοδεσπότης ὅμως θεωρούμενος ὁ γορίλλας ἔχει ἀρετὰς τινὰς· εἶναι ἀγαπητὸς καὶ παραδειγματικὸς σύζυγος καὶ πατήρ,

επαγρυπνῶν εἰς τὴν νεαράν οἰκογένειάν του μετὰ φιλοστόργου μερίμνης, καὶ ἐξασκῶν πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς ὄλην αὐτοῦ τὴν δύναμιν καὶ ἀγριότητα. Περὶ τὸ τέλος τοῦ θερισμοῦ τοῦ ὀρυζίου, ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ γορίλλας πλησιάζει τὰ μάλιστα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου, οἰκογενειακὸς ὄμιλος παρατηρεῖται ἐνίοτε, τοῦ πατρὸς καθημένου ἐπὶ κλάδου δένδρου, καὶ στηριζομένου ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ἐν ᾧ θεωρεῖ τὴν οἰκογένειάν του μασσοιζίζουσας τὸν συλλεχθέντα καρπὸν, τῶν μικροτέρων νεογνῶν παιζόντων ὀλόγυρα, πηδώντων καὶ αἰωρουμένων ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον με συριγμούς καὶ ὀξείας φωνάς θορυβώδους εὐθυμίας. . .

Αἱ μητέρες δεικνύουσι τὴν ἀφοσίωσιν ἐκείνην εἰς τὰ τέκνα των ἧτις εἶναι γενικὸν ἐν ὥρᾳ κινδύνου εἰς πᾶν ζῶον αἰσθημα. Γάλλος τις φυσικοῖστοριογράφος ἐν τινὶ ἐκδρομῇ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἰθαγενῶν Γαβούνων εὔρε γορίλλαιναν μετὰ δύο νεογνῶν ἐπὶ ἀρτοκάρπου δένδρου, ὅπερ ἴστατο ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ἀπὸ τοῦ πλησιεστάτου πυκνώματος δένδρων. Κατέβη τὸ δένδρον ἔχουσα τὸ νεώτατον τέκνον τῆς προσκολλώμενον ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς, καὶ δραμουσα δι' ὄλου τοῦ τάχους ἐπὶ τῶν τεσσάρων ποδῶν τῆς διεσώθη εἰς τὸ δάσος. Τὸ ἕτερον τῶν νεογνῶν τῆς ἐγκαταλειφθὲν μόνον καὶ βλέπον τοὺς ἀνθρώπους προσεγγίζοντας ἤρξατο νὰ ἐκπέμπῃ ὀξύτατας κραυγὰς· ἡ δὲ μήτηρ θεμένη ἐν ἀσφαλεῖ τὸ ἐν ἐκ τῶν τέκνων τῆς ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἐτέρου· ἀλλὰ πρὶν δυνῆθαι νὰ καταβῇ μετ' αὐτοῦ ἡ ὀπισθοχώρησις τῆς ἀπεκόπη· ἰδοῦσα δὲ ἓνα ἐκ τῶν μαύρων διευθύνοντα τὸ πυροβόλον του κατ' αὐτῆς, ἤρπασε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸ προσφιλὲς τεκνίον, κινῶσα δὲ τὴν ἑτέραν πρὸς τὸν δολοφόνον ἐφάνετο προσπαθοῦσα ν' ἀποτρέψῃ τὸν ὄλεθρον. Ἡ σφαῖρα διεπέρασε τὴν καρδίαν τῆς, καὶ ἔπεσε μετὰ τὸ τέκνον τῆς προσκεκωλλημένον ἐπ' αὐτῆς. Ἦτο δὲ τοῦτο ἄρρεν, ζῆσαν μέχρι τῆς εἰς Χάβερν τῆς Γαλλίας ἀφίξεώς του, ὅπου ἀπέθανεν.

Ὁ γορίλλας κατασκευάζει αἰώραν ἀναπαυτικὴν ἐκ τῶν μακρῶν, σκληρῶν, παρασίτων φυτῶν, καὶ ὑποστρόνει αὐτὴν με πλατέα ξηρὰ τῶν φοινίκων φύλλα, ἢ με μακρὸν χόρτον· ἡ δὲ ποικίλη κλίνη δὲν εἶναι ἀναξία λόγου κρεμαμμένη ἐν τοῖς φυλλώ-

μασι δένδρου. Τὴν ἡμέραν κάθηται ἐπὶ κλώνος στηρίζων τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ δένδρου, διὸ οἱ πρεσβύτεροι γορίλλαι γίνονται φαλκροὶ κατὰ τὰ μέρη ἑκείνα. Ἐνίοτε περιπατῶν ἄνευ βρακτηρίας (ἢν συνήθως κρατεῖ) συγκρατεῖ τὰς χεῖρας ἠνωμένας ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς. Οἱ ἐγγάριοι τοῦ Γαβούν ὁμιλοῦσι πάντοτε περὶ τοῦ γορίλλα ὡς περὶ συγγενοῦς αὐτοῖς ὄντος· ἀλλ' ἔχουσι πολὺ ταπεινὴν ἰδέαν περὶ τῆς νοημοσύνης του. Λέγουσιν ὅτι κατὰ τὴν βροχερὰν ἐποχὴν οἰκοδομεῖται οἰκίαν ἄνευ στέγης, καὶ ὅτι καταβαίνει μὲν ἀπὸ τοῦ δένδρου διὰ νὰ θερμανθῇ, ὅταν ἐν ταῖς θηρευτικαῖς αὐτῶν ἐκδρομαῖς ἀφήσωσι πυρὰν ἀνημμένην, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν ἀπαιτούμενον νοῦν νὰ ρίψῃ καὶ ἄλλα ξυλάρια διὰ νὰ τὴν διατηρήσῃ ὅταν σβεσθῇ «ὁ εὐήθης γέρον» ὡς τὸν λέγουσιν.

Βεβαιοῦσιν οἱ αἰθίοπες ὅτι θάπτει τοὺς νεκροὺς του, ἐπισωρεύων ἐπ' αὐτῶν φύλλα καὶ ἀραιὸν χῶμα.

ΠΕΡΙ ΠΑΓΟΥ.

Ἐπειδὴ ἡ χρῆσις τοῦ πάγου κατέστη σχεδὸν καὶ παρ' ἡμῖν ὡς ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ, κοινή, δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ ἐκθέσωμεν τινὰ συντόμως περὶ τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις παγοποιεῖον συνέστησεν ἐντὸς τοῦ Βασιλικοῦ κήπου ἡ αἰοδημος βασίλισσα ἡμῶν Ἀμακλία, τὸ ὁποῖον ὅμως δυστυχῶς κατὰ τὸ ἔτος 1862 κατεστράφη.

Πρὸ ὀλίγων ὅμως ἐτῶν συνεστήθησαν καὶ ἕτερα δύο παγοποιεῖα ὧν πρωτεύει τὸ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν κείμενον, ὅπερ πολλὰς χιλιάδας ὀκλάδων πάγου ἐξάγει καθ' ἑκάστην. Ἡ δὲ κατασκευὴ γίνεται, κατὰ τὸν ἀκολουθοῦν τρόπον. Εἰς τινὰς μηχανὰς ἀποστάζεται ἢ ἐξατμίζεται ἢ συμπεπυκνωμένη Ἀμμωνία ἧτις μεταβαλλομένη εἰς ἀτμοὺς διέρχεται διὰ σωλῆνος, ἀποψυχραίνει ὑδρῷ ἐμπεριέχον ὑδροχλωρίαν ἄσβεστον ἢτοι χλωριούχον ἄσβεστον μέχρις 20° βαθμῶν κάτωθεν τοῦ μηδενός· Τοῦτο δὲ τὸ

ρευστόν ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ νὰ μὴ πήγνυται, ἂν καὶ ἀποψυχθῆ ἄχρι 40° ἢ 50° βαθμῶν. Ἐντὸς δὲ τούτου τοῦ ψυχροτάτου ρευστοῦ ἐντίθενται τετραγωνικὰ μεταλλικὰ κιβωτίδια ἐμπεριέχοντα τὸ πηχθισμένον καθαρὸν ὕδωρ. Διὰ τοῦ ψυχροτάτου δὲ ὕδατος, τὸ ὁποῖον περιβάλλει ταῦτα τὰ πλήρη ὕδατος κιβωτίδια, ἀφαιρεῖται φυσικῶ τῷ λόγῳ ἢ θερμότης τοῦ ἐγκεκλεισμένου ἐν τοῖς κιβωτίοις ὕδατος, καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ὥρων τὸ ὕδωρ μεταβάλλεται εἰς στερεάν κατάστασιν ἥτοι εἰς πάγον, ὅστις δὲν ἐμπεριέχει οὐδὲν ἑτερογενές, καὶ ἀκολούθως ἐξάγομεν τὸν σχηματιζόμενον πάγον καὶ παρατίθεται εἰς κοινὴν χρῆσιν. Τοιαῦτα προσέτι παγοποιεῖα ὑπάρχουσιν καὶ ἐντὸς τῶν ἀτμοπλοίων τὰ ὁποῖα μεταφέρουσι ἐξ Ἀμερικῆς ἐσφαγμένα ζῶα πρὸς τροφήν ἐν Εὐρώπῃ. Ἐκ τούτων δὲ τῶν κρεάτων τρέφονται χιλιάδες ἀνθρώπων στερουμένων κρεατικῆς τροφῆς.

Εἶθε νὰ ἰδρῶσι τοιαῦτα εὐεργετικὰ παγοποιεῖα εἰς ἀπάσας τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Ε. Α.

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΠΟΛΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΝΟΡΘΕΝΣΚΙΟΛΔΟΥ.

Ὁ Νορθενσκιόλδος ἐγεννήθη ἐν Ἐλσιγγφόρσῃ τῆς Φιλλανδίας τῇ 18 Νοεμβρίου 1832. Πάντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του διεκρίθησαν ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ ταῖς ἐπιστήμασι. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἐλσιγγφόρσῃς ἐν ἔτει 1849 ἦτο πρῶτος ἐν ταῖς πτυχιακαῖς ἐξετάσεσι τοῦ 1853 καὶ διωρίσθη διευθυντὴς τοῦ τμήματος τῶν φυσικομαθηματικῶν.

Δυσχερестήσας ὁμῶς τὴν Ῥωσικὴν κυβέρνησιν διὰ τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν του καὶ τῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος Φιλλανδίας πόθων του, ἐδέησε ν' ἀπέλθῃ τῆς πατρίδος χώρας. Κιτῆφυγε δὲ εἰς τὴν Στοκκόλμην ἐν ἔτει 1857, καὶ μετ' ὀλίγον διωρίσθη ἐνταῦθα καθηγητὴς τοῦ ὀρυκτολογικοῦ μουσείου. Προ-

εθῶμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐπολι-ογραφήθη Σουηδὸς ἐν Στοκκόλμῃ ἀπὸ τοῦ 1869—1871.

Εἶχεν ἤδη ἐπιχειρήσει πολλὰς γεωγραφικὰς ἐκδρομὰς σπουδαίας, ἰδίως δὲ ἐν ἔτει 1864, πρὸς βορρᾶν τῆς Σπιτσβέργης. Ἐκαμε δὲ πολιτικὴν ἐκδρομὴν, καθ' ἣν ἐφθασεν εἰς βόρειον πλάτος μείζον τοῦ πρὸς ὃ εἶχον φθάσει πρὸ τοῦ Χάλλ καὶ Νάρες. Ἐν ἔτει 1870 ἐπεχείρησε ταξείδιον εἰς Γροσλανδίαν· ἐνὶ δὲ λόγῳ ἐκ τῶν ἐκδρομῶν τούτων καὶ τῆς βαθείας μελέτης τῶν ἀρχαίων θαλασσοποριῶν ἃς ἐπεχείρησαν ἄλλοι ἐν τῇ βορρᾷ ἐσχηματίσει τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἠδύνατο παραπλέων τὰ παράλια τῆς Σιβηρίας νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Βερίγγειον πορθμὸν ἐν τῇ Εἰρηρικῇ Ὠκεανῷ.

Παρσκευάσεν ἕκτοτε τὸ σχέδιον τῆς νέας ἐκδρομῆς, καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας ὥστε ἅπασαι αἱ προσδοκίαι του ἐξεπληρώθησαν καθ' ὅλα. Σημειωτέον ὅτι ἠδυνήθη νὰ προσελκύσῃ εἰς τὸ σχέδιόν του οὐ μόνον τοὺς σοφοὺς ἀλλὰ καὶ ἐμπόρους γενναίους οἵτινες ἰσχυρῶς τῷ συνέδραμον. Ἐπαινετὴ ἢ τοιαύτη χεῖρ τῆς πλούτου, καὶ ὁμολογητέον ὅτι καὶ ἡ Ἑλλὰς οὐκ ὀλίγα ὀφείλει εἰς τὴν τοιαύτην γενναιοδωρίαν τῶν φιλοτίμων τέκνων της.

Τὸ ἀτμόπλοιον «Βέγα» διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Νορθενσκιόλδου ἀνεχώρησεν ἐκ Τρομσκόης τῇ 21 Ἰουλίου τοῦ 1878. Ἀναχωρῶν ἐκ τῆς Φιλλανδίας διαπλέει τὴν θάλασσαν Καρᾶ, κάτωθεν τῆς νέας Ζέμβλης, παραπλέει τὰς ἀκτὰς τῆς Σιβηρίας, παρέρχεται τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ Ἰενισέη, τὰ ἀπώτατα σημεῖον εἰς ὃ τέος εἶχον φθάσει ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρῃ, παρκαμπτεῖ τὸ ἀκρωτήριον τῆς ἀρχαίας ἠπείρου, καὶ ἐξκυλουθῶν πάντοτε νὰ παραπλήρῃ οὐ μακρὰν τῆς ἀκτῆς, ἀφ' οὗ παρῆλθε τὸν ποταμὸν Λέναν εἰσέρχεται εἰς τὸν ποταμὸν τοῦ Λόγγ. Ἐν ὀλιγωτέρῳ δὲ χρόνῳ τῶν τριῶν μηνῶν, ἔμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Βερίγγειον πορθμὸν καὶ οὕτω νὰ συμπληρώσῃ τὴν θαυμασίαν θαλασσοπορίαν του, ὅτε τῇ 21 Σεπτεμβρίου συνελήφθη ἐν τοῖς πάγοις, ὅπου ἐφυλακίσθη ἐπὶ ἐννέα μῆνας, τοσοῦτον ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ παρακάμψῃ τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριον τῆς Ἀσίας πρὸ τῆς 18 Ἰουλίου 1879.

Ἡ ὀλη αὐτῆ ἠ θαλασσοπορία ἐξετελέσθη, μετὰ πᾶν ὅτι ἀπηρεύετο, ἐναντίον δὲ τῆς δριμύτητος τῆς μακρᾶς ταύτης παραχειμάσεως τῶν ἐννέα μηνῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ θερμοκρασία κατέπεσε πολλακίς κάτω τῶν 40 καὶ 50 βαθμῶν ἑκατοντάβαθμου βαρομέτρου, ἡ γενικὴ κατάστασις τῆς υγείας ἦτο πάντοτε ἐξαιρετός.

Ἡ δὲ τοῦ κυριωτέρου σκοποῦ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, ἦτο τῆς ἀνακαλύψεως τῆς βορειοανατολικῆς διόδου, οἱ τολμηροὶ θαλασσοπόροι ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδοθῶσι καὶ εἰς ἄλλας ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας λίαν ἐνδιαφερούσας. Οὐδὲν περιεργότερον σὺν ἄλλοις, αἱ περὶ τῶν Τσοῦτσῶν ἦτο ἐγχωρίων φυλῶν σημειώσεις αὐτῶν.

Οὗτοι οἱ Τσοῦτσαι, λέγει ὁ Νορβενσκιόλδος, παριστώσιν ἀναμφιβόλως τὸν τύπον τῶν Μογγόλων τῆς ἀρχαίας ἠπειροῦ ἠνωμένων μετὰ τῶν Ἑσκιμῶν καὶ τῶν Ἰνδῶν τοῦ νέου κόσμου. Εὐρίσκονται ἔτι ἐν τῇ λιθίνῃ ἐποχῇ ἢ τῷ λιθίνῳ αἰῶνι, ταυτέστι χρῶνται ἔτι ἐργαλείοις λιθίνοις καὶ ὀστεῖνοις.

Καίτοι δὲ βλέπουσιν ἐνίοτε, εἰ καὶ σπανίως, Ἄγγλους καὶ Ἀμερικανούς, καὶ κυβερνῶνται ὑπὸ διοικητοῦ Ῥώσσο, οὐδεμίαν Εὐρωπαϊκὴν γλῶσσαν ἐπίστανται· μόλις δύο ἢ τρεῖς λέξεις Ἀγγλικᾶς, καὶ δύνανται νὰ εἰπῶσι χαιρετισμὸν τινα Ῥωσιστί.

Εἰς ἐκ τῶν ὑποπλοιάρχων τῆς ἐκδρομῆς ὁ Νόρδηριστ ἐπελάβετο ἐπιτυχῶς τῆς σπουδῆς τῆς γλώσσης των καὶ κατώρθωσε νὰ συνεννοῆται ἀρκούντως μετὰ τινος ἐβδομάδας.

Ἄγνοοῦσι παντελῶς τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος· ἵνα δὲ πείσωσιν αὐτοὺς νὰ δεχθῶσι ὀλίγα Σουηδικὰ χρήματα, ἐδέησε νὰ τρυπήσωσιν αὐτὰ, ἵνα τοῖς χρησιμεύσωσιν ὡς ἐνώτια· ἐπιρτίμων περίβλημα σάπυκος διὰ χρωμάτων κεκοσμημένον μᾶλλον ἢ χαρτονόμισμα ὁποίας δήποτε ἀξίας. Τὰ μᾶλλον ἐπιζήτητα ἐμπορεύματα ἦσαν χονδραὶ βελόλαι, μάχαιραι, ἀξίναι, πριόνια, κέστραι (κ. σουβλαί) καὶ ἄλλα σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, ὑποκάμισα λιὰ ἢ μᾶλλον χρωμάτων ζωηρῶν, τέλος δὲ ὁ καπνὸς καὶ τὸ οἰνόπνευμα.

Διὰ τὸ οἰνόπνευμα οἱ Τσοῦτσαι προσφέρουσιν ὡς ἀντάλλαγμα ὁποῖαν δήποτε τιμὴν· ὁ δὲ καπνὸς εἶναι εἰς γενικὴν χρῆσιν, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καπνίζουσιν ὅταν δύνανται, διὰ μικρῶν καπνοσφίγγων ἰδιαιτέρας κατασκευῆς.

Ἡ ἐνδυμασία τῶν μὲν ἀνδρῶν συνίσταται ἐξ ἐνός ἢ πλειοτέρων χιτῶνων ἐκ δέρματος τῆς βορείας ἐλάφου (ταράνδου ἢ βέννου)· ἐν καιρῷ δὲ βροχῆς ἢ χιόνος φοροῦσιν ἐπιχιτῶνιον ἐκ δέρματος ἐντέρων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φοροῦσι κάλυμμα σφιγκτὸν κεκοσμημένον διὰ μαργαριτῶν. Ἡ δὲ τῶν γυναικῶν συνίσταται ἐκ χιτῶνων πλατυτάτων συνερραμμένων κάτωθεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζωσιν ἀναξυρίδας καθικνουμένας μέχρι γονάτων. Ἐν τὸς δὲ τῶν σκηνῶν οὐδένα ἱματισμῶν ἐφόρουσιν αἱ γυναῖκες, πλὴν στενῆς ζώνης περὶ τὴν ὀσφύν, ἴσως πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐνδυμασίας ἣν εἶχον ὅτε κατῴκουσιν θερμότερα κλίματα.

Ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες εἰσὶν ἐλαφρῶς ἐστιγμένοι ἐπὶ τοῦ προσώπου.

Οἱ Τσοῦτσαι κατοικοῦσιν εἰς μεγάλας καὶ εὐρυχώρους σκηνὰς ἐχούσας ἐν ἡ δύο χωρίσματα ἐν εἴδει κοιτῶνων, σχηματιζομένων διὰ τοῦ δέρματος τῆς βορείου ἐλάφου, καὶ φωτιζομένων καὶ θερμαινομένων ἐνταυτῷ ὑπὸ λύχνου ἐλαίου φάκης. Ἐν καιρῷ θέρους, οὐχὶ δὲ χειμῶνος, ἀνάπτουσι πῦρ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ χωρίσματι, ἐφ' ᾧ ἀνοίγεται ὀπῆ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς σκηνῆς.

Τοὺς ξένους πανταχοῦ ὑπεδέχοντο λίαν φιλοφρόνως, καὶ τοῖς προσέφερον πᾶν ὅ, τι εἶχον. Συνέβη τότε οἱ Τσοῦτσαι νὰ ἔχωσιν ἀφθονίαν τροφῶν. Ἐν τινὶ σκηνῇ ἔβραζον τὸ κρέας τῆς ἐλάφου, ἐν μεγάλῃ σιδηρᾷ χύτρᾳ· πλησίον ἄλλης κατεκερκεμάτιζον ἔλαφον νεωστὶ φονευθεῖσαν, καὶ ἐν τρίτῃ τινὶ γραιὰ τις ἐξῆγεν ἐκ τῶν ἐντοσθίων αὐτῆς πρασίην τινὰ ὕλην καὶ τὴν ἐταμίευσεν ἐν τὸς ἀσκῶν φάκης, ἵνα, ὡς φαίνεται, χρησιμεύῃ αὐτοῖς ἀντὶ λαχανικῶν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος. Ἐβλεπε δὲ τις καὶ ἄλλους ἀσκούς ἐκ δέρματος φάκης πλήρεις ἐλαίου φάκης.

Ὁ σταρός, ἦτο ἄρχων τῶν Τσοῦτσῶν ὀνόματι Βασίλης Μέγκας ἦτο ἀνθρωπίσκος μελαχρινὸς καὶ ἰσχνότατος. Ἐσύρθη μέχρι τοῦ πλοίου ἐν ἐλκύθρῳ οὐχὶ ὑπὸ κυνῶν ἀλλ' ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτόν, φόβῳ ἴσως μὴ ὁ πάγος δὲν ἦτο ἀρκούντως στερεός. Ἐνταῦθα παρουσίασεν ἐγγραφὸν μαρτυροῦν τὸ ἀξίωμα του. Τὸ περιεργότατον ὁμῶς πάντων εἶναι ὅτι ὁ πρῶτος οὗτος λειτουργὸς τῆς Ῥωσικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ οὐδεμίαν γνῶσιν εἶχε τῆς

ὑπάρξεως μεγάλου αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσιῶν. Ἐγίνωκα μόνον ὅτι ἰσχυρὸς τις μεγιστάν ἦρχεν ἐν Ἰρκούστ· διὰ μέσου δὲ τούτου ἠδυνήθη ὁ Νορθενσκόλδος νὰ διαβιβάσῃ μίαν ἐκ τῶν τελευταίων ἀγγελιῶν του εἰς Εὐρώπην.

Γεγονός τι δύναται νὰ δώσῃ ἰδέαν τινὰ τῆς καρτερίας καὶ τῆς πρὸς ἀντίστασιν δυνάμεως τῶν Ἰσοῦσῶν καὶ τῶν κυνῶν αὐτῶν. «Ἐν τινι ἐκδρομῇ διακρεσάσῃ οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν εἰκοσι καὶ μιάς ὥρων, διηγείται ὁ ὑποπλοίαρχος Χόβγκαρδ, ὁ δούλος ἢ ὁ δουλοπάροικος τοῦ Μέγκα ἔτρεχεν ἀκαταπαύστως πρὸ τῶν ἐλύθρων, καὶ ἐν τοῖς σταθμοῖς ἦτο εἰς κίνησιν ἐξετάζων τὴν ὁδόν, νὰ περιποιῆται τοὺς κύνας κτλ. Φθάσας εἰς τὴν σκλήωσιν δὲν ἐκοιμήθη, καὶ ὅμως ἐφαίνετο ἐπίσης ζωηρὸς ἐν τῷ δρόμῳ τῆς ἐπιούσης. Καθ' ὅλον δὲ τοῦτο τὸ διάστημα δὲν ἐδόθη αὐτῷ οἰνόπνευμα κατὰ διαταγὴν τοῦ Μέγκα, ὅστις μᾶς εἶπεν ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο οὕτω νὰ συμπληρώσῃ τὸν δρόμον του.

Οἱ κύνες δὲν ἀπεξέχθησαν οὐδεμίαν στιγμὴν τὴν πρῶτην εὐρίσκοντο κοιμώμενοι πρὸ τῶν ἐλύθρων κατὰ τὸ ἥμισυ τεθαμμένοι ὑπὸ τὴν πεσοῦσαν χιόνα. Δὲν εἶδομεν ποτὲ τοὺς Ἰσοῦσας δίδοντας αὐτοῖς τροφήν· τὸ μόνον πρᾶγμα ὅπερ εἶδομεν αὐτοὺς τρώγοντας ἦσαν τὰ περιττώματα τῶν ἀλωπέκων καὶ ἄλλων ζώων ἅτινα ἔχκαπτον καθ' ὁδόν. Οὐδεμία ὅμως ἐλάττωσις παρατηρήθη ἐν τῇ δυνάμει τῆς ἔλξεως αὐτῶν καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν ἡμέραν.»

Τέλος ἀφοῦ διήνυσεν ἡμέρας 264 ἐν τῷ πάγῳ, ἡ Βέγα ἠδυνήθη ν' ἀπαλλαγῇ τῇ 18 Ἰουλίου 1879, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας οἱ τολμηροὶ θαλκσοπόροι εἰσῆρχοντο εἰς τὸν Βερίγγειον πορθμόν. Ἡ βορειοανατολικὴ διάβασις τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ζητομένη ἀπὸ τριῶν αἰῶνων ἐπὶ τέλος καταρθώθη.

ΚΑΛΟΝ ΑΝΤΙ ΚΑΚΟΥ.

«Εὐεργετεῖτε τοὺς ἐχθρούς». — Εἶναι ὁ πρῶτος νόμος τοῦ λυτρωτοῦ μας Ἰησοῦ· πόσον ὀλίγοι ὅμως τὴν θεῖαν ταύτην ἐντολὴν τῆς πίστεως φυλάττουσι! Συνήθως, φεῦ! οἱ ἄνθρωποι τὸ ἐναντίον πράττουσι. Παιδιά μου, ποῖαν χαρὰν καὶ ποῖαν εὐτυχίαν ἐπὶ τῆς γῆς θὰ εἴχομεν, ἐάν εἰς τὴν καρδίαν ἀπόλυτον πᾶς ἄνθρωπος τὸν νόμον εἶχε τοῦτον, καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα ὡς μέγιστόν του πλοῦτον! Ἄν ἔτρεφεν εἰληκρινῆ ἀγάπην τοῦ πλησίον, καὶ προετίμα τὸ καλὸν παντὸς ἀπὸ χρυσίου. «Μὲ ἔβλαψες; Ἄπο ἐμὲ καὶ σὺ κακὸν θὰ πάθης» πόσον ἠξεύρω τοὺς ἐχθροὺς νὰ τιμωρῶ θὰ μάθης.» Φωνάζει ὁ φιλέκδικος. Ὁ πρᾶος τὸναντίον μὲ τὴν γλυκεῖαν του φωνὴν μὲ τρόπον λέγει θεῖον. «Σὺ μ' ἔβλαψας» τὸ συγχωρῶ καὶ θὰ τὸ λησμονήσω· τί τάχα θέλ' ὠφελθῆ ἔάν σε τιμωρήσω; Ἄν ἠδυνάμην μάλιστα καλὸν κ' εὐεργεσίαν νὰ σ' ἀποδώσω, φίλε μου, μὲ πρόθυμον καρδίαν καὶ μὲ χαρὰν θὰ ἔσπευδον». — ὦ, πόσον εἶν' ὠραία παρόμοια αἰσθήματα φιλάνθρωπα, γενναῖα! Ὁ κόσμος οὗτος εὐτυχῆς, παράδεισος θὰ ἦτο ὑπὸ τοιούτων ἂν καλῶν ψυχῶν ἐκατοικεῖτο!

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

Θεοσεβῆς τις ἄνθρωπος (δὲν ἐνθυμοῦμαι τί καιρὸν) συνέβη νάχη γείτονα κακεντρεχῆ καὶ φθονερόν.

Συχνά τὸν ὕβριζεν αὐτός, ψευδῶς τὸν κατηγορεῖ,
ἐκείνος δὲ μὲ συμπαθῆ ψυχὴν τὸν ἐθεώρει.

Ἦ δὲ πράτης τοῦ αὐτῆ,

Ἵτους ἐναρξέτους ζηλευτή,

τὸν φθονερὸν ἠρέθιζε, παρώργιζ' ἔτι πλέον,
καὶ πῶς νὰ βλάψῃ τὸν καλὸν ἐζήτει τρόπον νέον.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἔπαυσε τὸ ἀνυπόφορον κακόν,

Διότι τὸ διέλυσε τυχαῖον περιστατικόν.

Ἐξήλθ' ὁ γείτων ὁ κακὸς νὰ κάμῃ ἵππασίαν

μὲ ἵππον ἀδοκίμαστον ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν.

Πλὴν μόλις ἔπρε βήματα τέσσαρα, πέντε, ἕξ, ἑπτὰ,

καὶ τρέχει ἢ φορᾷ του, ὀρμᾷ καὶ ἄν πουλι πετᾷ.

Εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἀπάνω κάτω τρέχει.

Ὁ ἵππος ἀφηνίασε, διόλου δὲν προσέχει

εἰς τὸν στιλπνὸν τοῦ χαλινόν,

κ' ἐγείρει πάταγον δεινόν

μὲ τὰ σφοδρὰ κτυπήματα τῶν σιδηρῶν πετάλων.

Τρέμει ὁ δυστυχὴς ἵππεὺς οἰκτρὰς φωνὰς ἐκβάλλων,

«Βοήθειαν χριστιανοί».

Φωνάζει, κ' εἶναι σὰν πανί

ἄχρὸς ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ καὶ τρέμει ἄν τὸ ψάρι.

Τὸ δ' ὑψηλὸν καπέλλον τοῦ ἀέρας ἔχει πάρει.

Κ' εἶναι ἡ κάμη τοῦ ὀρθή.

Πάντες φωνάζουν—«Θά χαθῆ,

διότι ἔκει ποῦ φέρεται ὑπάρχει φοβερὸς κρημνός,

κ' ἂν πέσῃ κάτω ἀπ' αὐτὸν θά συντριβῆ ἐλεεινῶς.»

Τὸν εἶδεν οὕτω τρέχοντα ὡς φρικαλέον φάσμα,

ὁ γείτων τοῦ ἐκεῖ τυχῶν ἀπ' τὸ κρημνῶδες χάσμα,

ὀλίγα βήματα μακράν,

κ' ἐνόησε τὴν συμφορὰν.

Χωρὶς δὲ νὰ σταθῆ στιγμὴν,

πηδᾷ μ' ἀκάθεκτον ὀρμὴν,

καὶ πιάνετ' ἀπ' τὸν χαλινόν,

καὶ σταματᾷ τὸν ἵππον,

(Ὡς φίλοι ἀξιοπίστοι αὐτὸ ἰδόντες μ' εἶπον)

καὶ οὕτω σώζει τὸν ἐχθρὸν

ἀπ' ὄλεθρον τόσον οἰκτρὸν.

Μεγαλητέραν πλὴν αὐτῷ παρέσχ' εὐεργεσίαν

διότι τὸν ἠνάγκασε ν' ἀφήσῃ τὴν κακίαν,

Νὰ γίνῃ ἄνθρωπος χρηστός,

κ' εὐγνώμων φίλος τοῦ πιστός.

N. K.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ.

Μὴ εἰσενέγκῃς τὴν φιλίαν εἰς πειρασμόν, διότι ἡ ἀνθρωπινή
φιλία δὲν εἶναι τοσοῦτον μεγάλη καὶ στερεὰ ὥστε ν' ἀντέχῃ εἰς
πᾶσαν δοκιμασίαν.

Ἡ ἀχρηματία εἶναι εἶδος νόσου θανατηφόρου· διὸ ἀπόφευγε
αὐτὴν ὅσον δύνασαι διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς οἰκονομίας.

Ὁ ἀχρήματος ἄνθρωπος εἶναι ὡς πλοῖον ἀνερμάτιστον.

ΑΝΕΜΩΛΙΑ.

Καλὴ τις μήτηρ ἔλεγεν.—Ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Ἰωάννης ἰμοιά-
ζουν πολὺ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ Δημήτριος.

Κυρία τις ἔδωκεν εἰς τὸ παιδίον τῆς τεμάχιον ἄρτου ἐπη-
λειμμένον μὲ γλυκὸν διὰ νὰ φάγῃ· τὸ παιδίον ὅμως ἔφαγε τὸ γλυ-
κὸν καὶ ἐπέστρεψε τὸ ψωμίον λέγον «Μητέρα μου δὲν εἰμπορῶ νὰ
φάγω δύο πράγματα μαζί».

Φιλόστοργός τις ἀνεψιός ἀνησυχῶν περὶ τοῦ βαρέως νοσοῦντος πλουσίου θείου του τοῦ ὁποίου ἦτο κληρονόμος ἠρώτα τὸν ἰατρόν. «Λοιπὸν ἰατρέ μου δὲν μένει πλέον οὐδεμία ἐλπίς;» «Φεῦ!» τῷ ἀπεκρίθη οὗτος σεῖων τὴν κεφαλὴν· ὁ δὲ καλὸς νέος ἤρχισεν νὰ στενάζη καὶ νὰ χύνη δάκρυα. — «Ἀλλὰ φίλε μου, ἐπάνελαβεν ὁ Ἀσκληπιῶδης, δὲν ἐννοεῖτε ὅτι οὐδεμία ἐλπίς ὑπάρχει;»

Ἰατρός τις ἐν Γαλατῶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπεσεκέπτετο κυρίαν τιὰ ἀσθενούσαν εἰς Βουγιουκδερέ. «Ἰατρέ, τῷ λέγει αὕτη, λυπούμαι ὅτι διατρέχετε καθ' ἐκάστην τύσσην ἀπόστασιν ἐξ αἰτίας μου.» «Κυρία μου, τῇ ἀποκρίνεται ὁ δόκτωρ, ἔχω καὶ ἄλλην ἀσθενῆ ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ, καὶ οὕτω φονεύω δύο πούλιὰ μὲ μίαν τουφεκίαν».

Ἐπειδὴ κυρίας τινὸς συνεζητεῖτο ἡ ἡλικία, ἐβεβαίω αὕτη ὅτι μόνον τεσσαράκοντα ἐτῶν ἦτο, καὶ προσεκάλει κύριόν τινα ὅστις ἦτο ἐν τῇ συναναστροφῇ νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του. «Ἐξάδελφε, εἶπε, δὲν πιστεύετε ὅτι λέγω ἀληθεῖαν ὅταν λέγω ὅτι εἶμαι τεσσαράκοντα ἐτῶν;» «Τῇ ἀληθεῖα εἶπεν οὗτος, δὲν δύναμαι νὰ μὴ σὰς πιστεύσω, ἐπειδὴ ἐπὶ δέκα ἡδὴ ἔτη μὰς βεβαιούτε περὶ τούτου.»

Θεῖός τις ἀποθηνήσκων ἀφῆκε διὰ τῆς διαθήκης του ἕνδεκα ἀργυρᾶ κουτάλια εἰς τὸν ἀνεψιόν του προσθέτων· «Γινώσκει τὴν αἰτίαν δι' ἣν δὲν τῷ ἀφῆκα ὀλόκληραν δωδεκάδα.» Ἡ δ' αἰτία ἦτο ὅτι ὁ καλὸς οὗτος ἀνεψιός του εἶχε πρό τινος κλέψει ἐν ἀργυροῦν κοχλιάριον.

«Κύριε» εἶπε μὲ ἀγρίαν φωνὴν τῶν δικαστῶν τις πρὸς μάρτυρα τὸν ὅποιον ἐξήταζε «δύνασαι ἐνόρκως νὰ βεβαιώσης ὅτι αὕτη ἡ ὑπογραφή δὲν εἶναι ἰδική σου;» — «Νομίζω ὄχι» ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ μάρτυς. «Ὁμοιάζει μὲ τὴν γραφὴν σας;» — «Ὁχι.» — «Ὁμνύετε ὅτι δὲν τῇ ὁμοιάζει;» — «Ὁμνύω.» — «Καὶ πῶς τὸ ἀποδεικνύετε.» — «Διὰ τοῦ ὅτι δὲν ἤξεύρω νὰ γράψω.»

Ἰταλός τις ἀσθενῶν βαρέως, ἐνταυτῷ δὲ κατὰχρεῶς ὢν, εἶπεν εἰς τὸν πνευματικόν του ὅτι ἡ μόνη εὐεργεσία ἦν ἐζήτηε πρὸς τοῦ Θεοῦ ἦτο τὸ νὰ παραταθῇ ἡ ζωὴ του τοσοῦτον ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη του. «Ἄφ' οὗ λοιπὸν ὁ λόγος δι' ὃν ἐπιθυμοῦμαι νὰ ζῆς, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς εἶναι τόσον δίκαιος, ἐλπίζω ὅτι ἡ δέησίς σου θέλει εἰσακουσθῆ.» — «Ἄ, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ ἄρρωστος, εἴθε νὰ εἰσακουσθῶ, ἐπειδὴ τότε δὲν θ' ἀποθάνω ποτέ, διότι τὰ χρέη μου εἶναι τόσον πολλὰ ὥστε ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὰ πληρώσω ὅλα.»

Κύριός τις εἰσελθὼν εἰς ξενοδοχεῖον ἵνα γευματίσῃ περιέστρεφῆ τὸ βλέμμα ἵνα εὕρῃ κατάλογον τῶν φαγητῶν· μὴ εὕρῶν δὲ εἶπεν εἰς τὸν ὑπηρέτην, ὅστις ἦτο ἐπαρχιώτης καὶ πρωτόπειρος εἰς τὸ ἔργον; — «Παιδί, ἔχεις νὰ μοῦ φέρῃς ἕνα πρόγρχμα;» — «Ἀμέσως, Κύριε, εἶπεν οὗτος, τὸ θέλετε βραστὸ ἢ ψηττό;»

Ἀρθρικός τις ἐπιπλήτων τὸν ὑποδηματοποιόν του τῷ ἔλεγε. — Σοὶ εἶχον εἶπει νὰ κάμῃς τὸ ἐν ἐκ τῶν ὑποδημάτων μεγαλύτερον τοῦ ἄλλου· σὺ δὲ ἐξ ἐναντίας ἔκαμες τὸ ἐν μικρότερον τοῦ ἄλλου!

Ὁ περίφημος γερμανὸς ποιητὴς Λέσσιγγ ὢν φύσει ἀφρημένος, εἶχεν ἐξ αἰτίας τούτου πολλάκις χάσει χρήματα χωρὶς ὅτι νὰ δυνηθῇ νὰ τὰ ἀνεύρῃ. Θέλων ἐπὶ τέλους νὰ δοκιμάσῃ τὴν πιστότητα τοῦ ὑπηρετοῦ του, ἀφῆκε δράγμα χρυσοῦν νομισμάτων ἐπὶ τῆς τραπέζης του καὶ ἐξῆλθεν· ἀπαντήσας δὲ φίλον τινα τῷ διηγείται τὸ πείραμα.

— Τὰ ἐμέτρησας; τὸν ἐρωτᾷ οὗτος.

— Αἶ; πῶς; ἂν τὰ ἐμέτρησα; Ὁχι, ἐλησμόνησα!

«Θεῖέ μου», εἶπε νέος τις εἰς τὸν θεῖον καὶ κηδεμόνα του, ὅστις ἐλησμόνηε νὰ τὸν ἐφοδιζῇ μὲ χρήματα· εἶναι ἡ κεφαλὴ

τοῦ βασιλέως μας κεχαραγμένη και ἐπὶ τοῦ πενταδράχμου; «Τὶ ἐρώτησις εἶν' αὐτὴ παιδί μου; τί ἀνόητος ἐρώτησις;»

— «'Αμ' ἔχω τόσον καιρὸν νὰ ἴδω πεντάδραχμον ὥστε δὲν ἐνθυμοῦμαι, θεῖέ μου.»

Ἄγαθός τις πολίτης ἐλθὼν εἰς τραπεζίτην τινὰ τῶν Ἀθη-
νῶν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, παρεκάλει αὐτὸν νὰ τῷ προεξοφλήσῃ πο-
λυήμερον συναλλαγματικὴν.

— Νὰ περιμείνω τόσας ἡμέρας διὰ νὰ πληρωθῶ; τῷ λέγει

— Ναί, κύριε, τῷ λέγει ἐκεῖνος, ἀλλ' ἤξεύρετε ὅτι αἱ ἡμέ-
ραι εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εἶναι τόσον βραχεῖαι!

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΓΕΝΝΑΙΟΣ.

Ὁ Ἀρὸ Σχέφερ ἦτο οὐ μόνον μέγας καλλιτέχνης ἀλλὰ καὶ
ἄνθρωπος εἰς ἄκρον γενναιοφρον. Ἦτο ἰδιοκτῆτης οἰκίας τινὸς ἐν
Βατιγνόλλαις (Batignolles) ἱκανῶς εὐρυχώρου, ἣτις περιεῖχεν οὐκ
ὀλίγα δωμάτια. Ὄποταν δ' ἐμάνθκνεν ὅτι νέος τις καλλιτέχνης
ἐδυστύχει, ἐπορεύετο εἰς ἐπίσκεψίν του καὶ εὔρισκε τρόπον νὰ
τῷ εἴπῃ. «Φίλε μου, καλὰ θὰ ἔκαμνες νὰ υπάγῃς νὰ κατοική-
σῃς εἰς Βατιγνόλλας, εἰς τὴν δεινὰ ὁδόν, δεινὰ ἀριθμὸν. Γνωρίζω
ἐγὼ τὸν ἰδιοκτῆτην τῆς οἰκίας, εἶναι πολὺ καλοκάγχθος, ὅστις
δὲν θὰ σὲ βασιάνισῃ διὰ τὸ ἐνοίκιον».

Ὁ καλλιτέχνης ἠκολούθει τὴν συμβουλὴν ταύτην, ὁ ἰδιο-
κτῆτης διετέλει ἄγνωστος καὶ ἀόρατος πρὸς αὐτόν, καὶ τόσον
ὀλίγον τὸν ἠνώχλει, ὥστε ὁ θυρωρὸς δὲν ἐνεθυμεῖτο κἄν νὰ τῷ
παρουσιάσῃ τὴν ἀπόδειξιν εἰς τὸ τέλος τῆς πρόθεσμάς.

— Ἐχει παιδευσιν σπουδαίαν. Εἶναι πρόην μαθητῆς τοῦ
πολυτεχνείου (*).

— Καλὰ.

— Πρὸς δὲ τούτοις ἔκαμε καὶ σπουδὰς εἰδικὰς αἵτινες δὲν
θὰ σᾶς εἶναι . . .

— Ἐχει καλῶς· ἀλλὰ τὸ οὐσιῶδες, κύριε βαρῶνε!

— Ἄ! ὅσον διὰ περιουσίαν ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς εἰς τὸ
πρόγραμμα. Εἶναι ἕως τὸ κόκκαλον κατεστραμμένος. Ἐδῶκε τὴν
παραίτησίν του μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του, διότι . . .

— Τοῦ τὸ συγχωρῶ, κύριε βαρῶνε.

— Τὴν τελευταίαν φορὰν ὅπου τὸν εἶδον ἐσκόπει, ὁ δυστυ-
χῆς νέος, νὰ ζήτησῃ θέσιν.

— Ἡ θέσις του εἶναι ἐτοίμη· ἀλλ' εἶπατέ μοι, εἶναι τῷ
ἔντι εὐπατρίδης;

— Ὅσον ὁ Μέγας Κάρολος.

— Ὁραῖον τοῦτο. Ἀκούσατε! Διὰ λόγους φιλοτιμίας οὐς δὲν
δύναμαι νὰ δημοσιεύσω, πρέπει ἡ θυγάτηρ μου νὰ λάβῃ ἄνδρα
μαρκήσιον· δὲν ζητοῦμεν χρήματα, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὸ
πνεῦμα, τὴν μορφὴν καὶ πρὸς πᾶν ἐξωτερικὸν πλεονέκτημα θὰ ἤμεθα
πολὺ συγκαταβητικοί. Ἐκεῖνο ὅπερ ζητοῦμεν εἶναι μαρκήσιος ἀπο-
δεδειγμένος, γνήσιος, καλῆς καταγωγῆς, μὲ καλοὺς συγγενεῖς,
γνωστὸς εἰς ὅλον τὸ προάστειον τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ, καὶ δυνά-
μενος νὰ παρουσιάσῃται πανταχοῦ μὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν οἰκο-
γένειάν του. Γνωρίζετε, κύριε βαρῶνε, μαρκήσιον ἀρετὰ προ-
σφιλῆ εἰς ὑμᾶς ὥστε νὰ τῷ εὐχηθῆτε ὠραίαν γυναῖκα καὶ ἑκα-
τὸν χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα.

— Μὴ τὴν ἀλήθειαν, ὠραιότατη μου, δύο δὲν θὰ ἠδυνάμην
νὰ εὔρω, ἀλλ' ἓνα μόνον γνωρίζω. Ἐὰν ἡ θυγάτηρ σας τὸν δεχθῆ
θέλει λάβῃ ἄνδρα τὸν ὅποιον ἀγαπῶ ὡς υἱόν μου. Σᾶς προσφέρω
καλλίτερον ἢ ὅσον ζητεῖτε.

— Τίνας ἔχει συγγενεῖς;

— Ὅλον τὸ προάστειον.

(*) Ἦτοι στρατιωτικῆς σχολῆς τοῦ μηχανικοῦ.

— Είναι όνομα γνωστόν ;

— Όσον Έφρικός ό Δ'. είναι ό μαρκήσιος δ' Ούτρεβίλλης. Τόν γνωρίζετε, βέβαια. . .

— Νομίζω. Ούτρεβίλλης ! . . όραιο όνομα. Θα τεθή λοιπόν πλάξ μαρμαρίνη άνωθεν τής πύλης με τήν έπιγραφήν. «Μέγαρον δ' Ούτρεβίλλης». Άλλά συγκατανεύει νά έωθῆ με τήν οικογένειάν μου ; Δέν είναι δι' αυτόν έκπτώσις ;

— Αί, φίλη μου, ό άνθρ δέν έκπίπτει διά τού γάμου' είναι εύνόητον ότι νεάνις φέρουσα τούνομα δέ Νοκίλ ή δέ Σουαζέλ, δέν αποφασίζει εύκόλως νά έωθῆ με ένα Ίωάννη Δημητρίου, ή Μανόλην Κωσταντίνου, άλλ' ό άνθρ διατηρεί τούνομά του' όθεν ούδέν ζημιούται. Πλήν τούτου ό Γάστων δέν έχει τās προλήψεις τού γένους του. Θα υπάγω νά τόν ιδω άμα εξέλιθω, και τό πολυ άυριον σās φέρω ειδήσεις περι αυτού.

— Νά κάμψτε κάτι καλλίτερον, εξαίρετε βρωμέ μου' εάν έγη διάθεσιν έλατε άυριον μετ' αυτού νά συγγευματίσωμεν ανεπιτηδεύτως. Έχει έγγραφα οικογενειακά, δένδρον γενεαλογικόν ;

— Α. αμφιβόλως.

— Κάμετε ώστε νά μās τά φέρη.

— Με τά σωστά σας, καλή μου κόρη ; Έγώ μόνος μου θα έλιθω νά σας εξηγήσω όλην αυτήν τήν σολωμονικήν. Καλήν άντάμωσιν !

Ό βρωμός διηυθύνθη μικροίς βήμασιν εις τόν αριθ. 34 τής οδοϋ Άγ. Βενεδίκτου. Η ο οικία τών τής μεσαιάς τάξεως, ής ή κυριωτέρα κάτοικος είχε παρσκευάσει δι' επίπλων δωμάτιά τινα πρὸς ένοικίασιν εις τούς σπουδαστάς. Άνέβη εις τό δεύτερον πάτωμα και έκρουσε μικράν τινα ήρθμημένην θύραν. Ό μαρκήσιος με χιτώνιον τής εργασίας του, ήλθε και ήνέωξεν.

Ήτο ώραιο νεανίας και γαμβρός αξιόλογος. Ήτο όλίγον ύψηλός, άλλά τό άνάστημά του είχε τόσην χάριν, ώστε εις ούδενός ήλθε ποτε τόν νουν νά τόν ελέγξη διά τά όλίγα εξέχοντα έκατοστόμετρα. Οί πόδες του και αί χεیرهσ του έμαρτύρουν ότι οί πρόγονοί του είχαν ζήσει χωρίς ούδέν νά κάμωσιν επί πολλούς αιώνας. Η κεφαλή του ήτο λαμπρά' μέτωπον ύψηλόν, εύρύ. ε-ι-

καθμούμενον με κόμην μέλαιναν ήτις έρρίπτετο αυτομάτως όπίσω' όφθαλμοί κυανοί γλυκύτατοι μεν άλλά βαθέως βεθυθισμένοι υπό δασείας όφρϋς. Η ρίς αυτού εκάμπτετο ύπρηφάνως, ής οί λεπτοί ρύθωνες έφρρισον εις τήν έλαχίστην συγκίνησιν' στόμα είχεν όλίγον πλατύ και οδόντας ώραιοτάτους' μύστακα μέλανα, πυκνόν και στιλπνόν, περικοσμούντα χείλη έρυθρά χωρίς νά κρύψωσιν αυτά' χροιάν τού προσώπου μελανοροδόχρουν, χροιάν ένταυτῶ υγείας και έργασίας. Ό βρωμός εκαμε τήν καταγραφην ταύτην δι' ενός βλέμματος ταχείος σφίγγων τήν χείρα τού Γάστωνος, και ψιθυρίζων κατά νουν. «Θά ήναι θαύμα νά μη εύχαριστηθῆ ή μικρούλα από τό δώρον που τής κάμνω ! . .»

Τό πρόσωπον τού νέου μαρκησιού ήτο γαλήνιον, άλλ' όχι φαιδρόν. Έξετάζων τις αυτό μετá προσοχής θα εύρισκεν άνακαλύπτων άστασίαν και άνησυχίαν τινα, τήν ταραχήν πόθου μη έμπληρωθέντος, τήν τυρκνιαν ιδέας τινός δεσποζούσης αυτού. Ίσως δέ προβαίων τις έν αυτῶ περαιτέρω ήθελεν αναγνωρίσει τήν σφραγίδα τού προορισμού, ήτις επικάθηται εις τήν όψιν παντός έφευρετού. Ό Γάστων είχεν αφήσει τήν εργασία του διά ν' ανοίξη εις τόν γέροντα φίλον του. Ήτο ένησχολημένος πλύνων με μελάνην τής Κίνας μέγαν πίνακα σχεδίων, κάτωθεν τών όποιων άνεγινώσκετο. «Σχέδιον, τομή και διαγραφή καμινευτηρίου οικονομικου ύψηλής θερμοκρασίας.»

Η τράπεζά του ήτο κεκαλυμμένη με σχέδια και σημειώσεις, ών αί έπιγραφαι, ήμικεκαλυμμένοι αί μεν υπό τών δέ, ήσαν τοιαύται ώστε νά διεγείρωσι τήν περιέργειαν τών μάλιστα άδιαφόρων. Έβλεπέ τις εκεί, ή μάλλον έμάντευε τās εξῆς έπιγραφάς. «Περὶ νέου τινός χαλίβος εύτήκτου.—Νέον σύστημα ύψηλῶν καμίνων.—Τά συνηθέστερα δυστυχήματα έν τοίς μεταλλείοις και τρόπος τού προλαμβάνειν αυτά.—Μέσον τού χύγειν δια μίās τούς τροχούς του. . .—Χρήσις έλλογος τής καυσίμου ύλης έν τοίς. . .—Νέα άτμοκίνητα δια σιδηρουργεία. . . Πίπτων τό βλέμμα επί τήν τράπεζαν ταύτην ούδέν άλλο ή ταύτην έβλεπεν έν τῶ δωματίῳ. Η μικρά κλίση τού οικοτρόφου, αί εξ έδραι εκ δαμασκηνού μαλλίνου, τό εκ βελούδου τής Ου-

τρέχτης θρονίον, ἡ μικρὰ βιβλιοθήκη κεκαλυμμένη ὑπὸ βιβλίων, τὸ σταματισμένον ὠρολόγιον τοῦ τοίχου, τὰ ἐπὶ τῶν σφαιρῶν τῶν δύο δοχεῖα τεχνητῶν ἀνθέων, ἡ τοῦ Λαφαγέτου καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ Φουᾶ ἐν πλακίσις, τὰ ἐρυθρὰ παρκαπέσματα με κιτρίνας παρυφάς, τὰ πάντα ἐξηφανίζοντο ἐνώπιον τοῦ σωροῦ τούτου τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐλπίδων.

«Τέκνον μου, εἶπεν ὁ βαρῶνος εἰς τὸν μαρκήσιον, ἔχω ὀκτὼ μεγάλας ἡμέρας νὰ σὰς ἴδω· πῶς πηγαίνουν ἡ δουλείαις.»

— Καλὰ νέα, κύριε, εὔρον θέσιν. Εἶχον καταχωρήσει πρό τινων ἡμερῶν ἀγγελίαν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν. Εἶς ἐκ τῶν παλαιῶν συμμαθητῶν μου ὅστις διευθύνει τὰ μεταλλεῖα τῆς Πουλάουεν ἐν Φινιστέρᾳ, ἐμάντευσε τὸ ὄνομά μου ὑπὸ τὰ ἀρχικά· ὠμίλησε περὶ ἐμοῦ εἰς τοὺς διαχειριστάς καὶ μοὶ προσφέρουσι θέσιν τρισχιλίων φράγκων ἀρχομένην ἀπὸ 1^{ης} Μαΐου. Καιρὸς ἦτο πλέον, διότι εἶχον ἀρχίσει νὰ δαπανῶ τὸ τελευταῖον ἑκατοντάδραχμόν μου. Θ' ἀναχωρήσω μετὰ πέντε ἡμέρας εἰς Βρετάνην (*). Ἡ Πουλάουεν εἶναι ἀθλιὸς τόπος, ὅπου βρέχει νύκτα καὶ ἡμέραν ἐπὶ δέκα μῆνας τοῦ ἔτους, καὶ ἠξεύρετε ὑμεῖς ἂν ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν ἥλιον. Ἀλλὰ θὰ δύναμαι νὰ ἐξακολουθῶ τὰς σπουδὰς μου, νὰ πραγματοποιήσω κάμμιαν ἐκ τῶν θεωριῶν μου, νὰ κάμνω πειράματα διὰ μεγάλα ἔργα· ἔχω μέλλον ἐνώπιόν μου!

— Βλέπετε τί κακὴ σύμπτωσης; Ἐρχόμεν νὰ σὰς προτείνω ἄλλο τι.

— Δὲν βλέπει, λέγετε· ἀκόμη δὲν ἀπήντησα εἰς τὴν πρότασιν.

— «Θέλεις νὰ νυμφευθῆς;»

Ἐο Μαρκήσιος συνέστειλε τὰ χεῖλη.

«Βίστε πολὺ καλὸς νὰ φροντίζετε τόσον περὶ ἐμοῦ, ἀλλὰ ἐγὼ οὐδέποτε ἔβλακα εἰς τὸν νοῦν μου τοιαύτας ὑποθέσεις· γνωρίζετε τὰς ἐργασίας μου· ἔχω ἀκόμη ἐν ἑκατομμύριον πραγμάτων νὰ ἐρεῦρω· ἡ ἐπιστήμη εἶναι ζήλοτυπος.

— Τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ τὰ, ἐπανέλαβε γελῶν ὁ βαρῶνος. Πῶς! εἰσθε εἰσοσιοκταεῖτης, ζῆτε ὡς ἐρημίτης· ἐρχομαι νὰ σὰς προτεί-

(*) Βρετανίαν τῆς Γαλλίας, Bretagne.

νω νεκρὸν καὶ φρόνιμον νύμφην, ὠραῖον, καλῶς ἀνατεθραμμένην, ἀγγελον δεκαεξαεῖς, καὶ με δέξεσθε οὐτω;

Νεκρική λάμψις ἐρήκη ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ Γάστωνος, ἀλλὰ ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν. «Σὰς εὐχριστῶ μου καί τις, ἀπεκρίθη, ἀλλὰ δὲν εἶμαι εἰς κενόν. Ὁ γάμος ἤθελέ μοι ἐπιβλεῖ καθήκοντα ἐντίκ εἰς τὰς κλίσεις μου καὶ ἀσυχολίας ἀνυποφόρους...»

— Δὲν θὰ σοὶ ἐπέβλεπε τίποτε. Ὁ μέλλον πειθερὸς σου ἀπέθανε πρὸ δεικαπέντε ἐτῶν καὶ ἐπέλεινα· ἡ οἰκογένεια σύγκειται ἐν μιᾷς πειθερᾷ, ἀξιολόγου μέσης τάξεως κυρίας, ἂν καὶ ἔχει τὰς ἀξιώσεις τῆς. Διὰ νὰ σὰς δώσω μίαν ἰδέαν τῶν τρόπων τῆς, σὰς λέγω ὅτι μ' ἐπεφόρτισε νὰ σὰς ὑπάγω αὐριον νὰ γευματίσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς, ἐκὼν ὁ γάμος οὗτος δὲν σὰς ἀπαρέσκη!

— Σὰς εὐχριστῶ, κύριε, ἀλλ' ἔχω τὴν Πουλάουεν ἐν τῇ κεφαλῇ.

— Τί ἄθροπος! σὰς προειζῶν διὰ συμβολαίου με ἐν μέγαρον ἐν τῇ ὁδῷ Ἀγίου Δαυιδίου, δέξως τετρακοσίων στρεμμάτων ἐν Ἀρραινῇ, καὶ ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα. Σὰς προσφέρουν τόσα ἐν Πουλάουεν;

— Ὅχι, ἀλλὰ θὰ ἤμην ἐν τῷ σιγείῳ μου. Δύσθε νὰ προτείνετε εἰς τὸν ἰχθὺν ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα διὰ νὰ ζῆ ἐκτός τοῦ ὕδατος;

— Καλὰ λοιπόν, ἀρεεῖ. Ἡθέλησα νὰ σὰς τὸ εἶπω διαβεβαιώνων. Τώρα ἔχω ἐπιστεύσεις τινὰς νὰ κάμω, καλὴν ἐντάμωσιν. Δὲν θ' ἀνχωρήτης βέβαια χωρὶς νὰ μ' ἀποχωρητήσης;

Ἐο βαρῶνος προύχωρησε μέχρι τῆς θύρας μειδιῶν μετὰ πανουργίας· ἀλλ' ἐξερχόμενος ἐστράφη καὶ εἶπεν εἰς τὸν Γάστωνα. «Ἀλήθεια, τὸ εἰσόδημα τῶν ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων εἶναι τὸ προῖον λαμπροῦ τινος μεταλλοχυτηρίου.»

Ἐο Γάστων τὸν ἐσταμάτησεν ἐπὶ τοῦ καὶ ὡλου «Μεταλλοχυτηρίου! Νυμφεύομαι! Μ' ἐπιτρέπετε λοιπόν, νὰ ἔλθω νὰ σὰς πάρω αὐριον διὰ νὰ ὑπάγωμεν νὰ γευματίσωμεν εἰς τῆς πειθερᾷς μου;

— Ὅχι, ὄχι· νὰ νυμφευθῆτε τὴν Πουλάουεν.

— Ἀρχαῖς φίλε!

— Αἶ, καλά, ἄς κουρευέται.

Β'.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ βαρῶνου ὁ Γάστων δ' Οὔτρεβίλλης ἐρρίφθη εἰς τὸ θρονίον του, ἐβύθισε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἐσκέφθη τόσον πολὺ ὥστε ἡ Σινική μελάνη του ἔλαβε καιρὸν ν' ἀποξηρανθῆ.

«Διὰ τί ἄρα, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, εὐπορος γυνὴ ἔρχεται νὰ μοὶ προσφέρῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τῆς ἔχουσαν προικὰ ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα ;»

Γνωρίζω ἱκανὸν ἀριθμὸν νέων, οἵτινες ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἤθελον εὐρεθῆ εἰς τόσῃν ἀπορίαν. Ἦθελον ἀμέσως δημιουργήσῃ ὀλόκληρον μυθιστόρημα ἔρωτος πρὸς ἑαυτοὺς ἐκ μέρους τῆς κόρης διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ μυστήριον τοῦτο· ἀλλ' ὁ Γάστων ἦτο ἀπηλλαγμένος οἰήσεως, ὅπως καὶ ἡ Λουκίλη φιλαρεσκείας. Ἡ μόνη ιδέα ἣτις τοῦ ἐπῆλθεν ἦτο ὅτι ἡ Κυρία Βενουᾶ ἤθελε διὰ γαμβρὸν ἓνα σιδηρουργὸν καλῆς ἀνατροφῆς.

«Ἦκουσε νὰ λέγῃσι περὶ ἐμοῦ, ὡς φαίνεται, εἶπε κατὰ νοῦν. θὰ τῆ εἶπαν περὶ τῶν εὐρευνῶν καὶ τῶν ἀνακαλύψεών μου· ἐσύχναζα πολὺ τὰς οἰκογενεῖας τοῦ προαστείου, καθ' ἣν ἐποχὴν εἶχον τὰς ἀνοησίας καὶ τὴν κενοδοξίαν τῶν σχέσεων τοῦ μεγάλου κόσμου. Εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ ἐργαστάσιον ἐκεῖνο ἔχει ἀνάγκη διευθυντοῦ· μήτηρ καὶ θυγάτηρ ἡνωμέναι δὲν ἀποτελοῦσι διευθυντὴν σιδηρουργεῖου. Τίς οἶδεν ἂν αἱ ἐργασίαι δὲν διευθύνονται κακῶς ; ἂν ἡ ἐπιχειρήσις δὲν κινδυνεύει ; Αἶ, λοιπὸν τὴν σώζομεν. Δ' Οὔτρεβίλλη, βοήθειαν ! ὡς ἔλεγον οἱ πρόγονοι ἡμῶν οἱ ἥρωες ἐκεῖνοι τεχνίται, οἵτινες κασεσκεύαζον τὰ ζῆφν τῶν μόνοι των».

Ταῦτα εἰπὼν παρεσκεύασεν ἐκ νεοῦ τῆς Κίνας μελάνην καὶ ἀπετελείωσεν εὐσυνειδήτως τὸ σχέδιόν του.

Τὴν ἐπαύριον περιεπάτησε μεγάλῃσι βήμασιν ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Λουξεμβούργου μέχρι τῆς ὥρας τοῦ προγεύματος. Μετὰ μεσημβρίαν ἐκλείσθη εἰς ἀναγνωστήριόν τι, ἔνθα ἐφυλλομέτρησε πᾶσας τὰς ἐφημερίδας τῆς ἡμέρας καὶ πᾶν περιοδικὸν σύγγραμμα τοῦ μηνός. Καιρὸν εἶχε νὰ ἐντροφήσῃ εἰς τοιαύτην παραλυσίαν.

«Τί εὐτύχημα, ἔλεγεν, ὅτι δὲν νυμφεύονται συχνὰ πυνά· δὲν θὰ εἶχε πλέον τις διάθεσιν διὰ τὴν ἐργασίαν».

Περὶ ὥραν πέμπτην ἤρχισε νὰ στολιζήται, κατ'ἀβλε δὲ ἱκανὴν ὥραν, διότι ἐπρόκειτο νὰ συγγευματίσῃ μετὰ τῆς μνηστῆς του. Ἡ ἔκτι καὶ ἡμίσεια ὥρα ἐσήμκνεν ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τοῦ Βαρῶνου· ἤλπιζε νὰ μᾶθη παρὰ τοῦ ἀρχίου φίλου του πῶς κατέβη τῆς Βενουᾶ νὰ θελήσῃ νὰ τὸν κάμῃ γαμβρὸν τῆς· ἀλλ' ὁ βαρῶνος ἔμεινε μυστηριώδης ὡς χρῆσιμός· ἱκανῶς ἐπέβητο τὴν ὑπερηφάνειάν τῆς ὥστε νὰ μὴ τῷ εἶπῃ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Φθίζοντες εἰς τὸ μικρὸν μέγαρον τῆς ὁδοῦ Ἁγ. Δομενίκου παρατήρῃσαν δύο ἐργάτας κουρνιασμένους ἐπὶ κλίμακος τεκτονικῆς καὶ ἐνησχολημένους νὰ καταμετρῶσι τι ἄνωθεν τῆς πύλης τῆς οἰκίας.

«Μαντεύσατε, εἶπεν ὁ βαρῶνος, τί κάμνουσιν οὗτοι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ἐκεῖ ἐπάνω. Πιάνουσι τὸ μέτρον μιᾶς πλακῆς μαρμαρίνης διὰ νὰ ἐπιγράψωσι «Μέγαρον δ' Οὔτρεβίλλη».

— Ὁρκίος ἀστεῖσμός ! ἀπεκρίθη ὁ Γάστων ὑπερβαίνων τὸ κατώριον τῆς θύρας.

— Δέν μοι πιστεύετε ! Ἐλάτε ὀλίγον ἀπ' ἐδῶ. Ἐ ! Κύριε Ρενωδότε· ἐσᾶς βλέπω ;

— Ναί, Κύριε βαρῶνε, εἶπεν ὁ λιθοξόος, ὅστις πάραυτα κατέβη.

— Εἰς πόσας ἡμέρας λέγετε ὅτι θὰ τεθῆ ἡ πλάξ.

— Ὅχι εἰς ὀλιγώτερον τοῦ ἐνός μηνός· διότι πρόκειται νὰ ἐπιγλύψωμεν οἰκόσημον.

— Πῶς ! δεκαπέντε μόνον ἡμέρας εἶν' ἦσατε ἀπὸ τὸν μαρκήσιον δὲ Κρουᾶ-Μαγάρ.

— Ἄ, Κύριε βαρῶνε, τὸ οἰκόσημον δ' Οὔτρεβίλλη εἶναι πολλῶ μᾶλλον πολὺπλοκον.

— Ὅρθῶς λέγετε. Καλὴν νύκτα κύριε Ρενωδότε. Λοιπὸν δύσπιστε ;

— Τῆ ἀληθεία, παλαιέ μου φίλε, διὰ ποιῶν παραμυθίων τῆς Χκλιμᾶς μὲ περιάγετε ;

— Τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὸν παπουτσωμένον γάτον, διότι καὶ ἐκεῖ ὑπάρχει μαρκήσιος.

— Σὰς εὐχαριστιῶ.

— Καὶ τῆς ὥραίας ἥτις κοιμᾶται εἰς τὸ δάσος, διότι ἡ μέλουσα μαρκησία, ἥτις οὐδέποτε σὰς εἶδεν, κοιμᾶται ὑπνόν νήδυμον εἰς τὰ βάθη τοῦ δάσους τῆς Ἀρλάγγης, περιμένουσα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ.

— Πῶς! δὲν εἶναι ἐδῶ;

— Τῇ γράφομεν ὅτι ἐλυπήθητε διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς.

Ἡ κυρία ἐδέχθη τοὺς ξένους τῆς μὲ ἀνοικτὰς ἀγάλας. Εἰδοποιηθεῖσα ἐγκαίρως περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως, εἶχε διατάξει γεῦμα ἀρχιεπισκόπου. Δὲν ἔχασαν πολλὴν ὥραν παρουσιάζοντες αἱ γνωριμίαι γίνονται καλλίτερον παρὰ τὴν τράπεζαν. Ἡ συνομιλία ἤρχισε πολὺ νῶστιμα μεταξὺ γαμβροῦ καὶ πενθερᾶς. Ὁ Γάστων ὠμίλει περὶ τῆς Ἀρλάγγης, ἡ δὲ Κυρία Βενουᾶ περὶ τοῦ προαστείου τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ. Εἰσῆρχετο εἰς τὰ περὶ εὐγενείας ζητήματα, ἐκεῖνος δὲ ὑπεκφεύγων ἐπέστρεφεν εἰς τὰ σιδηρουργεῖα, καὶ ἕκαστος ἠκούλουθαι πεισματωδῶς τὴν προσφιλεῖν ἰδέαν του. Ἡ πεισματώδης αὕτη πάλιν οὐδένα ἐφώτισε, καὶ οὐδ' αὐτὸν τὸν ἐξαίρετον βαρῶνον, ὅστις παρεδίδοτο εἰς τὴν μόνην ἡδονὴν τῆς ἡλικίας του, καὶ περιποίει τιμὴν εἰς τὸ γεῦμα μάλλον ἢ εἰς τὴν συνομιλίαν.

Ἡ Κυρία Βενουᾶ δὲν ἐμάντευσε τὸ κυριεῦον πάθος τοῦ γαμβροῦ τῆς, καὶ ὁ Γάστων δὲν ὑπόπτεισε τὴν μανίαν τῆς πενθερᾶς του. Ἔλεγε καθ' ἑαυτόν· «Δυσὸν θάτερον ἢ ἀποφεύγει ἡ Κυρία Βενουᾶ ἐκ πλουτοκρατικῆς ὑπερηφανείας νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως ἥτις μᾶλλον ἐνδιαφέρει αὐτήν, ἢ φοβεῖται νὰ ἐνοχλήτῃ τὸν βαρῶνον, ὅστις δὲν προσέχει εἰς τὴν συνομιλίαν μας. «Ὁ Δυσυχὴς νέος νομίζει ὅτι πράττει ἔργον εὐγενὲς ὁμιλῶν εἰς ἐμὲ περὶ πραγμάτων ἅτινα γινώσκω· δὲν ἤξεύρει ὅτι γνωρίζω τὸ προάστιον τόσον καλῶς ὅσον αὐτός».

Ἀποαμῶν ὁ Γάστων ἀφῆκε τὸ ζήτημα τῶν σιδηρῶν καὶ τῆς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας, ἡ δὲ Κυρία Βενουᾶ ἠδυνήθη νὰ τὸ ῥωήσῃ περὶ παντὸς ὅ,τι ἤθελε. Ἐγίνωσκεν ἐκ στήθους τὸ μέγα βιβλίον τοῦ καταστήματος τοῦ πατρὸς τῆς τὸ πεζὸν ἐκεῖνα χρυσοῦν βιβλίον τῆς Παρισικῆς ἀριστοκρατίας, καὶ δὲν

ἠγνώσει οὐδὲν ὄνομα ὁμολογούμενον ὡς γνήσιον ἀριστοκρατικὸν παρὰ τοῦ δ' Ὀζιέρου. Διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ὁ Γάστων ἠδύνατο νὰ τὴν ὀδηγῇ παντοῦ, τὸν ὑπέβλεπεν εἰς ἐξέτασιν ἐξ ἧς ἐξήλθεν ἐντίμως καὶ μετ' ἀφελείας. Ἐχάρη ἐν τῷ βάθει τῆς φιλοδοξίας τῆς μαθοῦσα ὅτι ὁ Γάστων ποῦ μὲν εἶχε γευματίσει, ποῦ δὲ εἶχε χορεύσει. Ὅτι τῷ ἔλεγον σὺ εἰς τὴν δεῖνα οἰκίαν καὶ τὸν ἐμᾶλλον εἰς ἄλλην τινά· ὅτι δεκαετῆς τὴν ἡλικίαν εἶχε παίζει μετὰ τὸν δεῖνα δοῦλα καὶ εἰκοσαετῆς εἶχεν ἱππεύσει μετὰ τὸν δεῖνα πρίγκιπα.

Ἐνέγραψεν ἐν τῇ μνήμῃ τῆς ὡς ἐπὶ πινακῶν λιθίνων καὶ χαλκῶν πᾶσαν συγγένειαν στενὴν καὶ μακρινὴν τοῦ γαμβροῦ τῆς. Ἐὰν ἐλησημόνει μίαν μόνην θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ἠδίκει τὴν οἰογένειάν τῆς.

Μετὰ τὸν καφὸν περιῆλθον τὸν κῆπον· ἡ νύξ ἦτο λαμπρά καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτο φωταγωγημένος ὡς ἐν ἑορτῇ. Ἡ κυρία Βενουᾶ ἐδείκνυεν εἰς τὸν μαρκησίον τὰς ἐγγὺς ιδιοκτησίας.

Ἐδῶ, εἶπεν, ἔχομεν τὸν κόμητα δὲ Πρέ, τὸν γνωρίζετε;

— Εἶναι θεῖός μου κατὰ τὸν τρόπον τῆς Βρετάνης.

Ἡ φιλόδοξος μεσαιοταξίτισσα ἐνέγραψε θριαμβευτικῶς τὸν ἀνέλπιστον τοῦτον συγγενῆ.

«Ἐκεῖ, ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ εἶναι ἡ στραταρχίνα δὲ Λένς. Εὐτυχὴς σύμπτωσης ἐὰν καὶ αὐτὴ ἦτο ἐκ τῆς οἰκογενείας μας.»

— Ὅχι, κυρία, ἀλλ' ἦτο ἡ ἀνάδοχος ἀδελφοῦ ὄν ἀπόλεσα.

«Καλά, εἶπεν ἡ Κυρία Βενουᾶ κατὰ νοῦν. Ἐὰν ὁ χονδρὸς ἐπιστάτης ὑπάρχει ἀκόμη ἐν τοῖς ζώσι, θὰ ἐνεργήσωμεν νὰ τὸν διώξωσι. Τί θησαυρὸς τοιοῦτος γαμβρός!»

Ἐὰν ὁ Γάστων τῇ ἔλεγεν. «Ἄς πηθῶμεν ἐπάνωθεν τοῦ τείχους καὶ ἄς ὑπάγωμεν νὰ ἐξαφνιάσωμεν τὴν στραταρχίαν» ἡ Κυρία Βενουᾶ ἤθελε πηθῆσει.

Ἄλλ' ὁ βαρῶνος ὅστις ἠγάπα νὰ κοιμᾶται ἀμέσως μετὰ τὸ φαγητόν, ἐσήμανε τὴν ὀπισθοχώρησιν, καὶ ὁ Γάστων τὸν ἠκολούθησε. Καλὴ ἄμαξα ἐπίτητος (conpé) φέρουσα τὸ σῆμα τῆς κυρίας Βενουᾶ περιέμενεν αὐτοὺς παρὰ τὴν θύραν.

Παιδάκι μου, εἶπεν ὁ βαρῶνος, ἄμα ἡ θύρα τῆς ἀμάξης ἐκλείσθη, ἐγὼ ἐγευμάτισα θαυμάσια, σὺ δέ; Ἄλλ' εἰς τὴν ἡλικίαν

σου οἱ ἄνθρωποι δὲν γευματίζουσι. Πῶς τὴν ἤρως τὴν πενθεράν σου;

— Τὴν εὐρίσκω ὅπως τὴν ἤθελα· εἶναι γυνὴ κενόδοξος καὶ κούφη, ἣτις δὲν θὰ ἔρχεται ν' ἀναμιγνύηται εἰς τὸ σιδηρουργεῖον καὶ νὰ παρακωλύῃ τὰ πειράματά μου.

— Τόσῳ τὸ καλλίτερον ὅτι σοὶ ἤρεσε. Καὶ σὺ δὲ κατέκτησας τὴν καρδίαν της· μοὶ τὸ εἶπε δι' ἐνὸς σημείου ἐν ᾧ ἤσπαζόμην τὴν χειρὰ της. Νομίζω ὅτι δυνάμεθα πλέον νὰ κάμωμεν τὴν περὶ γάμου πρότασιν.

— Ἦδη!

— Οὕτω διεξάγονται αἱ ὑποθέσεις ἐν πᾶσι τοῖς παρχμυθίοις. Ὅτε τὸ βασιλόπουλον ἐξύπνησε *εἰτὴν ὥραϊαν τὴν κοιμημένην εἰς τὸ δάσος*» τὴν ἐνυμφεύθη εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν χωρὶς καὶ νὰ ὑπάγῃ νὰ ζητήσῃ τὴν συναίνεσιν τῶν συγγενῶν του.

Τὸ κατ' ἐμὲ δυστυχῶς δὲν ἔχω χρεῖαν τῆς ἀδείας οὐδενός.

— Ἐν νομιζήτε ὅτι αὐριον εἶναι πολὺ ἐνωρίς, ἄς περιμεινώμεν ὀλίγας ἡμέρας. Θὰ μ' ἔχητε εἰς τὰς διαταγὰς σας. Ἀλήθειαι, πρέπει νὰ μοὶ δανείσητε τὸ πρακτικὸν τῆς γεννήσεώς σας καὶ ἄλλα τινὰ ἔγγραφα ἀπαραίτητα.

— Ὅταν θέλητε. Ἐχω τὰ ἔγγραφα μου ὅλα εἰς ἓνα φάκελλον· λάβατε ἐξ αὐτοῦ ὅτι χρειάζεσθε.

Ἡ ἄμαξα ἐστάθη πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ βαρῶνου. Ὁ Γάστων κατέβη καὶ αὐτὸς καὶ ἐπορεύθη πεζὸς εἰς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ὠνειρεύετο.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κύριος Σουφροσάκος ἐλθὼν ἔλαβε τὸ πρακτικὸν τῆς γεννήσεώς του καὶ ἀπήγαγεν ὡς ἐξ ἀπροσεξίας δῆθεν πάντα τὰ συνοδεύοντα αὐτὸ ἔγγραφα. Ἐνεπιστεύθη τὸν φάκελλον εἰς τὴν Κυρίαν Βενουᾶ, ἣτις ἐξ ὑπερβολικῆς προφυλάξεως ὑπέβαλεν αὐτὸν εἰς τὰ δίοπτρα παλαιογράφου τινός, ἀρχαίου μαθητοῦ τῆς σχολῆς τῶν χαρτῶν καὶ βοηθὸς συντηρητικὸς τῆς βιβλιοθήκης. Ἡ αὐθεντία καὶ τοῦ ἐλαχίστου ῥάτους ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐπεβεβαιώθη. Τότε λοιπὸν ὁ βαρῶνος ἔλαμε τὴν ἐπίσημον αἴτησιν ἣτις ἐγένετο δεκτὴ μετ' εὐφημιῶν.

Περιχαρῆς ἡ χήρα ἔμεινε στιγμὰς τινὰς διστάζουσα ἂν ἔπρεπε νὰ τελέσῃ τοὺς γάμους ἐν Παρισίοις ἢ νὰ μεταφέρῃ τὴν

μεγάλην ταύτην τελετὴν εἰς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τῆς Ἀρλάγγης. Ἀφ' ἐνός μὲν ἦτο πολὺ κολακευτικὸν δι' αὐτὴν νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τῆς πρὸ τοῦ κυριωτέρου θυσιαστηρίου (ἡ ἀγίας τραπέζης) τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκουῖνου, καὶ νὰ βάλῃ εἰς κίνησιν τὸ ἥμισυ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ προαστείου διὰ τὴν ἱερουργίαν τοῦ γάμου, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ ἱκανοποίησιν ἐξαλείφουσα καὶ τὰ τελευταῖα ἔχνη του μαριεζάτου τοῦ Κεπρῆ ἐν τῇ ἐξοχῇ. Ὅθεν ἡ Κυρία Βενουᾶ ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Ἀρλάγγην, ἀλλὰ μὲ τὴν σταθερὰν πρόθεσιν τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν τάχει εἰς Παρισίους. Ἐγραφε λοιπὸν εἰς τὸν ἀμαξοπηγόν της.

«Κύριε Βάρνη, θ' ἀναχωρήσω τὴν 5 Μαΐου, διὰ τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς μου, ἣτις ὡς ἤξεύρετε λαμβάνει σύζυγον τὸν μαρκησίον δ' Οὐτρεβίλλην. Εὐθύς μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, πάρετε ὅλας τὰς ἀμάξας μου διὰ νὰ τὰς ἀνακαινίσητε καὶ νὰ ζωγραφήσητε ἐπὶ τῶν θυρίδων τὸ ἐπισυνημμένον οἰκόσημον. Πλὴν τούτου σὰς παρακαλῶ νὰ μοὶ κάμητε ὅσον τάχιστα ἐν ὄχημα κατὰ τὸν ἀρχαῖον ῥυθμόν, εὐρύ, ὑψηλόν, καὶ τοῦ εὐγενεστάτου σχήματος. Ὁ ἀμαξηλάτης καὶ οἱ θεράποντες θὰ εἶναι πεπασμένοι τὴν κόμην μὲ λευκὴν κόνιν ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀρμονίαν τῶν χρημάτων κάμετε ὡς γινώσκετε κάλλιστα.

Ἐσυλλογίσθη ἔπειτα ὅτι ἡ θυγάτηρ της ἔμελλε νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν κοινωνίαν, καὶ τοῦτο ἐπηύξανε τὴν μητρικὴν στοργὴν της. Ἐγραψεν εἰς τὴν Λουκιλλην, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶχε συνηθίσει εἰς πολλὴν ἐπιτηδειότητα.

«Ἀγαπητόν μοι τέκνον, ὥραία μικρούλα μου, λαυτρευτή μου Λουκιλλη, εὐρον τὸν σύζυγον τὸν ὁποῖον ἐζήτηον διὰ σέ· θὰ γίνης μαρκησία δ' Οὐτρεβίλλη εἶναι νέος ὅστις ἔχει πνεῦμα, κατάγεται ἀρχαῖαν καὶ ἔνδοξον εὐγένειαν καὶ συγγενεὺι μὲ τὰς εὐκλεσετέρας οἰκογενείας τῆς Γαλλίας. Εἰς τοὺς χιλίους δὲν εὐρίσκεις ἓνα τοιοῦτον. Ἀγαπητόν μοι κοράσιον ἡ εὐτυχία σου εἶναι ἐξησφαλισμένη ὡς καὶ ἡ ἰδική μου, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ζῶ ἄλλως ἢ διὰ σοῦ. Θὰ ἔλθης μετ' ὀλίγον εἰς Παρισίους, θ' ἀναχωρήσης ἀπ' αὐτὴν τὴν φρικώδη Ἀρλάγγην, ὅπου ἔζησας ὡς ὥραία πεταλοῦδα ἐν εἶδει μαύρης χρυσαλίδος· θὰ σὲ δέχωνται καὶ θὰ πανηγυρίζε-

σαι εἰς ὅλους τοὺς μεγάλους οἴκους· θὰ σὲ χειραγωγῶ ἀπὸ διασκεδάσεως εἰς διασκέδασιν, ἀπὸ θριάμβου εἰς θριάμβον· ὅποιοι χαροποιὸν θέαμα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μητρὸς!

Ἡ Κυρία Βενουᾶ ἠσθάετο ἐκυτὴν ἑλαφρᾶν ὡς αἰγιόχαλον (καμελισσοφάγον)· οἱ πόδες δὲν ἤγγιζον πλέον τὴν γῆν· ἡ ὄψις τῆς ἀνενεώθη κατὰ δέκα ἔτη· ἐνόμιζε τις ὅτι ἔβλεπε φλόγα περὶ τὴν κεφαλὴν τῆς. Ἐρχομένη χορεύουσα καὶ ἔκλαιε γελῶσα καὶ ἐπεθύμει σφοδρῶς νὰ σταματᾷ τοὺς διαβκίνοντες διὰ νὰ τοὺς διηγηθῆ τὴν εὐτυχίαν τῆς· ἐχαιρέτα ἀφηρημένῃ τὰς κυρίας τὰς ὁποίας ἔβλεπεν ἐν ἀμάξις οἰκοσημοφόροις. Ἠγάπησε τότε τὸν μαρκήσιον, καὶ τῷ εἶκνε τασκύντας περιποιήσεις, ὥστε καὶ ὁ Γάστων ὅστις πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἦτο οὐδενὸς τὸ χαϊδεμένο παιδί, συνέλαβεν ἀληθῆ φιλίαν πρὸς τὴν πενθεράν του. Σπανίως ἀνεχώρει ἀπ' αὐτῆς, τὴν ὠδήγει πανταχοῦ, καὶ δὲν ἐθαύρυνετο εἰς τὴν συναστραφὴν τῆς, καίτοι αὕτη ἀπέφευγε πᾶσαν συνομιλίαν περὶ τῶν σιδηρουργειῶν τῆς Ἀρλόγγης.

Τὴν προτελευταίαν ἡμέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς της ἡ Κυρία Βενουᾶ τὸν ἀπησχόλησεν ὅλην τὴν ἡμέραν. Τὸν ὠδήγησεν εἰς τοῦ Ταχάν, ὅπου ἐξέλεξεν ἐνώπιον αὐτοῦ μέγα κιβώτιον ἐκ ῥοδοῦλου, μακρὸν, πλατὺ καὶ διηρημένον ἐσωτερικῶς εἰς χωρίσματα ἄσια.

Εἰς τί χρησιμεύει τὸ παράδοξον τοῦτο κιβώτιον; ἠρώτησεν ὁ Γάστων ἐξερχόμενος.

— Τοῦτο εἶναι τὸ κάμιστρον τῆς φερνῆς τῆς κόρης μου.

— Ἀλλά, κυρία μου, ἐπανέλαβεν ὁ μαρκήσιος μετὰ τὴν σταθερότητα τοῦ ὑπερηφάνου πτωχοῦ, νομίζω ὅτι εἰς ἐμὲ ἀνή...

— Λίαν κακῶς νομίζετε. Ἀγαπητέ μοι μαρκήσιε, ὅταν γέννητε σύζυγος τῆς Λουκίλλης τῇ κάμνατε ὅσα δῶρα θέλετε· ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς τελετῆς τοῦ γάμου σας ἔχετε πᾶσαν ἄδειαν· ἕως τότε εἰς ἐμὲ μόνον ἀνήκει νὰ τῇ δώσω τι. Εὐρίσκω αὐθόρμητῃ τὴν συνήθειαν ἧτις ἐπιτρέπει εἰς τὸν μελλονύμφον νὰ δώσῃ εἰς τὴν μνηστῆν του πενήκοντα χιλιάδων φράγκων φορέματα καὶ κοσμήματα πρὶν ἔτι ἀνήκει κατὰ τι εἰς αὐτήν. Εἰπέ ἂν θέλῃς ὅτι ἔχω προλήψεις γελοίας, ἀλλ' ὡς γράφα ὅπου εἶμαι δὲν δύναμαι ν' ἀπαλλαγθῶ αὐτῶν. Θὰ ἐκλέξωμεν σήμερον τὰ τοῦ γά-

μου δῶρα μου, μετὰ ἓνα μῆνα θὰ ἔλθωμεν μαζί, εἴαν θέλῃς, διὰ νὰ σὲ βοηθήσω νὰ ἐκλέξῃς τὰ ἰδικὰ σου.

Ἡ ἀναιρέσις τοῦ συλλογισμοῦ τούτου ἦτο εὐκόλος, ἀλλ' ἐξεφράσθη μετὰ τὸν ὅσον θωπευτικὸν καὶ φωνὴν τὸσον μητρικὴν, ὥστε ὁ Γάστων δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἀπάντησιν· ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν διεπραγματεύετο μετὰ τινος τοκογλύφου περὶ τῶν γαμηλίων δώρων του, τὴν ἀφῆκε λοιπὸν νὰ τὸν ἰδηγήσῃ εἰς εἰκοσι ἔμπορικὰ καὶ ἐξέλεξεν ὑράσματα, σάλια, τρίχαπτα (δαντέλλας) καὶ κοσμήματα· οἶχ' ὅμως ἀδάμαντας, διότι ἡ Κ^a Βενουᾶ ἐμοιράσθη τὰ ἰδικὰ της μετὰ τῆς θυγατρὸς της.

Ἡ πενθερὰ ἀπεχαιρέησε τὸν γαμβρόν της τῇ 5 Μαΐου ὀρίσασα αὐτῷ συέντευξιν τῇ 12. Ἀνέλαβε νὰ κάμῃ τὴν πρώτην ἀγγελίαν τοῦ γάμου διὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς δημορχίας, ἐν ᾧ ὁ Γάστων παρώτρυνεν, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τὸ ξίφος εἰς τὰ πλευρὰ του ὑποκαμιστᾶν καὶ τὸν ῥάπτῃν του. Ἐν τῇ ἀναποφεύκτῃ συγχύσει τῆς ἀναχωρήσεως συναπεσκεύασε καὶ ὅλα τὰ ἔγγραφα τοῦ οἴκου δ' Οὐτρεβίλλης.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις τῆς Λουκίλλης ὅτε ἐπανείδε τὴν Κυρίαν Βενουᾶ ἦτο ὅτι τῇ εἶχον ἀλλάξει τὴν μητέρα της ἐν Παρισίοις. Οὐδέποτε ἡ ὠραία χήρα ὑπῆρξε τόσον ἀνεκτικὴ. Πᾶν ὅτι ἡ Λουκίλλη ἔλεγεν ἡ ἐπραττεν εἶχε καλῶς· ἐφέρετο ὡς ἄγγελος καὶ οἱ λόγοι της ἦσαν χρυσοὶ. Οὐδέποτε ἡ φιλόστοργος μήτηρ δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποχωρισθῆ θυγατρὸς τοσοῦτον ἐντελοῦς ἀνατροφῆς· ἤθελε τὴν ἀκολουθήσει πανταχοῦ καὶ δὲν θὰ τὴν ἄφινεν εἰ μὴ μετὰ θάνατον. Τῇ ἔλεγεν ὡς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ροῦθ. «Ἡ πατρίς σου ἔσται πατρίς μου.» Ἡ Λουκίλλη ἠνέφξε τὴν καρδίαν της εἰς τὴν νέαν ταύτην μητέρα της, καὶ πρὸς μεγίστην χαρὰν τῆς ἔμαθεν ὅτι ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ μαρκήσιοι νέοι καὶ εὐμορφοί, οἵτινες δὲν ἐφόρουσαν χρυσοῦφῃ ἐνδύματα.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεως τῆς Κυρίας Βενουᾶ, ἡ φίλη αὐτῆς Κυρία Μελιέρ ἦλθε καὶ τῇ ἀνήγγειλε τὸν προσεχῆ γάμον τῆς θυγατρὸς της Κελίνης (Οὐρανίας) μετὰ τοῦ Κυρίου Ἰορδῆ, καθαριστοῦ σακχάρους ἐν Παρισίοις. Ὁ Κύριος Ἰορδῆς ἦτο νέος πολὺ πλούσιος, ἡ δὲ Κυρία Μελιέρ δὲν ἐκρυπτε τὴν χαρὰν της διότι

ἀποκατέστησε τὴν κόρην τῆς. Ἡ Κυρία Βενουᾶ τῇ ἀπεκρίθη ζωηρῶς διὰ τῆς ἀγγελίας τοῦ προσεχούς γάμου τῆς Λουκίλλης μετὰ τοῦ μαρκησίου Δ' Οὐτρεβίλλη. Συνεχάρησαν ἄλλήλαις καὶ συνενηγαλίσθησαν ἄλληπαλλήλως. Ὅτε ἡ Κυρία Μελιέρ ἀνεχώρησεν ἡ Λουκίλλη ἤτις νηπιόθεν ἦτο συνδεδεμένη φιλικῶς μετὰ τῆς μελλούσης Κυρίας Ἰορδῆ ἀνεφώνησεν. «Ὅποια εὐτυχία! ἐὰν ὑπάγω εἰς Παρισίους θὰ ἤμαι πολὺ πλησίον τῆς Οὐρανίας, θὰ ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν μου, θὰ πηγαίνω εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ θὰ βλέπωμεθα καὶ ἐκάστην.

— Ναί, τέκνον μου, θὰ πηγαίνης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ οἰκοσημοφόρῳ ἀμάξῃ σου, ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν δέχῃς εἰς τὴν ἰδικὴν σου εἶναι ἄλλο πράγμα. Ἀνῆκει τις εἰς τὸν κύκλον του, καὶ εἶναι ὀλίγον δούλος τῆς κοινωρίας ἐν τῇ ζῆ. Ὅταν δούκισσά τις ἔλθῃ εἰς τὴν αἴθουσάν σου, δὲν ἀρμόζει νὰ συνεφάπτηται μετὰ τῆς συζύγου ενός λαγαριστοῦ, ἀνθρώπου ὅστις πωλεῖ κεφάλια ζαχάρους! Ἔλα, δὲν ὑπάρχει λόγος τοῦ νὰ μορφάξῃς Ἄοιπὸν θὰ δέχῃς τὴν Οὐρανίαν πρὸ μεσημβρίας.

— ὦ Θεέ! τί ἀνόητος κόσμος εἶναι αὐτὰ τὰ Παρίσια! Προτιμῶ νὰ μένω εἰς τὴν Ἀρλάγγην, ὅπου δύναται τις νὰ βλέπῃ τοὺς φίλους του εἰς ὅποιον δῆποτε ὄραν τῆς ἡμέρας.

Ἡ Κυρία Βενουᾶ ἀπεκρίθη ἀποφθεγματικῶς· «Ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ ἀκολουθῇ τὸν ἄνδρα τῆς».

Τὸ μέγα συμβῆν ὅπερ παρεσκευάζετο ἐν Ἀρλάγγῃ ἐγένετο μετ' οὐ πολὺ γνωστὸν ἐν τοῖς πέριξ. Ἡ Κυρία Μελιέρ περιήρχετο εἰς ἐπισκέψεις· ἐπειδὴ δὲ ἀνήγγελεν ἕνα γάμον οὐδένα κόπον τῇ ἐπροξένει τὸ ν' ἀναγγείλῃ δύο. Εἰς ἐκάστην οἰκίαν ὅπου ἐστάθη, ἐπανελάμβανεν φράσιν τινὰ ἐτοιμὴν ἣν εἶχε συνθέσει ἐξερχομένη ἀπὸ τῆς Κυρίας Βενουᾶ. «Κυρία μου, γνωρίζω ὅποσον ἐνδιαφέρεσθε εἰς ὅλην μας τὴν οἰκογένειάν μου· διὸ σὰς ἀναγγέλλω αὐτοπροσώπως τὸν γάμον τῆς ἀγαπητῆς μου οὐρανίας, οὐχὶ μετὰ μαρκησίου ὡς τῆς δεσποινίδος Λουκίλλης Βενουᾶ, ἀλλ' ἀπλῶς μετ' ἐργαστασιάρχου, τὸν Κυρίου Ἰορδῆ, ὅστις εἰς τὸ τριακοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του εἶναι εἰς ἐκ τῶν πλουσιωτέρων λαγαριστῶν τῶν Παρισίων.

Ἡ Κυρία Μελιέρ εἶχε καλοὺς ἵππους τὸ ὄχημά τῆς καὶ εἰ εἰδήσεις τὰς ὅποιās ἔφερεν διέδραμον δέκα λεύγας πρὶν νυκτώσει. Τὸ ἐντόπιον προάστειον τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ (*) ἤρχισε νὰ ἐλευενολογῇ τὴν Λουκίλην, καὶ νὰ κατακρίνη πικρῶς πῆν Κυρίαν Βενουᾶ, ἣτις εἶχεν εὐρεῖ διὰ τὴν θυγατέρα τῆς δευτέροι Μαρκησιον δὲ Κερπρῆ.

Ἡ Κυρία Βενουᾶ ἔμαθε χωρὶς νὰ συνοφρυωθῇ πᾶν ὅτι ἔλεγον περὶ αὐτῆς. Ἔλαβε τὰ ἐγγραφα τῆς οἰλογενείας δ' Οὐτρεβίλλη καὶ ἐπορεύθη εἰς γραϊάντινα βαρωνέσσαν λίαν κακόγλωσσον καὶ ἔχουσαν μεγίστην ἐπιρροήν, τὴν Κυρίαν δὲ Σομμερφόγελ.

«Κυρία βαρωνέσσα, μὲ τόνον πλήρη σεβασμοῦ, καίτοι δὲν ἔσχον τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σὰς δεχθῶ ὑπὸ τὴν στέγαν μου εἰμὴ δις ἢ τρις μόνον, δὲν ἐχρειάσθη περισσότερον διὰ νὰ ἐκτιμῆσω τὸ ἀλάνθαστον τῆς κρίσεως ἡμῶν, τὴν βαθειὰν γνώσιν περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ μεγάλου κόσμου, καὶ ὅλας τὰς ὑψηλὰς ιδιότητας τῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς πείρας, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν ὑμῖν Γινώσκετε πῶς εἶχον τὸ δυστύχημα τοῦ ν' ἀπηταθῶ ὑπὸ κλέπτου τινὸς τῆς εὐγενείας, ὅστις εἶχε κλέψει, δὲν ἤξεύρω ποῦ, ἐν ἐντιμῶν ὄνομα. Τὴν σήμερον παρουσιάζεται λαμπρὸς ὡς φαίνεται σύζυγος διὰ τὴν κόρην μου, ὁ μαρκησὶος δ' Οὐτρεβίλλης. Ἔχω εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ γενεαλογικὸν δένδρον του, καὶ ὅλας τὰς περγαμνὰς τῆς οἰκογενείας του μέχρι τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ἀπλῆ μεσαιοταξίτισσα ἄνευ κρίσεως, τοῦθ' ὅπερ μοὶ ἀπεδείχθη σκληρότατα, καὶ δὲν τολμῶ πλέον νὰ σκέπτομαι ἀφ' ἐκυτῆς. Ἐπιτρέπετε, κυρία, νὰ σὰς ὑποβάλω ὅλα τὰ ἐγγραφα ἅτινα μοὶ ἐνεπιστεύθησαν, ἵνα κρίνητε περὶ αὐτῶν ἀνεκκλήτως καὶ τελεσιδικῶς;»

Ὁ μικρὸς οὗτος λόγος δὲν ἦτο ὅλως ἄτεχνος· ἐκολάκευε τὴν κενοδοξίαν τῆς βαρωνέσσης καὶ διήγειρε τὴν περιέργειάν τῆς. Ἡ Κυρία δὲ Σομμερφόγελ ἐδέχθη εὐμενῶς τὴν ὠραίαν χάραν, καὶ ἐδέχθη μὲ προφανῆ εὐχαρίστησιν τὸ μεγαλοφανὲς ἔργον ὅπερ τῇ ἐνεπιστεύετο. Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν συνεκάλεσε τὴν πρι

(*) Δηλ. οἱ ἀρχοντῆες τῆς ἐξουχίας.

τὴν καὶ τὴν δευτέραν σειρὰν τῆς εὐγενείας τῶν πέριξ, τὰ ἐργαζομένη ἐπέρχον ὑπὸ τὰ βλέμματα εἰκοσι ἢ τριάκοντα χωρικῶν εὐγενῶν, ἐμποιοῦντα βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς ὅλους τοὺς κοτζαμπάσιδες οἵτινες ἠδυνήθησαν νὰ πλησιάσωσιν εἰς αὐτὰ τὴν μύτην των. Οἱ ἐχθρικώτατοι πρὸς τὴν κυρίαν τῶν σιδηρουργείων ἐστράφησαν ἀφῆς πρὸς αὐτήν. Συναυλία ἠκούσθη ἐπαίνων, ἐν ἧ ἡ Κυρία δὲ Συμμερφόγελ ἐξετέλει ἔργον διευθυντρίας τῆς ὀρχήστρας.

«Αὕτη ἡ δυστυχὴς Κυρία Βενουᾶ θὰ εὖρη παρηγορίαν, καὶ χαίρω δι' αὐτό, εἶναι γυνὴ ἀξίας.

— Ἐκείνος ὁ Βενουᾶς ὅστις τὴν ἠπάτησεν ἦτο τέρας. Ἐὰν τὴν εἶχομεν γνωρίσει τότε, ἠθέλωμεν τὴν καταστήσει προσεκτικὴν. Ἡ Κυρία Βενουᾶ δὲν εἶναι εὐήθης.

— Οὐδὲ ἄσχημος. Δὲν ἠξεύρω ὁποῖον μυστικὸν εὔρε διὰ ν' ἀνηθήσῃ.

— Ὅσον δὲ διὰ τὴν θυγατέρα της εἶναι ἀγγελάκι.

— Εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗ τὴν εἶδον, τῷ 1836 παρείχεν ἡδὴ ἐλπίδας.

— Τοῦ λοιποῦ θὰ τὴν βλέπωμεν συχνά· ἰδοὺ κατετάχθη ἐν τοῖς ὑμετέροισι!

— Ἀνῆκεν ἤδη εἰς τὴν τάξιν μας διὰ τῆς ἀνατροφῆς. Γινώσκω ἐκ καλῆς πηγῆς ὅτι ἡ μήτηρ της ἠθέλησε πάντοτε νὰ τὴν κάμῃ μαρκησίαν, καὶ ἡ μήτηρ της θὰ ἦναι καὶ αὐτὴ ἐκ τῶν ἡμετέρων· μία νέα δὲν ἐξέρχεται ἀνευ τῆς μητρὸς της.

— Ὁ μαρκησίος φθάνει προσεχῶς· τοῦτο εἶναι σπουδῆς ἄξιον διὰ τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς ἐπαρχίας.

— Λέγουσιν ὅτι ἔχει μυθώδη πλοῦτη.

— Θὰ καταρτίσω καλὴν οἰκογένειαν.

— Θὰ δίδωσι διασκεδάσεις.

— Θὰ ὑπάγωμεν εἰς τοὺς γάμους.»

Τὴν ἐπαύριον εἰσέβαλεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Κυρίας Βενουᾶ πλῆθος φίλων οἰκειοτάτων, οὓς δὲν εἶχεν ἰδεῖ πρό δωδεκαετίας.

Τὸ περιοδικὸν τοῦτο ἀναλλάσσεται μετ' ἐφημερί-
δων καὶ ἄλλων περιοδικῶν.

Ἡ «Ροδοδάκτυλος» ἀναγγέλλει τὴν ἔκδοσιν παν-
τὸς νέου συγγράμματος πεμπομένου τῇ συντάξει αὐτῆς
ἐνὸς ἀντιτύπου.

Ὁ δεχθεὶς τὸ πρῶτον φυλλάδιον τῆς «Ροδοδακτύ-
λου» θεωρεῖται συνδρομητὴς κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ἐγ-
γελίας.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ὁρίζεται

Διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ὄρ. ν. 5
» » ἐξωτερικῷ » » 6